

KIURUVEDEN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

VUODELTA 2017

Kaupunginhallitus	26.3.2018
Kaupunginvaltuusto	18.6.2018

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	3
PERUSTIETOJA KAUPUNGISTA	4
1. TOIMINTAKERTOMUS	6
1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	
1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
1.2.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.2.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.2.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	10
1.2.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	12
1.2.5 Kaupungin henkilöstö	13
1.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	14
1.2.7 Ympäristötekijät	19
1.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	20
1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	23
1.4.2 Toiminnan rahoitus	27
1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	29
1.6 Kokonaistulot ja kokonaismenot	32
1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	33
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	33
1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	33
1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	39
1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	39
1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	40
1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	42
1.8 Keskeiset liitetiedot	46
1.9 Tilikauden tuloksen käsittely	46
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	47
2.1 Seuranta koskeva säätely	47
2.2 Tavoitteiden toteutuminen	47
2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	79
2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	79
2.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen	81
2.3.3 Investointiosan toteutuminen	83
2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen	88
3. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	89
3.1 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset	89
3.1.1 Vesi- ja viemärlaitos / kirjanpidollinen taseyksikkö	89
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	94
4.1 Kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot	94
4.2 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	109
4.3 Vesi- ja viemärlaitoksen liitetiedot	110

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kertomusvuosi 2017 oli Kiuruveden kaupungille monella tavalla myönteinen. Pitkään toivelistalla ollut Nivan kiertoliittymä saatiin valmiiksi. Samalla uudistettiin EAKR-rahoitteisena hankkeena Nivan yritysalueen piha-alueita ja liikennejärjestelyjä ko. alueen yritystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Isoja investointeja käynnistyi. Terveyskeskuksen remontti valmistui. Uuden paloaseman rakennustyö ja uimahallin peruskorjaus käynnistyivät. Elinkeinoelämän hyvän vireen ansiosta Kiuruvedelle saatiin 33 uutta yritystä mukaan lukien myös maatilayritykset. Valinnanvapauskokeilun myötä ensimmäisenä koko maassa aloitti toimintansa Kuntalääkärit Kiuruvesi Oy, jonka myötä lääkäripalveluihin pääsy helpottui huomasti.

Kiuruveden kaupungin tilinpäätös vuodelta 2017 on pitkästä ajasta ylijäämäinen, 300.000 euroa. Syitä tähän on useita. Kaupungin verotulot ylittivät budjetoidun lähes miljoonalla eurolla. SOTE – kustannusten määrärahaylitys jäi poikkeuksellisen pieneksi johtuen kuntayhtymän omien menojen reippaasta alittumisesta siinä määrin, että alitus liki kompensoi erikoissairaanhoidon menojen ylityksen.

Kaupungin omat palvelukeskukset pysyivät määrärahahehkyksissään. Ulkoiset toimintamenot pienenevät edellisestä tilinpäätöksestä lähes 200.000 euroa. Henkilöstömenot, lähinnä Kiky sopimuksen ansiosta, pienenevät reilut 600.000 euroa. Ylijäämä olisi toki ollut parempi ilman arvonalentumisia ja lisäpoistoja, joista keskeisimmät olivat Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalentumiset ja vanhan meijerin rakennusten lisäpoistot. Yrityskiinteistöt Oy:n lainojen lyhennyksille haettiin lykkäystä eikä niiden osalta yhtiötä tarvinnut avustaa kertomusvuonna. Näiden monien tekijöiden summana muodostuneen ylijäämän ansiosta kuitenkin kaupungin kumulatiivinen ylijäämä nousee 1,4 miljoonaan euroon puskuriksi tulevia vuosia varten.

Kaupunki otti kertomusvuonna velkaa budjetoitua enemmän. Velkaantuminen johtuu muun muassa siitä, että vuoden 2016 sote - menojen ylitys, josta tieto kaupungille tuli vasta helmikuussa 2017, maksettiin kuntayhtymälle kertomusvuoden puolella. Toinen velkaantumiseen vaikuttava asia oli Savon Kuituverkko Oy:n lainojen takausvastuiden maksaminen Pohjois-Savon Osuuspankille.

Tytäryhtiöistä Kiurunkulma Oy toimi laatimansa budjetin mukaisesti. Vuokratotien käyttöaste oli kertomusvuonna hyvä. Yrityskiinteistöt Oy:n tilinpäätös jäi alijäämäiseksi arvonalentumis- ja luottotappiokirjausten johdosta. Yhtiö jatkoi taloutensa ja toimintansa vakauttamista. Yritystilojen käyttöaste oli kertomusvuoden hyvä. Osaomistusyhtiöistä Savon Eläinsairaala Oy pääsi voitolliseen tulokseen + 33 000 euroa. Savon kuituverkko Oy hakeutui kertomusvuonna yrityssaneeraukseen. Kaupunki maksoi takausvastuullaan olleet lainat, minkä seurauksena kaupungista tuli Savon Kuituverkko Oy:lle velkoja.

Kaupungin investointiohjelma pysyi hyvin budjeteissaan. Terveyskeskuksen remontin budjetti ylittyi jonkun verran remontin aikana rakenteita purettaessa esille tulleiden lisätöiden takia. Vastaavasti investointimenoja säästyivät muualla, joten investointien toteutuma oli menojen osalta budjetoidusti yhteensä 4,3 milj. euroa. Kertomusvuonna käynnistyi useita merkittäviä investointeja. Uuden paloaseman rakentaminen (investoinnin arvo 2,7 milj. euroa) ja uimahallin peruskorjaus saatiin molemmat liikkeelle alkusyksystä. Paloasemahankkeen rahoitukseen käytetään ensimmäistä kertaa leasingrahoitusta Kuntarahoitus Oy:ltä.

Jarmo Muiniekka, kaupunginjohtaja

PERUSTIETOJA KAUPUNGISTA

Yleistä

Kiuruveden kunta on perustettu vuonna 1873. Kiuruvesi muuttui kaupungiksi vuoden 1993 alussa. Kaupungin kokonaispinta-ala on 1 423 km², josta vesistöjen osuus on 6,7 %. Kaupungin halki kulkee valtatie 27, jota myöten on sekä 4- että 5-tielle matkaa noin 30 km. Kiuruveden halki kulkee Iisalmi-Ylivieska rautatie. Lähin reittiliikennekenttä on Kuopion lentoasema Rissala. Kiuruvesi kuuluu Ylä-Savon seutukuntaan. EU:n ohjelmakaudella vuosina 2014 – 2020 Kiuruvesi kuuluu Kestävää kasvua ja työtä 2014- 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan sekä Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmaan

Väestörakenne ja väestökehitys sekä muuttoliike

Vuoden 2017 alussa Kiuruvedellä oli asukkaita 8.444 ja tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuoden lopussa 8.285, joten väestö väheni kertomusvuonna 159 hengellä. Ennakkotietojen mukaan elävänä syntyneitä oli 72 ja kuolleita 120 eli nettomuutos tältä osin oli -48. Kuntien välinen nettomuutto oli -86 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli 2 henkilöä. Asukkaita oli 6,2 henkilöä/maa-km² ja taajamassa väestöstä asui noin puolet.

Seuraavassa taulukossa on Ylä-Savon kuntien väestömuutosten ennakkotiedot tammi-joulukuussa 2017 (Lähde: Tilastokeskus, Pohjois-Savon liitto):

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Syntyneiden enemmyys	Kuntien välinen nettomuutto	Netto-maahanmuutto	Kokonaismuutos tammi-jouluk. 2017	Vertailutietona tammi-jouluk. 2016	Ennakkoväkiluku 31.12.2017
Iisalmi	187	255	-68	-109	45	-127	-178	21 640
Kiuruvesi	72	120	-48	-86	2	-159	-156	8 285
Keitele	20	36	-16	-15	1	-37	-33	2 309
Lapinlahti	68	151	-83	-116	3	-188	-100	9 694
Pielavesi	26	76	-50	-14	0	-72	-43	4 625
Sonkajärvi	28	76	-48	-70	0	-124	-79	4 075
Vieremä	27	48	-21	-16	10	-37	-36	3 684
YHTEENSÄ	428	762	-334	-426	61	-744	-625	54 312

Väestön ikärakenne oli vuoden 2017 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan seuraava:

	0-14 v	15 -64 v	65 –v
	%	%	%
Kiuruvesi	14,6	56,9	28,5
Ylä-Savo	14,9	57,9	27,2
Pohjois-Savo	14,9	61,2	23,9
Koko maa	16,1	62,5	21,4

Työvoima, työllisyys, työpaikkarakenne ja pendelöinti

Tilastokeskuksen ennakkotilaston mukaan vuoden 2016 lopussa Kiuruveden väestöstä, joka oli 8.444 henkeä, oli työvoimaa 3.519 henkeä (41,7 %) ja työvoiman ulkopuolella siten 4.925 henkeä (58,3 %). Työvoiman suhteellinen osuus koko väestöstä on ollut vuodesta 1990 lähtien keskimäärin 40 %, vaikka työvoiman kokonaismäärä on vähentynyt noin 1.300 hengellä.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tilastokatsauksen mukaan työvoimaa Kiuruvedellä oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 3.561 henkeä. Työttömiä oli 13,0 % työvoimasta eli yhteensä 463 henkeä ja heistä alle 25-vuotiaita 57. Edellisen vuoden lopussa työttömiä oli 15,4 %.

Kaupungin elinkeinorakenne oli 31.12.2015 seuraava: Alkutuotanto 26,5 %, jalostus 7,6 %, palvelut 63,9 % ja toimiala tuntematon 2,0 %. Työpaikkoja oli yhteensä 2.632 kpl. Työpaikkaomavaraisuus oli 89,2 % ja nettopendelöinti -319. Pendelöinnillä (sukkuloinnilla) tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella. Nettopendelöinnillä tarkoitetaan alueen ulkopuolella työssäkävien ja alueelle muualta töihin tulevien henkilöiden välistä erotusta. Positiivinen nettopendelöintiluku tarkoittaa, että alueelle tulevien työllisten määrä on suurempi kuin alueelta sen ulkopuolella työssäkävien määrä. Vuoden 2016 tilastot valmistuvat syksyllä 2018.

Viimeisimmät työssäkäyntiliikennettä kuvaavat tiedot ovat käytettävissä vuodelta 2015. Työssäkäyntiliikenne suuntautui pääasiassa lähialueelle Iisalmeen ja Vieremälle. Iisalmissa kävi töissä 302 henkeä ja Iisalimesta Kiuruvedellä 155 henkeä, joten nettopendelöinti oli Iisalmen osalta -147. Vieremällä kävi töissä 147 henkeä ja Vieremältä Kiuruvedellä 38 henkeä, joten nettopendelöinti oli Vieremän osalta -109.

Nettopendelöinnin kehitys vuosina 2000 – 2015 (Lähde: Pohjois-Savon liitto):

Työssäkäynti	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kiuruvedelle	241	339	404	392	399	425	436	403
Kiuruvedeltä	502	645	673	728	735	713	744	722
Nettopendelöinti	-261	-306	-269	-336	-336	-288	-308	-319

Väestöllinen (demografinen) huoltosuhde

Väestöllinen huoltosuhde osoittaa sen, kuinka paljon lapsia ja vanhuksia on 100 työikäistä kohti (alle 15 -vuotiaiden ja 65+ vuotta täyttäneiden määrän suhde 15 -64 -vuotiaiden määrään).

Kaupungin väestöllinen huoltosuhde oli 2000-luvun alussa 64,2. Vuonna 2016 väestöllinen huoltosuhde oli 74,8 ja tulee jatkossa edelleen heikkenemään.

Kaupungin väestöllisen huoltosuhteen kehitys 2000-luvulla:

Vuosi	Ikäryhmä	Ikäryhmä	Ikäryhmä	Asukkaita	Väestöllinen
	0-14 v	15-64 v	65 v -	Yhteensä	huoltosuhde
2000	1 837	6 310	2 211	10 358	64,2
2005	1 670	5 874	2 201	9 745	65,9
2010	1 423	5 574	2 160	9 157	64,3
2011	1 376	5 450	2 237	9 063	66,3
2012	1 361	5 357	2 271	8 989	67,8
2013	1 337	5 235	2 294	8 866	69,4
2014	1 317	5 133	2 302	8 752	70,5
2015	1 295	4 984	2 321	8 600	72,6
2016	1 256	4 832	2 356	8 444	74,8

Vuonna 2016 koko maan väestöllinen huoltosuhde oli 59,1, Pohjois-Savon maakunnan 61,8 ja Ylä-Savon seutukunnan 70,3.

Taloudellinen huoltosuhde

Alueen kehitystä ja elinvoimaisuutta kuvaa muun muassa taloudellinen huoltosuhde, joka ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Kiuruvedellä huoltosuhde on korkeampi kuin Ylä-Savossa ja Pohjois-Savossa keskimäärin. Kaupungin taloudellisen huoltosuhteen kehitys 2000-luvulla:

Tilanne 31.12.	Kiuruvesi	Ylä-Savo	Pohjois-Savo	Koko maa
2000	2,04	1,90	1,66	1,32
2010	1,86	1,66	1,52	1,31
2011	1,83	1,60	1,48	1,29
2012	1,81	1,65	1,49	1,32
2013	1,90	1,71	1,53	1,37
2014	1,89	1,73	1,57	1,41
2015	1,91	1,76	1,60	1,43
2016 ennakkotieto	1,84	1,71	1,57	1,42

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalain 113 pykälän mukaan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja.

Kuntalain 115 pykälän mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.2.1 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

	Kaupunginvaltuusto		Kaupunginhallitus	
	1.1.-31.5.2017	1.6-31.12.2017	1.1.-31.5.2017	1.6-31.12.2017
KESK	16	17	5	6
VAS	7	7	2	2
KOK	8	6	2	2
PS	3	2	1	0
KD	1	1	0	0
Yhteensä	35	33	10	10

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat ja jäsenet ajalla 1.1 -31.5.2017:

Puheenjohtaja yrittäjä Janne Peltola, KOK

I varapuheenjohtaja agrologi Jouko Tenhunen, KESK

II varapuheenjohtaja kentänhoitaja Pentti Ahponen, VAS

III varapuheenjohtaja maanviljelijä, yrittäjä Hannu Halonen, KESK

Ahponen Pentti	VAS
Arbelius Tarja	KOK
Halonen Hannu	KESK
Happonen Suvi	KESK
Harmoinen Unto	KESK
Heikinmaa Matti	KESK
Help Anne	KOK
Huttunen Anne	KD
Jauhiainen Maija-Liisa	KESK
Juntunen Risto	KESK
Kemppainen Mikko	KESK
Knuutinen Mauri	PS
Koivunurmi Helena	KOK
Kokkonen Mira	KESK
Kärkkäinen Marja-Leena	VAS
Lappalainen Sari	KOK
Lilja Minna	KESK
Lämsä Eero	KESK
Nieminen Juha	KESK
Partanen Raimo	KOK
Pekkala Katariina	KOK
Peltola Janne	KOK
Pesonen Tuomo	VAS
Piippo Sirpa	VAS
Piippo Sami	VAS
Pikkarainen Rauno	VAS
Remes Mikko	KESK
Ruotsalainen Vilho	PS
Saastamoinen Kari	KESK
Saastamoinen Tapio	PS
Saastamoinen Tuomo	KESK
Tenhunen Jouko	KESK
Tenhunen Kirsi	VAS
Tikkanen Sari	KESK
Toivanen Sisko	KESK

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat ja jäsenet ajalla 1.1 -31.5.2017:

Puheenjohtaja FM, lehtori, emäntä Sari Tikkanen, KESK

I varapuheenjohtaja maanviljelijä, emäntä Katariina Pekkala, KOK

II varapuheenjohtaja palomies Rauno Pikkarainen, VAS

Harmoinen Unto	KESK
Kokkonen Mira	KESK
Lämsä Eero	KESK
Partanen Raimo	KOK
Pekkala Katariina	KOK
Pikkarainen Rauno	VAS
Ruotsalainen Vilho	PS
Saastamoinen Kari	KESK
Tenhunen Kirsi	VAS
Tikkanen Sari	KESK

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat ja jäsenet 1.6.2017 alkaen:

Puheenjohtaja hankevastaava Kari Saastamoinen, KESK

I varapuheenjohtaja palomies Rauno Pikkarainen, VAS

II varapuheenjohtaja kansanedustaja, maatalousyrittäjä Hannakaisa Heikkinen, KESK

Ahponen Pentti	VAS
Grönfors Maritta	KD
Heikkinen Hannakaisa	KESK
Huttunen Kaisa	KESK
Huttunen Kauko	PS
Hyytiäinen Pasi	KESK
Juntunen Risto	KESK
Kastari Tuija	KOK
Kempainen Mikko	KESK
Kilvensalmi Ahti	KOK
Kokkonen Mira	KESK
Kyllönen Eero	KESK
Kärkkäinen Marja-Leena	VAS
Lappalainen Sari	KOK
Lapveteläinen Minna	KESK
Nieminen Juha	KESK
Niskanen Seppo	KESK
Partanen Raimo	KOK
Peltola Janne	KOK
Pesonen Tuomo	VAS
Piippo Sami	VAS
Piippo Sirpa	VAS
Pikkarainen Rauno	VAS
Remes Mikko	KESK
Saastamoinen Kari	KESK
Tapaninen Juha	PS
Tenhunen Kirsi	VAS
Tikka Tommi	KESK
Tikka Tuomo	KESK
Tikkanen Arto	KOK
Tikkanen Emmi	KESK
Tikkanen Heli	KESK
Toivanen Sisko	KESK

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat ja jäsenet 1.6.2017 alkaen:

Puheenjohtaja äidinkielen ja kirjallisuuden lehtori Mira Kokkonen, KESK

I varapuheenjohtaja yrittäjä Janne Peltola, KOK

Ahponen Pentti	VAS
Hyytiäinen Pasi	KESK
Juntunen Risto	KESK
Kokkonen Mira	KESK
Partanen Raimo	KOK
Peltola Janne	KOK
Tenhunen Kirsi	VAS
Tikka Tommi	KESK
Tikkanen Emmi	KESK
Toivanen Sisko	KESK

Kaupunginhallituksen esittelijänä toimi kaupunginjohtaja Jarmo Muiniekkä.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston sihteerinä toimi ajalla 1.1 -31.7.2017 kaupunginsihteerinä Tuomo Sallinen, ajalla 1.8 – 17.9.2017 talousjohtaja Ella Rautio-Kuosku ja ajalla 18.9 -31.12.2017 vs. kaupunginsihteerinä Noora Pajari.

Tilivelvolliset

Kuntalain mukaan kaikki kaupungin toimielinten jäsenet ovat tilivelvollisia, kaupunginvaltuutettuja lukuun ottamatta. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat muun muassa toimielimen esittelijät ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisesti tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat.

1.2.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kuntien tilinpäätösarviot 2017 (Kuntaliitto 7.2.2018)

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistuneen viime vuonna, mutta ennako-odotukset eivät kuitenkaan täysin toteutuneet. Tulos parani tilinpäätöstietojen mukaan noin 200 miljoonaa euroa, mutta jäi kuitenkin 500 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin viime syksyn kuntatalousohjelmassa arvioitiin. Myös odotukset koko kuntasektorin lainakannan pienentymisestä jäivät haaveeksi.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykyopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi. Kuntien verotulot 2017 kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,0 prosenttia. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia. Kuntakentän menot eivät vähentyneet niin paljoa kuin valtiovarainministeriö ennakoiki, joten kuntiin viime vuonna kohdistuneet valtionosuusleikkaukset ovat olleet ylimitoitettuja. Valtion rahoitusosuuden pienentymisen seurauksena peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle.

Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta nousi plussalle. Tämä merkitsee, että kuntatalouden rahoitusasema on ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tasapainossa. Muutoksen taustalla on kuntien tiukka taloudenpito, harkitut investoinnit sekä koko julkisen sektorin yhteinen tasapainottamispolitiikka. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta nousi vuonna 2017 yhteensä 0,9 prosenttia.

Kuntatalous Ylä-Savo

Seuraavassa taulukossa vertaillaan kuntien ja kuntakonsernien lainakantaa ja kertynyttä yli-/alijäämää euroa/asukas vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan:

euroa/asukas	Lainakanta		Kertynyt ylijäämä+ / alijäämä-	
	Kunta	Kuntakonserni	Kunta	Kuntakonserni
Koko maa	2 933	6 148	1 892	1 983
Pohjois-Savo	2 758	6 929	634	210
Ylä-Savo	2 674	5 392	153	558
Kiuruvesi	3 455	6 461	124	267
Iisalmi	2 153	4 196	330	1 219
Sonkajärvi	2 546	4 541	238	116
Vieremä	1 819	8 273	390	818

Lähde: Tilastokeskus, Kuntaliitto

1.2.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginsihteerin viran hoito

Kaupunginsihteerin Tuomo Salliselle myönnettiin palkatonta virkavapaata ajalle 1.8.2017 - 31.7.2018. Vs. kaupunginsihteerinä on toiminut 18.9.2017 alkaen Noora Pajari.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalennus

Vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaan Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalennustarve oli noin 2,2 milj. euroa. Kaupunginhallitus päätti 23.2.2015 jaksottaa arvonalennuskirjaukset niin, että osakkeiden arvo kaupungin taseessa on Kirjanpitolain 5 luvun 13 §:n mukainen viimeistään vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä arvonalentumista on kirjattu noin 447.000 euroa. Tämän jälkeen on kirjattu kaikki vuoden 2016 loppuun mennessä muodostuneet arvonalentumiset.

Savon Kuituverkko Oy

Yhtiön pääomittaminen / kaupunginvaltuusto 20.3.2017 § 20:

Savon Kuituverkko Oy lähetti Kiuruveden kaupungille 23.1.2017 päivätyn kirjeen koskien pääomasijoituksen tekemistä yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP rahasto). Esiityksessä kaupunkia pyydettiin tekemään seuraavan sisältöinen päätös ja hyväksymään esitetty SVOP sijoitus: ”Kiuruveden kaupunki tekee vapaaehtoisen pääomasijoituksen, joka on suuruudeltaan 766.100 euroa Savon Kuituverkko Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Kiuruveden kaupunki toteaa samassa yhteydessä, että tehtävä 766.100 euron pääomasijoitus toteutetaan markkinaehtoisesti. Siitä saatava tuotto vastaa vähintään odotettua markkinatuottoa sijoituksista vastaavassa asemassa oleviin yrityksiin tai Savon Kuituverkko Oy:n toiminnan lopettamisesta saatavaa voittoa/syntyvää tappiota.”

Kaupunginvaltuusto päätti 20.3.2017 § 20 seuraavaa (äänestyspäätös):

1. Kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupunginhallituksen tekemään tarvittavat päätökset 199.612 euron oman pääomaehtoisen sijoituksen tekemisestä Savon Kuituverkko Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon edellyttäen, että yhtiö toimittaa ennen päätöksentekoa kaupungille selvityksen siitä, että sijoitus on valtioneuvoston mukainen.
2. Sijoitus rahoitetaan käyttäen sijoitusvarojen tuottoa.
3. Kaupunki edellyttää sijoitetulle pääomalle markkinaehtoista tuottoa. Tuoton kohdentumiseksi nyt sijoituksia tekeville kunnille sijoitusten suhteessa laaditaan sijoittajakuntien keskinäinen yhtiö- tai sopimusoikeudellinen sopimus, jonka hyväksyy kaupungin puolelta kaupunginhallitus.
4. Kaupunki edellyttää, että yhtiön hallitus lyhentää kaupungin sijoitusosuudella nimenomaan kaupungin takausvastuulla olevia lainoja.
5. Yhtiön edellytetään raportoivan tekemänsä toimenpiteet sijoituksen käytöstä ja sijoituksen vaikutuksista yhtiön talouteen kaupungille yhtiökokouksissa.
6. Savon Kuituverkko Oy:n hallitus veloitetaan selvittämään valokuituverkon myynti kolmannelle osapuolelle Kiuruveden verkon osalta.

Vaihtoehtoiset toimintamallit / kaupunginhallituksen päätös 11.9.2017 § 208:

Savon Kuituverkko Oy:n yrityssaneeraus alkoi 25.7.2017 Pohjois-Savon käräjäoikeuden päätöksellä. Samalla asetettiin saneerausselvittäjäksi asianajaja Jarmo Makkonen asianajotoimisto Krogerus Oy:stä. Saneerausselvittäjä kutsui 29.8.2017 koolle keskustelutilaisuuden, johon oli kutsuttu edustaja kustakin yhtiön rahoitukseen osakassopimuksen mukaan osallistuneesta osakaskunnasta.

Keskustelutilaisuudessa vaihtoehtoisista toimintamalleista yhtiön liiketoiminnan turvaamiseksi nousi esiin kaksi vaihtoehtoa: 1. yhtiön pääomittaminen (SVOP) tai 2. kuituverkon ostaminen tasearvolla kunnalle ja takaisinvuokraus yhtiölle. Saneeraus selvittäjä Jarmo Makkonen pyysi Kiuruveden kaupungilta kannanottoa mainittuihin vaihtoehtoihin.

Savon Kuituverkko Oy on rakentanut Kiuruvedelle tuettua valokuiturunkoverkkoa yhteensä noin 330 km ja tilaajakuituverkkoa noin 60 km. Kuituverkon tasearvo on noin 1,5 milj.euroa. Takaisinvuokrauksessa yhtiö maksaisi kunnalle/kaupungille 4,93 % vuosivuokraa tasearvosta. Yhtiö sitoutuu hoitamaan palveluvelvoitteen 10 vuotta viimeisen tukierän maksamisesta ja saa käyttöoikeuden (7 vuotta) tuen avulla rakennettuun viestintäverkkoon.

Kiuruveden kaupunginhallitus päätti 11.9.2017 § 208, että kaupunki suostuu verkon myyntiin ja takaisinvuokraukseen (äänestyspäätös).

Saneerausohjelman ehdotuksen jättäminen / kaupunginhallitus 20.11.2017 § 261:

Pohjois-Savon käräjäoikeus ilmoitti 15.11.2017 Savon Kuituverkko Oy:n suurimmille velkojille, että käräjäoikeus varaa velkojille tilaisuuden antaa kirjallisen lausuman selvittäjä asianajaja Jarmo Makkosen saneerausohjelmaehdotuksen jättämiselle asetetun määräajan pidentämistä koskevan hakemuksen johdosta. Saneerausohjelma tuli Pohjois-Savon käräjäoikeuden saneerausohjelmapäätöksessä toimittaa käräjäoikeuden kansliaan 24.11.2017 mennessä. Määräajan pidennystä haettiin 30.3.2018 saakka.

Kaupunginhallitus päätti 20.11.2017 § 261, ettei kaupunginhallitus näe estettä määräajan jatkamiselle 30.3.2018 saakka.

Kiuruveden kaupunki maksoi 16.8.2017 Pohjois-Savon Osuuspankille takausvastuunsa mukaisen summan noin 686.000 euroa sekä siihen liittyvät viivästyskorot yhteensä noin 3.000 euroa. Tämän seurauksena kaupungista tuli Savon Kuituverkko Oy:n velkoja.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon, joita kaupunginvaltuusto ei ole hyväksynyt:

Valtuustoon nähden sitovien määrärahojen poikkeamat ovat seuraavassa taulukossa (yli 5.000 euroa):

(euroa, ulkoiset ja sisäiset)	Tulojen alitukset	Menojen ylitykset
Käyttötalous		
Yleishallinto	17.697	
Elinkeinojen kehittäminen (netto)		43.203
Maataloushallinto	9.611	
Varhaiskasvatus	25.759	
Peruskoulutus		17.416
Lukiokoulutus	12.013	
Vapaa-aikapalvelut	45.688	
Rakennusvalvonta	19.251	
Tiet ja alueet		116.592
Kiinteistöt		132.209
Vesi- ja viemärilaitos		19.387
Investoinnit		
Kiinteistöt		63.407

1.2.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta. Kehitysarvion tulee tuoda esiin sellaiset seikat, joiden perusteella arvioidaan tulevaisuudennäkymien poikkeavan aiemmasta kehityssuunnasta.

Sote – ja maakuntauudistuksen vaikutukset kaupungin talouteen ja toimintaan

Todella merkittävä sote- ja maakuntauudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen. Tässä vaiheessa on vain vähän konkreettista tietoa uudistuksen vaikutuksista Kiuruveden kaupungin toimintaan ja talouteen. Suurin muutos on se, että kaupunki ei enää rahoita sote – menoja, koska rahoitusvastuu siirtyy valtiolle. Tämä taas tarkoittaa sitä, että noin 60 % prosenttia kaupungin talousarviomenoista poistuu ja samalla vähenee huomattava osa valtionosuuksista ja verotuloista. Muutoksen hyvä puoli on se, että hyvin vaikeasti arvioitavissa olevat sote – menot eivät enää aiheuta yllätyksiä kaupungin talouteen. Haasteena tulevaisuudessa on se, miten saadaan kaupungin tulorahoitus riittämään. Toiminnallisesti sote - uudistus ei aiheuta kaupungin osalta merkittäviä muutoksia, koska kaupungin sote -palvelut tuottaa tällä hetkellä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, eikä kaupunki.

Maakuntauudistuksen vaikutukset Kiuruveden kaupungin osalta ovat vähäiset. Tämän hetkisen tiedon mukaan maaseudun tukihallintoyksikön toiminta ja rahoitus siirtyvät maakunnalle sekä pelastuslaitoksen rahoitus.

Kaupungin tytäryhtiön Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n talous

Kaupunki on kirjannut tytäryhtiön osakkeiden arvonalennusta vuosina 2014 – 2017 yhteensä noin 2,1 milj. euroa. Yhtiön vuoden 2017 tilinpäätös on noin 858.000 euroa alijäämäinen. Tilinpäätös sisältää käyttöomaisuuden arvonalentumisia (lisäpoistoja) noin 641.000 euroa ja luottotappiokirjauksia noin 269.000 euroa. Yhtiön vapaa oma pääoma on noin 204.000 euroa miinuksella.

Yrityskiinteistöt Oy ei lyhentänyt lainojaan vuosina 2016 -2017. Vuonna 2018 se maksaa vain osan lyhennyksistä. Tämän johdosta kaupungin ei ole tarvinnut myöntää yhtiölle avustusta niin paljon kuin aikaisempina vuosina. Tulevina vuosina kaupunki joutuu edelleen avustamaan yhtiötä noin 0,7 milj. euroa/vuosi.

Lainakanta

Voimassa olevan kaupunkistrategian mukaan kaupungin (myös konsernin) lainamäärä asukasta kohti ei saa ylittää maan keskiarvoa. Vuonna 2017 kaupungin lainamäärä sekä konsernin lainamäärä ylitti selvästi maan keskiarvon:

Kaupungin lainakanta:

Vuonna 2017 kaupungin lainakanta oli 3.787 euroa/asukas. Vuonna 2016 Kiuruveden lainakanta oli 3.455 euroa/asukas ja koko maan lainakanta oli 2.933 euroa/asukas.

Konsernin lainakanta:

Vuonna 2017 Kiuruveden konsernin lainakanta oli 6.820 euroa/asukas. Vuonna 2016 Kiuruveden konsernin lainakanta oli 6.461 euroa/asukas ja koko maan konsernin lainakanta oli 6.148 euroa/asukas.

Kaupungin lainakanta ei saa siis kasvaa, vaan mieluummin pienentyä. Kuitenkin investointiohjelma vuosille 2018 – 2020 on noin 2,4 milj. euroa suurempi kuin hyväksytyn taloussuunnitelman vuosikatteet yhteensä ko. vuosina. Investointeja ei voida kokonaan kattaa tulorahoituksella vaan uutta lainaa on otettava vähintään tuo 2,4 milj. euroa. Lähes kaikki kaupungin rakennusinvestoinnit ovat korjausinvestointeja.

1.2.5 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä 31.12 vuosina 2009 -2017

	Vakinaiset (koko aika)	Vakinaiset (osa-aika)	Sijaiset	Määräaikaiset * (ml. oppisop.)	Työllistetyt	YHT.
2017	243	50	22	64	7	386
2016	249	44	13	66	1	373
2015	257	42	20	27	4	350
2014	255	45	23	23	16	362
2013	262	45	22	38	7	374
2012	262	39	30	41	17	389
2011	264	37	34	48	6	389
2010	314	63	29	56	17	479
2009	539	67	81	88	11	786

*Sisältää opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen määräaikaiset sivutoimiset kansalaisopiston tuntiopettajat. Kansalaisopiston sivuvirassa olevien tuntipalkkaisten opettajien palvelussuhteet on tehty koko lukuvuodeksi. Aikaisemmin palvelussuhteet on katkaistu lukukausittain.

Henkilöstömäärä palvelukeskuksittain 31.12 vuosina 2009 -2017

	Yleis- palvelu- keskus	Maa- talous- lomittajat	Projektit	Perus- turva palv.kesk.	Opetus- ja siv. palv.kesk.	Tekninen palvelu- keskus	YHT. *
2017	60				267	59	386
2016	56				265	52	373
2015	56				238	52	346
2014	58		1		239	48	346
2013	64		1		245	57	367
2012	64		2		247	59	372
2011	63		2		264	54	383
2010	64	80	1		263	54	462
2009	21	103	1	388	192	70	775

1.1.2010 alkaen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän hoidettavaksi. 1.1.2011 alkaen lomituspalvelut siirtyivät Iisalmen kaupungin hoidettavaksi. 1.9.2011 alkaen ict -palvelut siirtyivät Ylä-Savon ICT – palvelut Oy:n hoidettavaksi.

Henkilöstön ikärakenne

Kiuruveden kaupungin henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2017 lopussa 48,9 vuotta. Vuonna 2016 Kiuruveden kaupungin henkilöstön keski-ikä oli 48,4 vuotta ja kunta-alalla keskimäärin 45,8 vuotta.

Henkilöstö ikäryhmittäin:

	15 -29 v	30 -39 v	40 -49 v	50 -59 v	60 v-
2017	18	64	95	145	64
2016	22	61	94	145	51
2015	33	47	86	150	34
2014	30	53	92	148	39
2013	34	59	102	142	37
2012	33	63	120	139	34

Sairauspoissaolopäivät

Sairauspoissaoloja oli vuoden 2017 aikana 13,5 työpäivää henkilöä kohti (edellisenä vuonna 10,6 työpäivää henkilöä kohti). Vuonna 2016 Kiuruveden kaupungin henkilöstön sairauspoissaolot olivat 18,6 kalenteripäivää henkilöä kohti ja kunta-alalla keskimäärin 16,7 kalenteripäivää.

Työterveyshuolto

Kaupungin henkilöstön työterveyspalvelut tuotti Terveyspalvelu Verso Oy. Työterveyshuollon kokonaiskustannukset olivat noin 250.000 euroa, Kela korvaa kustannuksista noin 40 %.

Henkilöstömenot

Vuoden 2017 henkilöstökulut olivat yhteensä noin 15,0 milj. euroa, josta palkkojen ja palkkioiden osuus oli noin 11,3 milj. euroa ja henkilösivukulujen osuus oli noin 3,7 milj. euroa.

Laajemmin kaupungin henkilöstöasioita esitellään erillisessä henkilöstöraportissa.

1.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kiuruveden kaupungin suurimmat riskit liittyvät henkilöstöön, kiinteistöomaisuuden kunnossapitoon ja paloturvallisuuteen, työturvallisuuteen, omaisuuteen liittyvään ilkivalttaan, ulkoistettujen palveluiden riskienhallinnan tai toiminnan varmistamisen tasoon, rauta- ja maantiellä kuljetettaviin kemikaalikuljetuksiin ja puuteollisuuden käsittelyterminaaliin. Lisäksi riskejä sisältyy ainakin tietojärjestelmiin ja rahoitukseen.

Johtoryhmä toteutti vuonna 2017 riskienhallintaprojektin, jonka tavoitteena oli valmistella kaupungille riskienhallintasuunnitelma ja käsikirja sekä kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työkalut (riskien arviointikriteerit, riskirekisteri ja sisäinen raportointimalli). Riskienhallintaprojekti toteutui tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2018 talousarvioon kirjattiin kaupungin ja tytäryhtiöiden merkittävimmät riskit. Jatkossa riskejä ja niiden hallintaa käsitellään vuosittain talousarviossa ja toimintakertomuksessa.

Tietojärjestelmien riskit (asiakasvastaava, Ylä-Savon ICT -palvelut Oy)

Hallinnon ja opetuksen työasemat ja kannettavat ovat Kiuruveden kaupungilla Windows7- ja Windows10 -käyttöjärjestelmällä. Käytössä oleva Windows7 -käyttöjärjestelmä työasemissa on edelleen Microsoftin osalta tuettu. Kuluvana vuonna 2018 siirrytään uusien työasemien johdosta myös hallinnon puolellakin Windows 10 – käyttöjärjestelmään. Lähivuosina kaikki työasemat/kannettavat sekä hallinnon että opetuspuolen ovat Windows10 – käyttöjärjestelmällä. Kaupungin työasemissa ja kannettavissa on suositeltavaa käyttää kaupungilta hankittuja muistitikkuja, mielellään salanasuojattuja. Kokoushuoneiden hallintokannettavissa saa tilaisuuden järjestäjän (kaupungin edustajan) harkinnan mukaan käyttää myös ulkopuolisten vierailijoiden muistitikkuja. Virustorjunnan ja tietoturvapäivitysten tulee olla koneissa ajan tasalla. Opetuskoneisiin on määritelty myös Bios-salasana, näin ollen pyritään estämään väärinkäytökset, joita oppilaiden taholta voisi esiintyä.

Direct Access – etäkäyttöpalvelu on käytössä ja sitä voi käyttää ainoastaan hallinnon verkon kannettavilla, joille on annettu riittävät oikeudet YSIT:n toimesta. Tämä parantaa tietoturvan hallittavuutta, kun kyseiset koneet ovat tiedossa, joilla on mahdollista Direct Accessin käyttö.

Älypuhelimien osalta on myös tarve, että niihin asennettaisiin jatkossa F-Secure – tietoturvaohjelmisto (=tai muu tietoturvaohjelmisto). Etenkin sellaisiin älypuhelmiin, joissa käytetään mobiilivarmennetta. Tietoturvan merkitys korostuu sekä älypuhelimien että tablettien osalta.

MDM AirWatch–mobiililaitteiden hallintaan on liitetty Kiuruveden sivukylän koulujen tabletteja. Järjestelmä mahdollistaa keskitetyn hallinnan tableteille ja älypuhelimille. Tämän myötä myös tablettien ja älypuhelimien hallinta helpottuu, nostaa tietoturvan tasoa.

Verkkoyhteydet:

Vuonna 2017 Kiuruveden vesihuollossa on otettu käyttöön oma verkko (vlan). Kiuruveden vesilaitoksen toimipisteet on liitetty siihen. Vuonna 2018 myös vesitornin ja vesilaitoksen väli kytketään uudella valokuidulla. Kuorevirran alueen kuituyhteydet, verkko-kytkimet ja langaton verkko on uudistettu. Kuhunkin kaupungin kiinteistöön Kuorevirran alueella tulee omat erilliset kuitu-yhteydet kaupungintalolta. Näillä uudistuksilla parannetaan lähiverkon/tietoliikenteen toimivuutta, luotettavuutta, vikasietoisuutta sekä käyttäjäystävällisyyttä.

Lyhyiden sähkökatkosten osalta kaupungin pääkytkin, lähiverkon kytkimet, palvelimet ja kriittisimmät työasemat on varustettu varavirtalaitteilla (UPS). Lisäksi kaupungintalolla on käytössä aggregaatti, jolla pyritään turvaamaan kriittisimpien tietojärjestelmien ja työasemien toimivuus pitkien sähkökatkokkien aikana.

Tietoturvariskit (yleispalvelukeskuksen johtaja)

Kaupungin kannalta tietotekniikan käyttäjät ovat keskeisessä asemassa arkipäivän tietoturvallisuuden vastuunkantajina. Ohjeistuksella ja henkilökunnan koulutuksella parannetaan tietoturvallisuutta, jonka laiminlyönti voi aiheuttaa merkittävää haittaa kaupungin toiminnoille. Konkreettisenä esimerkkinä voidaan pitää esim. hallitsematonta ulkoisten muistivälineiden (tikut, ulkoiset massamuistit) käyttöä johtaen merkittävään haittaohjelmariskiin sekä verkkoselailun kautta työasemaan asennettuja haittaohjelmia.

Tietotekniikka ja tietoturvariskit on käsitettävä aikaisempaa laajemmin, koska Internet-yhteydellä varustettujen mobiililaitteiden määrä on lisääntynyt kaupungin henkilöstöllä. Myös matkapuhelimet ja tabletit on suojattava asianmukaisesti ja niiden käytössä on noudatettava huolellisuutta. Mahdollisissa ongelmatilanteissa on otettava yhteyttä välittömästi Ylä-Savon ICT – palvelut Oy:n henkilöstöön.

Henkilöstön riskit (yleispalvelukeskuksen johtaja)

Henkilöstö on keskeinen voimavara kaupungin palvelutuotannossa, joten riskien tunnistaminen ja niiden ennakointi on tärkeä osa kaupungin toimintaa.

Avainhenkilöriski

Avainhenkilöillä tarkoitetaan kaupungin toiminnan kannalta vaikeasti korvattavia henkilöitä, joilla on esimerkiksi runsaasti dokumentoimatonta ns. hiljaista tietoa omalta toimialaltaan ja joiden poissaolo tuntuu välittömästi muun henkilöstön lisääntyneenä kuormituksena. Avainhenkilöillä on monipuolisten tietojen ja taitojen lisäksi useasti pitkäaikainen työkokemus ja hyviä tunnusmerkkejä voivat olla myös kielitaito, yhteistyötaidot ja yleensä sosiaaliset taidot. Avainhenkilöriskejä voidaan torjua siirtämällä avainhenkilöillä olevaa tietoa ja osaamista toisille henkilöille. Myös asioiden dokumentointi vähentää avainhenkilöiden menetyksestä aiheutuvaa riskiä.

Tietojen vanheneminen on riski

Henkilöstön työsuhteen elinkaari alkaa perehdyttämisestä työpaikan toimintatapoihin ja tehtäväkuvaan. Työuran edetessä pidetään yllä työntekijän ammattitaitoa ja mietitään, mihin suuntaan osaamista on kehitettävä ja haetaan sen mukaiseen koulutukseen. Työsuhteen päätyttyä on huolehdittava varsinkin niin sanotun hiljaisen tiedon jäämisestä taloon.

Yksipuolinen ikäjakauma on riski

Kaupunki työyhteisönä on haavoittuva, jos suuri osa henkilöstöstä on työsuhteensa lopussa tai alussa. Kiinnitetään henkilöstön rekrytoinnissa ottamaan huomioon, että kaupungin palveluksessa on monenikäisiä henkilöitä.

Henkilöstön työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin liittyvät riskit

Henkilöstön työturvallisuusriskejä vähennetään työsuojelun toimintaohjelman mukaisilla toimenpiteillä ja muun muassa työturvallisuuskoulutuksella.

Työhyvinvointiin liittyviä riskejä vähennetään seuraamalla henkilöstön terveyttä, sairauspoissaoloja ja niiden syitä ja tarvittaessa puuttumalla niihin Varhaisen puuttumisen ohjeen mukaisesti. Myös henkilöstön ylitöiden määrää seurataan.

Yleishallintoon liittyvät riskit (yleispalvelukeskuksen johtaja)

Lainsäädännön muutokset

Kunta-alan lainsäädäntö on ollut jatkuvan muutoksen alaisena viime vuosina. *Kuntalaki* uudistui laajasti vuonna 2015, mutta uudistuksista astui voimaan yhdeksän lukua 1.1.2015. Loput kuntalain muutokset astuivat voimaan 1.6.2017. Lähtökohtaisesti vuonna 2017 voimaan astuvat muutokset koskevat kunnan luottamushenkilöitä.

Toinen merkittävä lainsäädännön muutos oli *hankintalain* kokonaisuudistus vuoden 2017 alussa. Hankintalainsäädännön kokonaisuudistuksen tavoitteena on muun muassa yksinkertaistaa hankintamenettelyjä. Uudistuksessa kehitetään sitä, että esimerkiksi työllisyyteen, terveyteen ja sosiaalisiin näkökohtiin liittyvät tekijät otetaan paremmin hankinnoista huomioon. Hankintamenettelyn muuttuessa, kaupungin tulee reagoida muutoksiin aktiivisesti, vaikka merkittävä osa kilpailutuksista onkin ulkoistettu. Kaupungin uusi hankintaohjeluonnos on valmistunut ja se on tarkoitus viedä kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn keväällä 2018.

Hyvällä ohjeistuksella ja koulutuksella vähennetään valitusriskiä kaupungin julkisista hankinnoista.

EU:n tietosuoja-asetus

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tavoitteena on luoda Euroopan unionille ajanmukainen, vahva, yhtenäinen ja kattava tietosuojakehys. Lisäksi uudistuksella pyritään parantamaan luottamusta online-palveluihin ja näin edistää EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämistä. Tietosuoja-asetus on kansallisesti suoraan sovellettava asetus, joten sen asettamat velvoitteet on huomioitava sellaisenaan kaupungin toiminnassa viimeistään 25.5.2018 alkaen.

Tietosuoja-asetukseen sisältyy sekä hallinnollisia vaatimuksia että tietoteknisiä vaatimuksia yksityisyyden suojan parantamiseksi henkilötietojen käsittelyssä. Näiden vaatimusten toteuttamiseksi henkilöstön on kouluttauduttava tietosuoja-asetuksen toteuttamisesta kunnissa.

Sopimushallinta

Kaupungin käyttämien ostopalveluiden määrä on lisääntynyt huomattavasti. Näin ollen entistä useampi kunnallinen palvelu on ulkoistettu palveluntuottajalle, jonka toimintaa määritellään ensisijaisesti kaupungin ja palveluntuottajan välisessä sopimuksessa. Kiuruveden kaupungin käyttämät sopimus pohjat ovat osittain vanhentuneet, joten sopimusasioiden kanssa tekemisessä olevien henkilöiden tulee tarkistaa käyttämiensä sopimus pohjien kirjaukset ja päivittää ne asianmukaiseksi.

Palvelujen ulkoistamisen osalta on syytä muistaa, että kaupunki on velvollinen huolehtimaan lainsäädännön kuntalaisille takaamista palveluista ja oikeuksista, vaikka palvelun tuottaminen olisikin ulkoistettu yksityiselle tai yhdistykselle. Sopimuksissa tulisikin huomioida entistä laajemmin vastuiden jakautuminen esimerkiksi kriisitilanteissa.

Talouriskit (talousjohtaja)

Kaupungin talous- ja rahoitusriskit voidaan jaotella tulojen ja menojen toteutumiseen, lainanottoon ja korkoriskiin sekä sijoitustoimintaan. Muita riskejä ovat ainakin pitkäaikaiset sähkökatkokset, kyberriskit ja henkilöriskit.

Verotulojen kasvun ennakoitaan jäävän lähivuosina pieneksi. Kaupungin työllisyyskehityksellä on ratkaiseva merkitys siihen, miten verotulot kehittyvät. Vuoden 2020 alussa voimaan tulevan sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kaupungin verotuloihin ja valtionosuuksiin ei ole vielä lopullisia ja luotettavia laskelmia. Muutokset joka tapauksessa ovat suuria.

Kaupungin noin 18,2 milj. euron pitkäaikaisesta lainakannasta 17 prosenttia on sidottu lyhytaikaisiin ja suhdanneherkkiin euribor – korkoihin, joihin liittyy korkoriski. Lisäksi lyhytaikaisia lainoja on 13,2 milj. euroa, koska niiden käyttämisestä saadaan merkittävä korkohyöty verrattuna pitkäaikaisiin lainoihin. Kesällä 2011 kaupunki teki korkosuojaussopimuksen 2,0 milj. euron lainalle. Suojaus on ollut kaupungille epäedullinen alhaisen korkotason vuoksi. Vuonna 2017 tämän korkosuojauksen kulut olivat noin 58.000 euroa.

Kiuruveden kaupunkikonsernin varallisuuden hoitoa ja sijoitustoimintaa koskevat periaatteet

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 19.2.2018 § 5 Kiuruveden kaupunkikonsernin varallisuuden hoitoa ja sijoitustoimintaa koskevat periaatteet. Asiakirjan sisältämät periaatteita koskevat pääasiassa sijoitustoimintaa, lisäksi siinä määritellään myös suurimman tase-erän, rakennusten, tarkastelu jokavuotiseksi.

Kaupungin sijoitusvarojen markkina-arvo oli vuoden lopussa noin 7,2 milj. euroa ja tase-arvo oli noin 6,6 milj. euroa. Varat on sijoitettu kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisesti. Riskeihin on varauduttu hajauttamalla sijoituksia maantieteellisesti, toimialoittain ja arvopaperilajeittain. Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa.

Tekninen palvelukeskus (teknisen palvelukeskuksen johtaja)

Hallinto (Tekpa)

Teknisen palvelukeskuksen merkittävänä riskinä on pidettävä henkilöstön korkeaa keski-ikää, joka ulottuu kaikille tulosalueille. Lähitulevaisuudessa teknisen sektorin kuntalaisille tarjoamat lähipalvelut voivat romahtaa äkillisesti, kun merkittävä määrä avaintyöntekijöitä jää eläkkeelle lähes samanaikaisesti. Henkilöstömäärän sopeutus palvelutarjontaa ja koko kunnan asukasmäärää vastaavaksi, ja sitä kautta riittävän vuosikatteen varmistaminen, on tärkeää, mutta samalla tulee huolehtia siitä, että myös uusia, nuoria osaajia rekrytoidaan ajoissa, sillä ammattilaiseksi kasvaminen vie aikansa. Eläkkeelle siirtyvillä on suuri määrä ammatillisesti ja rahallisesti arvokasta niin sanottua hiljaista tietoa, jota voidaan siirtää nuoremmille parhaiten yhdessä työskennellen.

Kiinteistöt

Kaupungilla ei ole riittäviä taloudellisia resursseja huoltaa, korjata ja ylläpitää vanhenevia kiinteistöjä. Korjausvelka lisääntyy, kun sitä pitäisi pystyä vähentämään. Työpaikkojen sisäilmaongelmat johtuvat suurelta osin riittämättömistä taloudellisista resursseista. Vaarana on, että ennalta arvaamatta joudutaan mittaviin ja kalliisiin tilajärjestelyihin.

Kaupungin kiinteistöihin on kertynyt paljon korjausvelkaa eikä tilanteeseen lähivuosina ole näköpiirissä muutosta. Nykyinen suuruusluokaltaan 2,5 milj. euroa vuosikate, jolla tulisi kattaa kaupungin kaikki investoinnit, tulee saada korkeammalle tasolle, sillä rakennusten korjaustarve on lähitulevaisuudessa noin 10 milj. euroa. Ongelmaa lieventää hieman se, että kaupungin strategian mukaisesti tyhjästä kiinteistöistä luovutaan. Kiinteistöjen korjausvelka on merkittävä riski.

Vesihuoltolaitos

Tekninen lautakunta on 3.7.2012 § 45 hyväksynyt Kiuruveden kaupungin vesihuoltolaitoksen riskianalyysin. Talousveden ja jäteveden osuudet on analyysissä käsitelty erikseen ja lisäksi ne sisältää liiketaloudellisen osuuden.

Varautumistoimenpiteitä edellyttävillä riskeillä on esitetty todennäköinen seuraus vakavimman mukaan, todennäköisyys, vakavuus sekä varautumistoimenpide, jolla riskiä voidaan ehkäistä tai vähentää.

Osalle arvioiduista operatiivisista riskeistä on esitetty varautumistoimenpiteitä ja varaosatarpeita. Laitteiden vaurioitumisesta tai henkilökunnan operointivirheistä johtuvat riskit ovat riskitasoltaan keskimääräisiä tai vähäisiä hyvän varautumistason ansiosta. Laitteiden vaurioitumisella on työllistävä vaikutus, mutta useimmat laiteviat saadaan nopeasti korjattua ja lähes kaikille laitteille on olemassa varalaite, joten laitteiden korjaaminen ei vaikuta pitkäaikaisesti verkoston toimintaan. Taloudelliset riskit on jaettu asiakkaan, laite-/tavarantoimittajan ja yleisen taloustilanteen muodostamiin riskeihin.

Riskianalyysissä on käyty läpi ne vesihuoltolaitoksen riskikohteet ja riskitekijät, jotka voivat aiheuttaa vaaraa tai taloudellisia menetyksiä laitokselle, verkostoille, henkilökunnalle ja ympäristölle.

Opetus- ja sivistyspalvelukeskus (sivistystoimen vastaava)

Opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen merkittävimminä riskeinä ovat työturvallisuuteen, paloturvallisuuteen ja ilkivaltaan liittyvät riskit. Turvallisuus- ja kriisisuunnitelmien ajan tasalla pitämisen sekä vuosittaisten pelastautumisharjoitusten toteuttamisella voidaan valmistautua mahdollisiin riskien toteutumiseen. Valvontakameroilla *sekä valvonnalla* on ennaltaehkäisevä vaikutus ilkeiden tekemiseen.

Palvelukeskuksessa käydään vuosittain läpi eri toimintayksiköiden riskejä ja epävarmuustekijöitä. Seuraavaksi esitetään niistä luettelo:

- * vaaralliset aineet ja laitteet
- * sähköturvallisuus ja säteilyvaara
- * oppilaiden taholta henkilökuntaan ja toisiin oppilaisiin suuntautuva aggressiivinen käyttäytyminen
- * väkivaltaiset/arvaamattomat asiakkaat
- * paloturvallisuus
- * erilaiset uhkatilanteet
- * tukipalveluiden väheneminen
- * päivähoitolapsien ja koululaisten kanssa liikkuminen toimintayksikön ulkopuolella
- * lapsen katoaminen päivähoidosta
- * vuorohoidon henkilöstön riittävyys
- * sisäilmaongelmat
- * tietoturvariskit
- * puutteet henkilöstön riittävyydessä ja kelpoisuudessa
- * yksin työskentely
- * ulkopuoliset käyttäjät kiinteistöissä
- * vapaa-aikapalveluiden kiinteistöissä on paljon ulkopuolisia käyttäjiä, josta aiheutuu riskejä kiinteistölle ja niitä käyttäville asiakkaille
- * sairauskohtaukset uima-altaalla
- * piha-alueiden ja urheilualueiden liikenne

1.2.7 Ympäristötekijät

Jätevesien käsittely

Jätevesipuhdistamon 1. vaiheen saneeraus (lietteenkäsittely) valmistui heinäkuussa 2015. Saneerauksen toinen vaihe, jätevedenkäsittelyn uudistaminen ja rakennustekniset muutokset, on ympäristöluvan mukaisesti tehtävä ja otettava käyttöön 31.12.2021 mennessä (lupaehto nro 7). Toisen vaiheen saneeraus sisältää uuden jälkiselkeytsaltaan, jälkidesinfioinnin ja valmiuden ammoniumtyypen poistoon. Puhdistamon pääprosessi muuttuu kaksilinjaiseksi, mikä parantaa toimintavarmuutta. Vanha prosessirakennus ja altaat saneerataan perusteellisesti. Nykyisten betonialtaiden päälle rakennetaan uusi lämpöeristetty halli ja varustetaan tehokkaalla LVI-järjestelmällä. Valvomo- ja sosiaalitilat sijoitetaan erilliseen rakennukseen puhdistamon viereen, myös sähkö- ja automaatiojärjestelmä ja koneisto saneerataan. Investointikustannukset ovat vuonna 2012 laaditun kehittämissuunnitelman mukaan noin 3 milj. euroa. Vaaditut toimenpiteet edellyttävät yleissuunnitelmaa, jossa kootaan aiempi ja nykyinen yleissuunnittelutieto, ja joka toimii saneerausvaiheen 2 toteutussuunnittelun perustana. Yleissuunnitelma laaditaan vuonna 2018.

Ympäristöluvan lupaehdon nro 9 mukaisesti on Kiuruveden kaupunki hakenut ympäristölupaa Kiuruveden Kuorevirran jätevesipuhdistamon toiminnalle sekä puhdistettujen jätevesien johtamiseen Kiuruvesi-järveen. Kyseessä on ympäristöluvan lupaehtojen tarkistamista koskevan hakemus, johon sisältyy ympäristöluvan muuttamista (prosessitekniset muutokset) ja vesilain (puhdistetun jäteveden johtaminen vesistöön) mukaista lupaa koskeva hakemus. Hakemus on jätetty ympäristölupaviranomaiselle (AVI) 30.11.2017. Hakemus sisältää arvion typenpoiston tarpeesta sekä arvion puhdistamon kokonaisvaikutuksesta purkuvesistöön ja ympäristöön. Lisäksi hakemus sisältää esityksen laitoksen päivitetyksi tarkkailuohjelmaksi (saneerauksen toisen vaiheen jälkeen uudistettu puhdistamo). Hakemuksessa esitetään, että nykyistä purkuputkea ei jatketa, vaan vesistöalueen virtausoloja parannetaan ruoppausten ja niittojen avulla. Hakemuksen perusteluina on esitetty purkuputkiselvitys, biologiset selvitykset (ympäristövaikutukset, luontoarvot) ja varsinainen kunnostussuunnitelma (ruoppaukset, niitot), joissa huomioidaan veden vaihtuvuuden parantamisen lisäksi Kiuruvesi-järven virkistysarvot, maisemalliset arvot ja luontoarvot sekä vaikutukset veden laatuun.

Jätevesiverkoston vuotovesiselvitys ja siitä johdettu toimenpideohjelma vuotovesien vähentämiseksi valmistuivat 25.1.2016 (lupaehto nro 8). Selvitys on toimitettu viranomaisille. Selvityksen mukaan vuotovesien osuus puhdistamolle tulevista viemärivesistä on noin 40 – 60 %. Selvityksen ja siinä esitettyjen toimenpiteiden tavoitteena on vähentää vuotovesien määrä enintään 30 %:iin puhdistamon tulovirtaamasta vuoden 2020 loppuun mennessä. Verkostosaneerausta suoritettiin vuonna 2017 katurakentamisen yhteydessä. Yhteensä uusittiin jätevesiviemäriä 523 m ja vesijohtoa 104 m. Jätevesiviemäreiden tarkastuskaivoja uusittiin 31 kpl ja poistettiin käytöstä 10 kpl. Uutta sadevesiviemäriä rakennettiin 747 m ja samalla sekaviemäreiden määrä pieneni 523 m. Jätevesiviemäreiden saneerauksen kustannukset olivat 304.500 euroa (alv 0 %), mikä täyttää toimenpideohjelman vuositavoitteen.

Puhdistamon saneerausten ja vuotovesien vähentämisen johdosta on jätevesimaksutaksan käyttömaksua korotettu neljä kertaa vuoden 2011 hintatasosta (1,66 euroa/m³), yhteensä 0,52 euroa/m³ eli noin 31 %. Uusi käyttömaksu 1.4.2017 alkaen on 2,18 euroa/m³ (alv 24 %).

Puhdistamon ympäristöluvan edellyttämällä investoinneilla on ollut ja tulee olemaan olennainen vaikutus viemärlaitoksen käyttömaksuun, kaupungin taloudelliseen tulokseen ja toiminnan kehitykseen.

Ympäristö- ja terveysturvallisuuden tunnuslukuja

Taulukossa on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristö- ja terveysturvallisuuden – vastuualueen toimittamat ympäristönsuojelun suoritteet vuodelta 2017. Suluissa vuoden 2016 suoritteet.

Ympäristönsuojelu:

	Iisalmi	Kiuruvesi	Sonkajärvi	Vieremä	Yhteensä
Luvat	7 (4)	6 (5)	8 (2)	3 (1)	24 (12)
Ilmoitukset	48 (50)	40 (15)	31 (7)	23 (11)	142 (83)
Tarkastukset	106 (98)	87 (115)	44 (64)	78 (89)	315 (366)
Lausunnot	6 (17)	10 (17)	8 (10)	4 (7)	28 (51)
Yhteensä	167 (169)	143 (152)	91 (83)	108 (108)	509 (512)

Eläinlääkintä:

	Iisalmi	Kiuruvesi	Sonkajärvi	Vieremä	Yhteensä
Tilakäynnit	1416 (1449)	2476 (2513)	1259 (1281)	1735 (1758)	6886 (7001)
Pieneläinkäynnit	3 827 (3851)	1098 (1085)	596 (573)	542 (526)	6063 (6035)
Navettatarkastukset	1 (13)	0 (4)	8 (6)	3 (29)	12 (52)
Terveydenhuoltokäynnit	107 (109)	170 (163)	230 (227)	163 (170)	670 (669)
Yhteensä	5351 (5422)	3744 (3765)	2093 (2087)	2443 (2483)	13631 (13757)

Subventiot (euroa):

	Iisalmi	Kiuruvesi	Sonkajärvi	Vieremä	Yhteensä
Subventiot	4403 (4943)	13872 (10660)	5083 (4772)	7758 (7880)	31116 (28255)

1.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kaupungin hallintosäännön 89 -90 pykälien mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan perusteista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa. Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä

1. hyväksyy sisäistä valvontaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
2. valvoo, että sisäinen valvonta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti
3. antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä
4. vastaa sisäisen valvonnan yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan.

Hallintosäännön 91 -92 pykälien mukaan lautakunta ja sen jaosto vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoi kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kaupunginjohtaja sekä tehtäväalueiden muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta palvelukeskuksessaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kaupungin sisäisen valvonnan yleisohje sisältää yksityiskohtaisemmat ohjeet sisäisestä valvonnasta.

Kaupunginjohtaja on suorittanut omalta osaltaan sisäistä valvontaa seuraamalla tiiviisti lautakuntien päätöksiä ja palvelukeskusten toimintaa sekä kuntayhtymien ja kaupunkikonserniin kuuluvien osakeyhtiöiden päätöksiä, toimintaa ja taloutta. Myös joka toinen viikko kokoontuvassa kaupungin johtoryhmässä käsiteltävät asiat antavat kaupunginjohtajalle tietoa sisäisestä valvonnasta.

Kaupungin talouden kehitystä ja talousarvion toteutumista on seurattu taloushallinnon raporttien avulla. Vuoden aikana laadittiin yksi yksityiskohtaisempi osavuositarkastus kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle. Valtuustoon nähden sitovien määrärahojen ylityksiä tapahtui oman toiminnan osalta melko vähän.

Kaupunginjohtajan yhteenvetoraportti vuodelta 2017 annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Toimielimet määrittivät alaistensa viranhaltijoiden hankintavaltuuksien ylärajat sekä ostolaskujen ym. kirjanpitositteiden asiatarkastajat ja hyväksyjät vuodelle 2017. Viranhaltijapäätöksiä on tarkastettu ja todettu, että ne ovat annettujen valtuuksien ja ohjeiden mukaisia.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Monet eri lainsäädäntömuutokset on huomioitava kaupungin toiminnassa. Kuntalain osalta erityisesti kaupunkikonsernin toimintaan kokonaisuutena on kiinnitettävä huomiota tulevaisuudessa. Uudistunut hankintalainsäädäntö on huomioitava kilpailutuksia valmisteltaessa. Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntö uudistui, kun yleinen tietosuoja-asetus tuli voimaan 24. toukokuuta 2016. Tietosuoja-asetusta sovelletaan kahden vuoden siirtymäajan jälkeen 25. toukokuuta 2018 alkaen, jolloin henkilötietojen käsittely on oltava tietosuoja-asetuksen mukaista.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ja erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (Kys). Kaupunkilaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta ei voida etukäteen tarkkaan arvioida. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuosuutta varten varattu määräraha on ylittynyt joka vuosi. Ylitys on vaihdellut vuosittain 1,0 – 1,5 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon ja 0,2 – 0,8 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

Vuonna 2017 maksuosuus ylittyi vain noin 60.000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kiuruveden kaupungilla on sisäisen valvonnan ohje, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt vuonna 2010. Ohje uudistetaan vuoden 2018 aikana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 19.2.2018 Kiuruveden kaupungin ja kaupunkikonsernin riskienhallinnan periaatteet. Tavoitteena on, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta liitetään kiinteästi yhteen. Käsittelyä ja raportointia parannetaan siten, että sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa käsitellään vuoden varrella kaupungin johtoryhmässä, palvelukeskusten johtoryhmissä ja työpaikkapalaverissa.

Vaaralliset työyhdistelmät

Palkanlaskenta:

Henkilöstöhallinnossa toimii kaksi palkanlaskijaa/toimistosihteerä, jolloin toinen heistä laskee myös oman palkkansa. Hänen poissa ollessaan myös toinen toimistosihteerä joutuu laskemaan oman palkkansa. Sisäistä valvontaa suoritetaan tarkistamalla pankkilistat, joissa näkyy henkilöille maksettavat nettosummat. Palkkoja ei makseta ennen joko Populuksessa tai paperilla tapahtuvaa hyväksyntää. Poikkeamia palkkasihteerien palkkasummiin aiheuttavat esimerkiksi lomarahat ja mahdolliset lisätyöt.

Kirjanpito/laskentatoimi:

Kirjanpidossa työskentelee kolme henkilöä, pääkirjanpitäjä ja kaksi laskentasihteerä. Toinen laskentasihteeristä hoitaa sekä ostorekontraa sekä myyntireskontraa. Vaarallinen työyhdistelmä on tiedostettu.

Henkilöstön työajanseuranta

Henkilöstöjohtaja on tarkistanut henkilöstön kellokorttiraportteja ja havaituista väärinkäytöksistä on asianomaisia huomautettu. On myös ohjeistettu menettelyä kellokortin leimaamisessa.

Sopimustoiminta

Kaupunki tekee entistä enemmän yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Yhteistyö toteutetaan sopimuksilla, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Sopimushallinnasta valmistellaan erillinen ohjeistus vuoden 2018 aikana. Ohjeistuksessa annetaan tarkemmat ohjeet siihen, mitä sopimuksissa ja sopimushallinnassa on vähintään huomioitava. Toimintaa pyritään kehittämään sopimusohjeistuksen pohjalta.

Kaupungin asiakirjahallinta – järjestämä uudistetaan vuoden 2018 aikana. Yhtenä vaatimuksena on, että järjestelmä sisältää tulevaisuudessa myös erillisen sopimushallinta osion. Tällä hetkellä suurin osa sopimuksista on skannattuina sähköiseen muotoon palvelukeskuksittain..

Sopimusten osalta ei ole havaittu ainakaan merkittäviä negatiivisia seuraamuksia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista määrittelevä ohjeistus

Kuntalain määräysten lisäksi kaupungin sisäisen valvonnan järjestämistä ja toteuttamista määrittelevät seuraavat ohjeet:

- hallintosääntö (kaupunginvaltuusto 29.5.2017 § 30, luku 10)
- sisäisen valvonnan yleisohje (kaupunginhallitus 7.6.2010 § 108)
- konserniohje (kaupunginvaltuusto 13.11.2012 § 67)
- talousarvion täytäntöönpano-ohje (kaupunginhallitus 22.1.2017 § 3)

1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintatuotot

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat noin 119.000 euroa yli muutetun talousarvion. Toteutuminen oli 101,8 %. Toimintatuotot vähenivät noin 293.000 euroa vuoteen 2016 verrattuna eli -4,3 %.

Toimintakulut

Ulkoiset toimintakulut alittivat muutetun talousarvion noin 525.000 eurolla. Toteutuminen oli 99,1 %. Toimintakulut pienenevät noin 187.000 euroa vuoteen 2016 verrattuna eli -0,3 %. Kaupungin oman toiminnan toimintakulut pienenevät -0,4 % ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus pienenevi -0,3 % vuoteen 2016 verrattuna.

Kaupungin ei tarvinnut myöntää tytäryhtiö Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:lle avustusta lainojen lyhentämiseen, koska se ei lyhentänyt kuin yhtä lainaa vuonna 2017. Avustusta maksettiin 152.000 euroa.

Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion noin 7.000 eurolla. Henkilöstökulut pienenevät noin 621.000 euroa vuoteen 2016 verrattuna eli -4,0 %. Palvelujen ostot alittivat muutetun talousarvion noin 267.000 eurolla. Palvelujen ostot kasvoivat noin 171.000 euroa vuoteen 2016 verrattuna, eli 0,4 %.

Verotulot

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2017 oli 20,75 %.

Kunnallisveron (tuloveron) maksuunpanon kehitys vuosina 2011 -2016 milj. euroa:

Verovuosi	Milj. euroa	Kasvu- % Kiuruvesi	Kasvu- % koko maa
2016	20,8	0,3	0,8
2015	20,7	-2,9	1,6
2014	21,3	6,5	3,7
2013	20,0	2,4	3,9
2012	19,6	1,3	3,6
2011	19,3	2,5	5,1

Vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaan verotuloja kertyi noin 940.000 euroa arvioitua enemmän. Tuloveroa kertyi noin 637.000 euroa arvioitua enemmän, yhteisöveroa kertyi noin 286.000 euroa arvioitua enemmän ja kiinteistövero kertyi noin 17.000 euroa arvioitua enemmän. Verotulot kasvoivat noin 935.000 euroa vuoteen 2016 verrattuna, eli 4,0 %. Seuraavassa taulukossa erittely verotulojen toteutumisesta vuosina 2011 -2017 milj. euroa:

	Tulovero	Kiinteistövero	Yhteisövero	YHTEENSÄ
2017	20,8	1,7	2,0	24,5
2016	20,1	1,7	1,8	23,6
2015	21,4	1,6	1,9	24,9
2014	21,0	1,6	1,6	24,2
2013	20,2	1,5	1,4	23,1
2012	19,6	1,4	1,4	22,4
2011	19,2	1,4	2,3	22,9

Valtionosuudet

Valtionosuudet alittivat muutetun talousarvion noin 9.000 eurolla, vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 18.000 euroa eli -0,1 %. Seuraavassa taulukossa on erittely valtionosuuksien toteutumisesta vuosina 2011 -2017 milj. euroa:

	Valtionosuudet	Verotulotasaus	Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	YHTEENSÄ
2017	23,3	8,5	-0,6	31,2
2016	23,9	8,3	-0,9	31,3
2015	22,9	8,3	-1,0	30,2
2014	23,5	7,7	-1,3	29,9
2013	23,7	7,3	-1,3	29,7
2012	22,7	7,3	-1,4	28,6
2011	21,2	8,1	-1,2	28,1

Rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot sekä rahoituskulut (netto) olivat muutetussa talousarviossa noin +809.000 euroa ja toteutuminen oli noin +911.000 euroa. Savon Energiaholding Oy:n osinkotuotot olivat noin 647.000 euroa. Pitkäaikaista lainaa otettiin 5,0 milj. euroa, joka vastaavasti vähensi lyhytaikaisia lainoja.

Lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen sekä korkokulujen kehitys 2011 – 2017:

	Korkokulut (euroa)	Lainat (milj. euroa)
2017	203 626	31,4
2016	213 146	29,2
2015	245 524	29,9
2014	341 824	29,6
2013	268 334	27,2
2012	330 547	21,3
2011	454 589	20,6

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmanmukaisia poistoja kirjattiin noin 3.122.000 euroa. Lisäpoistoja kirjattiin noin 380.000 euroa (Leivonen 200.000 euroa, Puistolan päiväkotikiinteistö 110.000 euroa, paloaseman miehistön väistötila 45.000 euroa, Väre 25.000 euroa).

Arvonalentumisia kirjattiin noin 447.000 euroa (Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalentuminen). Kaupunki on tehnyt ko. osakkeiden arvonalennuksia vuosina 2014 – 2017 yhteensä noin 2.063.000 euroa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

(ulkoiset)	TP 2017	TP 2016
Toimintatuotot	6 596 664	6 890 028
Valmistus omaan käyttöön	63 663	55 046
Toimintakulut	-59 071 634	-59 259 108
Toimintakate	-52 411 307	-52 314 034
Verotulot	24 490 330	23 555 632
Valtionosuudet	31 245 538	31 263 369
Rahoitustuotot ja -kulut	911 335	387 129
Korkotuotot	19 319	20 622
Muut rahoitustuotot	1 169 897	671 834
Korkokulut	-203 626	-213 146
Muut rahoituskulut	-74 255	-92 181
Vuosikate	4 235 896	2 892 096
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 502 171	-3 003 727
Arvonalentumiset	-446 835	-648 700
Satunnaiset tuotot	0	275 475
Satunnaiset kulut	0	-219 607
Tilikauden tulos	286 890	-704 463
Poistoeron muutos	19 019	19 071
Tilikauden yli-/alijäämä	305 909	-685 392

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	11,2	11,6
Vuosikate / Poistot ja arvonalent., %	107	79
Vuosikate, euroa/asukas	511	343
Asukasmäärä	8 285	8 445

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

1.4.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

(ulkoiset)	TP 2017	TP 2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 235 897	2 892 096
Satunnaiset erät, netto	0	55 868
Tulorahoituksen korjauserät	41 804	-2 075
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 322 035	-3 434 231
Rahoitusosuudet investointeihin	392 353	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	15 494	330 985
Toiminnan ja investointien rahavirta	363 513	-157 357
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutos	73 451	40 234
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	73 451	40 234
Lainakannan muutokset	2 204 986	-753 332
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000	5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 995 014	-2 953 332
Lyhytaikaisten lainojen muutos	200 000	-2 800 000
Oman pääoman muutokset	35 568	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 639 936	270 865
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-4 026	-1 934
Saamisten muutos	-988 856	87 536
Korottomien velkojen muutos	-1 647 054	185 263
Rahoituksen rahavirta	-325 931	-442 233
Rahavarojen muutos	37 582	-599 590
Rahavarat 31.12.	6 943 859	6 906 277
Rahavarat 1.1.	6 906 277	7 505 867
	37 582	-599 590

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	-7 147 794	-10 079 945
Investointien tulorahoitus, %	107,8	84,2
Lainanhoitokate	1,4	1,0
Kassan riittävyys, pv	38	38

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, euroa

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kaupungin sijoitusvarojen markkina-arvo oli vuoden lopussa noin 7,2 milj. euroa. Sijoituksia käytettiin 580.000 euroa (kotiutettiin) kertomusvuoden aikana.

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE 31.12

VASTAAVAA	TP 2017	TP 2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	1 794 019	1 873 280
Aineettomat oikeudet	31 214	56 973
Muut pitkäaikaiset menot	1 762 805	1 816 307
AINEELLISET HYÖDYKKEET	43 399 668	42 997 119
Maa- ja vesialueet	3 592 310	3 607 630
Rakennukset	22 712 798	22 935 966
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 662 298	15 367 945
Koneet ja kalusto	946 131	1 079 578
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	486 131	6 000
SIOJITUKSET	11 474 254	11 987 615
Osakkeet ja osuudet	10 303 388	10 743 298
Muut lainasaamiset	1 059 132	1 132 583
Muut saamiset	111 734	111 734
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	56 667 941	56 858 014
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	55 420	65 000
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	39 797	41 390
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	95 217	106 390
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET	2 240 657	1 251 803
PITKÄAIKAISET SAAMISET	929 508	0
Muut saamiset	929 508	0
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 311 149	1 251 803
Myyntisaamiset	586 966	548 977
Lainasaamiset	29 802	10 000
Muut saamiset	421 206	429 863
Siirtosaamiset	273 175	262 963
RAHOITUSARVOPAPERIT	6 552 729	6 738 787
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	355 612
Muut arvopaperit	6 552 729	6 383 175
RAHAT JA PANKKISAAMISET	391 131	167 490
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 184 517	8 158 080
VASTAAVAA	65 947 675	65 122 484

VASTATTAVAA	TP 2017	TP 2016
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	29 511 822	29 511 822
EDELL TILIKAUS YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 082 944	1 732 768
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	305 909	-685 392
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	30 900 675	30 559 198
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET		
Poistoero	68 455	87 473
Vapaaehtoiset varaukset	300 000	300 000
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET	368 455	387 473
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	0	40 000
PAKOLLISET VARAUKSET	0	40 000
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	55 420	65 000
Lahjoitusrahastojen pääomat	147 340	152 959
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	202 760	217 959
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN	15 241 668	13 178 334
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 241 668	13 028 334
Lainat julkisyhteisöiltä	0	150 000
LYHYTAIKAINEN	19 234 117	20 739 520
Joukkovelkakirjalainat	13 200 000	13 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 786 665	2 845 014
Lainat julkisyhteisöiltä	150 000	150 000
Saadut ennakot	435	5 117
Ostovelat	983 710	2 562 457
Muut velat	206 200	230 532
Siirtovelat	1 907 107	1 946 400
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	34 475 785	33 917 854
VASTATTAVAA	65 947 675	65 122 484
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	47,4	47,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55,3	55,0
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista. %	60,0	55,0
Kertynyt yli-/alijäämä	1 388 853	1 047 376
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	168	124
Lainakanta 31.12	31 378 334	29 173 348
Lainakanta 31.12, €/asukas	3 787	3 455
Lainasaamiset	1 059 132	1 132 583
Asukasmäärä	8 285	8 444

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja – menot (1000 euroa)

	TULOT		MENOT
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	6 597	Toimintakulut	59 072
Verotulot	24 490	- Valmistus omaan käyttöön	-64
Valtionosuudet	31 246	Korkokulut	204
Korkotuotot	19	Muut rahoituskulut	74
Muut rahoitustuotot	1 170	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vast. luovutusvoitot	-2	- Pakollisten varausten lis.(+), väh. (-)	40
Investoinnit		- Pysyvien vast. luovutustappiot	-84
Rahoitusosuudet investointeihin	392	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	15	Investointimenot	4 322
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	73	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 995
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	200	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	36	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	69 236	Kokonaismenot yhteensä	66 559

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot= 2677

Maksuvalmiuden muutokset (2640) + Rahavarojen muutokset (37) = 2677

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Kaupunki omistus %	Konserni omistus %
Tytäryhteisöt		
As Oy Kiuruveden Ruotu	76,85	76,85
Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma	100,00	100,00
Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy	99,80	99,82
Kiurunportti Oy	0,00	52,84
Kuntayhtymät		
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	1,73276	
P-Savon sairaanhoitopiirin ky	2,5887	
Savon koulutuskuntayhtymä	2,188319	
Pohjois-Savon liitto	3,40	
Vaalijalan ky	1,96596	
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	16,09	
Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymä	16,6108535	
Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt		
Ylä-Savon ICT-palvelut Oy	15,00	
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	17,00	
Ylä-Savon Vesi Oy	11,04	
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	17,83	
Savon Eläinsairaala Oy	37,93	
Yhdistelemättömät yhteisöt		
Virranniemi -säätiö (Koy Kiuruveden Kiurunkulma omistaa säätiöstä 50 %)	50,00	100,00
Asunto Oy Kiuruveden Pakastiainen		100,00

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tytäryhteistöille asetut tavoitteet ja niiden toteutuminen

- **Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma**

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

- 1. Vuokrasaatavien määrä pidetään edellisen vuoden alhaisella tasolla**
Vuokrasaatavien määrä on pysynyt alhaisella tasolla, jopa pienentynyt huomattavasti.
- 2. Yhtiön asuntojen käyttöaste pyritään pitämään niin korkealla tasolla kuin se paikalliset olot ja asuntokanta huomioon ottaen on mahdollista (alhaiset vuokrat)**
Käyttöasteessa oli 0,2 %-yksikön pudotus.

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vuokratut asm2	34 154	34 197	34 197
Vuokratulot, euroa	3 352 603	3 310 000	3 362 497
Henkilöstömäärä	5+1 osa-aikainen	5+1 osa-aikainen	5+1 osa-aikainen
Henkilöstökustannukset, €	-318 599	-325 000	-329 223

Koy Kiurunkulma toimii uusissa remontoituissa toimitiloissa, osoitteessa Niemistenkatu 1. Yhtiössä tapahtui vuoden 2017 aikana henkilöstövaihdoksia toimitusjohtajan ja kirjanpitäjän jäädessä eläkkeelle.

Osto- ja myyntilaskuissa siirryttiin sähköiseen laskujen käsittelyyn.

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulmaan kuului vuoden 2017 lopussa 45 kiinteistöä, joissa on 645 asuinhuoneistoa, pinta-alaltaan 34.025 m2 sekä 5 liikehuoneistoa, pinta-alaltaan 172 m2. Lisäksi yhtiö omistaa 13 huoneistoa eri taloyhtiöissä, joiden yhteispinta-ala on 541 m2. Yhtiö isännöi kahta asuinkiinteistöä, joissa on 131 huoneistoa, pinta-alaltaan 4.641 m2. Yhtiölle on kuulunut isännöinnin ja suoran omistuksen kautta vuoden 2017 lopussa 776 asuinhuoneistoa, yhteispinta-alaltaan 38.666 m2. Yhtiö omistaa Honkarannan Majan, jota vuokrataan virkistyskäyttöön. Asukasvalintoja tehtiin 147 kappaletta. Kiinteistöhoitoyhtiöille maksettiin korvauksia 166.178 euroa.

Vuoden aikana vuosikorjaus- ja rakentamiseen käytettiin noin 368.000 euroa, mikä on noin 33.000 euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen:

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikevaihto	3 352 604	3 310 000	3 374 370
Henkilöstökulut	-305 119	-325 000	-329 223
Poistot ja arvonalentumiset	-617 893	-560 000	-566 580
Kiinteistön hoitokulut	-2 192 017	-2 013 000	-2 046 567
Luottotappiot ja oikaisuerät		-1 652	-4 098
Liikevoitto	237 556	412 000	427 959
Rahoitustuotot ja -kulut	-190 184	-206 287	-181 845
Asuintalovarauksen muodostam.	-347 372	-205 713	-336 783
Asuintalovarauksen purkaminen	300 000		88 687
Tilikauden voitto/tappio	99 598	0	-300

Pitkäaikainen vieras pääoma: 10.863.000 euroa (vuonna 2016: 11.621.000 euroa)

Asuintalovaraus yhteensä: 2.342.000 euroa (vuonna 2016: 2.094.000 euroa)

Yhtiö lyhensi lainoja noin 843.000 euroa, uutta lainaa ei otettu. Luottotappioita kirjattiin noin 4.000 euroa. Kiinteistöveroa yhtiö maksoi noin 111.000 euroa.

Vuokria korotettiin 1.4.2017 alkaen pääsääntöisesti 0,18 euroa/m2/kk. Sähkölämmitteisissä taloissa, joissa asukas maksaa sähkölaskussa huoneiston lämmityksen, korotus oli 0,11 euroa/m2/kk. Yhtylänluhdissa, jossa tehtiin vuonna 2015 peruskorjaus, korotus oli 0,24 euroa/m2/kk.

KOY KIURUVEDEN KIURUNKULMA / TASE 31.12.2017

	TP 2017	TP 2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	370 111	370 111
Liittymismaksut	397 309	397 309
Rakennukset ja rakennelmat	12 932 526	13 435 829
Koneet ja kalusto	83 174	96 620
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	13 783 120	14 299 870
Sijoitukset		
Muut saamiset	201 887	201 887
Muut osakkeet ja osuudet	321 974	321 974
Sijoitukset yhteensä	523 861	523 860
Pysyvät vastaavat yhteensä	14 306 981	14 823 730
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Vaihto-omaisuus yhteensä	4 980	
Pitkäaikaiset saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	13 047	
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset kiinteistön tuotoista	30 811	31 895
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	6 008	22 588
Siirtosaamiset	6 126	8 784
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	42 945	63 267
Rahat ja pankkisaamiset	130 217	207 622
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	191 189	270 888
Vastaava yhteensä	14 498 170	15 094 618
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	272 128	272 128
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-45 446	-145 044
Tilikauden voitto/tappio	-300	99 598
Oma pääoma yhteensä	226 382	226 682
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Kertynyt poistoero	47 577	49 560
Asuintalovaraukset	2 341 668	2 093 571
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä	2 389 245	2 143 131
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	9 977 842	10 577 567
Valtiokonttorilainat	49 127	55 814
Eläkelainat	181 500	199 650
Velat saman konsernin yr.	654 961	787 614
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	10 863 430	11 620 645
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	23 747	19 453
Ostovelat	152 836	150 801
Muut velat	767 770	858 157
Siirtovelat	74 760	75 748
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 019 113	1 104 160
Vieras pääoma yhteensä	11 882 543	12 724 805
Vastattavaa yhteensä	14 498 170	15 094 618

- Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

Tavoitteiden toteutuminen:

1. **Muutos- ja korjaustyöt kilpailutetaan hankintalain mukaisesti vuosille 2017 – 2019. Vuonna 2017 yrityksille tehdään muutos- ja korjaustöitä tarvittaessa. Ne rahoitetaan tulorahoituksella tai kaupungin takaamalla lainalla. Yrittäjän toivomuksesta toimitiloihin tehtävät lisä- ja muutostyöt sisällytetään vuokraan. Tältä osin vuokrankorotus voi olla määräaikainen.**

Muutos- ja korjaustöitä tehtiin teollisuustalo II, jossa laajennettiin olemassa olevan yrityksen toimitiloja. Muissa kohteissa suoritettiin vain tarpeelliset vuosikorjaustyöt ja sisältyvät tuloslaskelmassa vuosimenoina.

2. **Vuokrasaatavien määrä pienenee vuoteen 2016 verrattuna.**

Vuokrasaatavat pienenevät merkittävästi vuoteen 2016 mennessä, johtuen pääasiassa vanhojen vuokrasaatavien luottotappiokirjauksista.

3. **Silloin kun kiinteistö on yhden yrityksen hallinnassa, kiinteistöstä tehdään yrityksen kanssa mahdollisuuksien mukaan lunastussopimus. Näin varmistutaan yrityksen kiinnittyminen Kiuruvedelle ja helpotetaan Yrityskiinteistöt Oy:n kulu- ja velkataakkaa.**

Tilikauden aikana myytiin Linja-autoaseman kiinteistön osakkeet ja kahdesta kiinteistöstä tehtiin myyntipäätös.

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vuokratut m2	15 070	15 650	14 800
Vuokratulot, euroa	933 850	925 000	877 754
Henkilöstömäärä	0	0	0
Valmistunut/ostetut m2	0	220	0

Yhtiöllä on omistuksessaan Teollisuustalo 1, Teollisuustalo 2, Teollisuustalo 3, Teollisuustalo 5, Lumola, Kehäkymppi, Kirjapainorakennus, Puuyrityshautomo 1, Puuyrityshautomo 2, Levytehdas, Kuivaamorakennus, Milletti-halli, Pajarinki-halli sekä liike- ja tuotantotilaa Liikekeskus Mansikissa, Kiurunportissa ja Toritalossa. Yhtiö hoitaa myös Metallihallin isännöintitehtävät, joka on Kiuruveden kaupungin omistuksessa. Tilikauden aikana rakennusten aktivoituja korjauksia ja muutostöitä tehtiin noin 22.000 eurolla.

Tilikauden aikana toimitiloja vapautui Puuyrityshautomo I ja liimalevytehtaan laajennusosasta, johtuen vuokralla olevan yrityksen saneerauksesta ja toiminnan supistamisesta. Tilikauden lopussa vapaata tilaa oli myös Lumolan kiinteistössä ja Kehäkymppin kiinteistö jätettiin varastokäyttöön kiinteistössä esiintyvien ilmaongelmien vuoksi.

Talousarvion toteutuminen:

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Liikevaihto	933 851	925 000	877 0754
Henkilöstökulut	0	-5 000	-7605
Poistot ja arvonalentumiset	-239 427	-235 000	-867 676
Liiketoiminnan muut kulut	-925 667	-820 000	-716 801
Luottotappiot	-7 396	0	-268 713
Liikevoitto	788	-135 000	-831 042
Rahoitustuotot ja -kulut	-48 382	-39 000	-27416
Kaupungin avustus	143 000	152 000	152 000
Tilikauden voitto/-tappio	-144 021	-22 000	-858 458

Korollinen vieras pääoma: 5.355.000 euroa (vuonna 2016: 5.310.000 euroa)

Edellisten tilikausien tappiot 31.12: -5.316.000 euroa (vuonna 2016: -5.172.000 euroa)

Yhtiön vapaa oma pääoma 31.12: -204.000 euroa (vuonna 2016: 655.000 euroa)

Yhtiö lyhensi lainoja vain noin 55.000 euroa, muille lainoille se haki rahoituslaitoksilta lyhennysvapaata. Yhtiö otti uutta lainaa 100.000 euroa. Kaupunki maksoi yhtiölle avustusta 152.000 euroa (sisälsi lainojen hoitokulut ja Metallihallin vuokran).

Yhtiö maksoi toimitusjohtaja- ja kirjanpitopalveluista Omni Yrityspalvelut Oy:lle noin 53.000 euroa (alv 0 %). Kiinteistöjen talonmiestehtäviä hoitivat Kiuruveden Kiinteistöhuolto Oy ja Masa Roivainen Oy. Talohuoltoyhtiöille maksettiin noin 39.000 euroa (alv 0 %).

KIURUVEDEN YRITYSKIINTEISTÖT OY / TASE 31.12.2017

	TP 2017	TP 2016
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 861	2 482
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	49 977	49 977
Rakennukset ja rakennelmat	4 984 258	5 707 752
Koneet ja kalusto	16 193	72 267
Muut aineelliset hyödykkeet	4 849	8 128
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	581 934	589 452
Muut saamiset	181 099	181 099
Pysyvät vastaavat yhteensä	5 820 171	6 611 157
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Pitkäaikaiset myyntisaamiset	86 069	0
Myyntisaamiset	58 106	366 821
Lainasaamiset	2 000	0
Muut saamiset	43 411	29 362
Siirtosaamiset	130 588	174
Rahat ja pankkisaamiset	14 560	1 219
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	334 734	397 578
Vastaava yhteensä	6 154 905	7 008 734
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	8 134	8 134
Vararahasto	650 887	650 887
Muut rahastot	6 006 426	6 006 426
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-5 315 929	-5 171 908
Tilikauden voitto/tappio	-858 458	-144 021
Oma pääoma yhteensä	491 060	1 349 518
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	5 080 300	5 287 050
Velat saman konsernin yrityksille	172 393	172 393
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	274 250	23 000
Saadut ennakot	99	275
Ostovelat	110 864	135 529
Muut velat	3 402	22 267
Siirtovelat	22 537	18 703
Vieras pääoma yhteensä	5 663 845	5 659 216
Vastattavaa yhteensä	6 154 905	7 008 734

Konserniohjauksen piiriin kuuluvien yhteisöjen toiminnan seurannan ja raportoinnin vastuuttaminen kaupungin toimielimille ja viranhaltijoille:

Kaupunkikonsernin yhteisöiden toimielimiin valitut luottamushenkilöt raportoivat tarpeen mukaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle yhteisön merkittävimmistä asioista. Kaupunginjohtajalla on Koy Kiuruveden Kiurunkulman ja Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n hallituksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Kaupunginhallitus ohjeistaa tarvittaessa luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita yhteisöissä/yhteisöjen edustajien kanssa toimimista varten.

Kaupunginjohtaja seuraa yleisesti kaupunkikonsernin yhteisöjen päätöksentekoa ja asioita. Muut johtoryhmän jäsenet seuraavat erityisesti oman toimialansa yhteisöjä. Tarvittaessa yhteisöjen asioista keskustellaan kaupungin johtoryhmässä.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

Yrityskiinteistöt Oy on vuokrannut kaupungin omistaman Metallihallin yritykselle. Kaupunki perii Yrityskiinteistöt Oy:ltä vuokran ko. hallista ja maksaa sitten avustuksena vastaavan summan Yrityskiinteistöt Oy:lle.

Vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaan Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalennustarve oli noin 2,2 milj. euroa. Kaupunginhallitus päätti 23.2.2015 jaksottaa arvonalennuskirjaukset niin, että osakkeiden arvo kaupungin taseessa on Kirjanpitolain 5 luvun 13 §:n mukainen viimeistään vuoden 2017 tilinpäätöksessä. Vuoden 2017 tilinpäätös sisältää noin 447.000 euron arvonalennuksen. Vuoden 2017 Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tappio oli noin -858.000 euroa.

Kaupunki myönsi yhtiölle avustusta 152.000 euroa, joka sisälsi pääasiassa vain yhtiön lainojen korot ja Metallihallin vuokran. Yhtiö haki ja sai rahoittajilta lainoilleen lyhennysvapaata vuodelle 2016 ja vuodelle 2017. Yhtiö haki ja sai lainoille osittaista lyhennysvapaata myös vuodelle 2018. Kaupunki on tätä ennen vuosittain myöntänyt avustusta yhtiön lainojen lyhennyksiin ja korkoihin noin 700.000 euroa.

Savon Eläinsairaala Oy

Yhtiön vuoden 2017 tilikauden voitto oli noin 33.000 euroa. Edellisten tilikausien tappio on noin -244.000 euroa. Yhtiön oma pääoma on edelleen miinuksella. Kaupunginhallitus hyväksyi kaupungin ja Savon Eläinsairaala Oy:n välisen 30.000 euron ostopalvelusopimuksen.

Savon Kuituverkko Oy

Pohjois-Savon käräjäoikeus on päättänyt aloittaa Savon Kuituverkko Oy:ssä yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitettun saneerausmenettelyn. Tarkemmin asiaa on selvitetty tämän toimintakertomuksen luvussa 1.2.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.

1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote maksuosuuden kasvuun vaikuttaa merkittävästi suuret sairaalainvestoinnit. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (Kys) lainakanta vaikuttaa myös kaupungin konsernilainakantaan siten, että Kiuruveden osuus Kysin lainakannasta oli vuonna 2017 noin 7,7 milj. euroa. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän lainakannasta Kiuruveden osuus oli noin 0,7 milj. euroa.

Konsernitaloutta rasittaa Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:lle vuosittain maksettava noin 0,7 milj. euron avustus lainojen lyhennyksiin. Vuosille 2016 – 2018 rahoittajat ovat myöntäneet yhtiön lainoille kokonaan tai osittain lyhennysvapaata. Lisäksi näyttää todennäköiseltä, että kaupunki joutuu vielä jatkamaan Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalentumiskirjauksia.

Vuoden 2020 alussa voimaan tuleva sote- ja maakuntauudistus on tässä vaiheessa merkittävä tulevaisuuden riski, koska ei ole tietoa verorahoituksen määrästä uudistuksen jälkeen. Lisäksi uudistus tulee aiheuttamaan monia muutoksia kaupungin toimintaympäristössä.

1.7.5 Selonteko konserninvalvonnan järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi konserniohjeen 13.11.2012 ja se tuli voimaan 1.1.2013. Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvien osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa sekä yhteydenpidossa kaupunkikonserniin kuulumattomiin yhdistyksiin, säätiöihin tai vastaaviin yhteisöihin.

Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista. Omistajaohjaus on ennen muuta kaupungin edustajien päätösvallan käytön ohjaamista yhtiökokouksessa ja hallituksessa (tai vastaavissa toimielimissä) ja siten pääomistajan tahdon esiintuomista.

Tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden kehitystä on seurattu tilinpäätöstietojen lisäksi osavuosikatsauksen yhteydessä. Erityisesti Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n toiminnan tuloksellisuutta ja taloudellisen aseman kehittymistä on seurattu. Aiheesta on käyty keskustelua eri tilanteissa.

Toimivallan ja – vastuunjako konserniohjauksessa

Konserniohjeen kohdassa 5 käsitellään kaupungin toimielinten toimivallanjakoa. Kaupungin hallitus ei ole tehnyt sellaisia päätöksiä, joissa se olisi antanut ohjeita tytäryhteisöille.

Kaupungin johtoryhmän jokaiselle asialistalle on kirjattu yhdeksi käsiteltäväksi aiheeksi kaupunkikonserniasiat.

Ohjeiden antaminen kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Joitakin ohjeita kaupungin edustajille on voitu antaa suullisesti kaupunginhallituksen kokouksen yhteydessä. Varsinaisesta antomenettelystä ei ole tehty päätöstä. Kaupunginvaltuusto ei ole vahvistanut omistajapoliittisia linjauksia tilikaudelle.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Konsernitavoitteita ei ole talousarviossa asetettu riittävästi. Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet ovat osittain epätarkoituksenmukaisia, koska ne eivät liity yhtiön ydintoimintaan. Konsernijohtoon ohjaus on ollut puutteellista.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta ja raportointi toteutuivat osittain, osavuosikatsauksen (ajalta 1.1 – 31.7.2017) laadinnan yhteydessä. Tytäryhteisöjen raportointi ei perustu standardoituihin tunnuslukuihin ja niiden pohjalta tehtyyn analyysiin.

Tunnuslukuvertailu kannattavuudesta, maksuvalmiudesta, vakavaraisuudesta ja suhteellisesta velkaantuneisuudesta auttaa taloudellisten riskien arviointia kaupunkikonsernissa. Tytäryhteisöt eivät raportoi investointitarpeista ja niihin varautumisesta.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja – palvelujen käyttö

Konserniohjeen 10 kohdan mukaan kaupungin sisällä on pyrittävä siihen, että tytäryhteisöjen toiminta vastaa kaupungin tavoitteita ja että emoyhteisön ja tytäryhteisöjen välillä tehdään yhteistyötä silloin, kun se on koko konsernin kannalta hyödyllistä.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Konserniohjeen 7 kohdan mukaan tytäryhteisöt ovat velvollisia pyytämään ennen erityisen merkittäviä päätöksiä ohjeet kaupungilta päätöksentekoa varten. Näiden joukossa ovat muun muassa vakuuttaminen ja muu riskien hallinta.

1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT			
		TP 2017	TP 2016
Toimintatuotot		47 163 857	46 966 329
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		117 924	67 434
Toimintakulut		-100 169 129	-100 500 749
Toimintakate		-52 887 348	-53 466 987
Verotulot		24 349 139	23 412 541
Valtionosuudet		34 732 507	35 302 534
Rahoitustuotot ja -kulut			
	Korkotuotot	20 234	13 111
	Muut rahoitustuotot	1 218 757	679 310
	Korkokulut	-522 734	-488 165
	Muut rahoituskulut	-199 113	-234 454
Vuosikate		6 711 442	5 217 890
Poistot ja arvonalentumiset			
	Suunnitelman mukaiset poistot	-6 436 049	-5 162 179
	Kertaluonteiset poistot		
	Tilikauden yli- ja alipariarvot		
	Arvonalentumiset		-74 457
Satunnaiset erät		893	122 799
Tilikauden tulos		276 286	104 053
Tilinpäätössiirrot		8 833	88 404
Tilikauden verot		-8 889	-3 786
Laskennalliset verot		-51 133	-12 935
Vähemmistöosuudet		-12 792	-16 320
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		212 305	159 416
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot / Toimintakulut, %		47,1	46,7
Vuosikate / Poistot, %		104	100
Vuosikate, euroa/asukas		810	618
Asukasmäärä		8 285	8 445

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	TP 2017	TP 2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 711 442	5 217 890
Satunnaiset erät	893	122 799
Tilikauden verot	-8 889	-3 786
Tulorahoituksen korjaukset	-18 645	-96 315
	6 684 801	5 240 588
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 498 020	-6 298 062
Rahoitusosuudet investointimenoihin	533 295	208 504
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	109 459	358 956
	-6 855 266	-5 730 602
Toiminnan ja investointien rahavirta	-170 464	-490 014
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 038	-5 230
Antolainasaamisten vähennykset		144 653
	-1 038	139 423
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 543 893	6 070 729
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 319 691	-4 249 189
Lyhytaikaisten lainojen muutos	717 741	-2 818 889
	1 941 944	-997 348
Oman pääoman muutokset	134 922	72 473
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	14 508	105
Vaihto-omaisuuden muutos	-27 852	-657
Saamisten muutos	-953 983	184 899
Korottomien velkojen muutos	-1 168 137	-8 133
	-2 135 465	176 215
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-59 637	-609 237
Rahavarojen muutos	-230 102	-1 099 252
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	10 841 476	11 048 170
Rahavarat 1.1.	11 071 578	12 147 422
Rahavarojen muutos	-230 102	-1 099 252
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-12 800 583	-18 082 129
Investointien tulorahoitus, %	98	91
Lainanhoitokate	1,5	1,2
Kassan riittävyys, pv	4	36

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT		
	TP 2017	TP 2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	372 250	359 212
Muut pitkävaikutteiset menot	1 999 718	2 030 597
Ennakkomaksut	14 695	28 893
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 386 663	2 418 702
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 464 727	4 482 008
Rakennukset	54 939 946	54 828 536
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 120 376	15 734 974
Koneet ja kalusto	2 711 684	2 868 857
Muut aineelliset hyödykkeet	70 780	64 821
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	2 245 696	2 087 631
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	80 553 208	80 066 827
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 633 113	1 552 502
Muut osakkeet ja osuudet	3 115 690	3 112 017
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Lainasaamiset valtiolta(pit)		
Lainasaamiset kuntayhtymiltä(pit)		
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä(pit)		
Muut lainasaamiset	99 125	99 125
Muut saamiset	520 695	519 657
Sijoitukset yhteensä	5 368 623	5 283 301
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	88 308 495	87 768 830
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	236 735	199 860
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	94 923	94 366
Muut toimeksiantojen varat	48 281	50 358
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	379 938	344 584
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Aineet ja tarvikkeet	177 613	170 790
Keskenäiset tuotteet	10 909	14 364
Valmiit tuotteet	4 980	
Muu vaihto-omaisuus	197 444	177 940
Vaihto-omaisuus yhteensä	390 946	363 094
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset(pit)	86 069	
Lainasaamiset(pit)	4 827	
Muut saamiset(pit)	941 399	6 475
Siirtosaamiset (pit)	436	69
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 032 731	6 543
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (lyh)	1 816 226	1 978 038
Lainasaamiset (lyh)	34 642	10 000
Muut saamiset (lyh)	878 491	1 122 723
Siirtosaamiset (lyh)	987 693	693 003
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	3 717 051	3 803 764
Saamiset yhteensä	4 749 782	3 810 308
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	32 504	
Joukkovelkakirjalainasaamiset		488 285
Muut arvopaperit	6 553 804	6 416 060
Rahoitusarvopaperit yhteensä	6 586 307	6 904 346
Rahat ja pankkisaamiset	4 255 169	4 143 825
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	15 982 204	15 221 572
VASTAAVAA YHTEENSÄ	104 670 638	103 334 986

VASTATTAVAA	TP 2017	TP 2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	29 511 822	29 511 822
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	653	653
Arvonkorotusrahasito	268 744	268 744
Muut omat rahastot	4 059 199	4 040 912
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 410 444	2 094 729
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	212 305	159 416
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	36 463 166	36 076 275
VÄHEMMISTÖOSUDET	179 752	147 888
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	583 352	558 245
Pakolliset varaukset yhteensä	583 352	558 245
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	269 724	217 890
Lahjoitusrahastojen pääomat	214 882	221 584
Muut toimeksiantojen pääomat	73 159	68 429
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	557 766	507 903
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (pit)	37 979 594	36 624 617
Lainat julkisyhteisöiltä (pit)	415 803	636 347
Lainat muilta luotonantajilta (pit)		
Eläkelainat (pit)		
Velat saman konsernin yrityksiltä (pit)		
Saadut ennakot (pit)		
Ostovelat (pit)		
Muut velat (pit)		
Siirtovelat		
Pitkäaikainen yhteensä	38 395 397	37 260 964
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat (lyh)	13 200 000	13 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (lyh)	4 704 146	4 127 845
Lainat julkisyhteisöiltä (lyh)	200 253	173 709
Lainat muilta luotonantajilta (lyh)		
Velat(lyh)saman konsernin yrityksiltä		
Saadut ennakot(lyh)	162 644	200 214
Ostovelat(lyh)	3 267 102	4 819 666
Muut velat (lyh.aik)	691 895	484 952
Siirtovelat(lyh)	5 770 091	5 533 385
Laskennallinen verovelka	495 073	443 941
Lyhytaikainen yhteensä	28 491 205	28 783 712
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	66 886 602	66 044 675
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	104 670 638	103 334 986
KONSERNIN TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	35,1	35,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,8	62,3
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	66,2	66,1
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa	2 622 749	2 254 144
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa / asukas	317	267
Konsernin lainamäärä, euroa / asukas	6 820	6 461
Konsernin lainakanta 31.12.,euroa	56 499 796	54 562 517
Lainasaamiset 31.12., euroa	99 125	99 125
Asukas määrä 31.12.	8 285	8 445

1.8 Keskeiset liitetiedot

Kaupungin antamat vastuusitoumukset (liitetieto 40)

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Takaukset tytäryhteisöjen puolesta			
Alkuperäinen pääoma			23 944 234	23 944 234
Jäljellä oleva pääoma			16 088 331	16 887 070
Takaukset osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 673 700	1 697 500	1 673 700	1 697 500
Jäljellä oleva pääoma	967 526	1 075 892	967 526	1 075 892
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 302 508	2 080 785	1 302 509	2 080 785
Jäljellä oleva pääoma	314 844	1 194 415	314 844	1 194 415

Vuoden 2017 lopussa kaupungin takaukset olivat yhteensä noin 17,4 milj. euroa, joista tytäryhteisöille annettuja takauksia oli noin 16,1 milj. euroa.

Rahoitusarvopaperien jälleenhankintahinta ja aktivoitu hankintameno (ei numeroa)

Rahoitusarvopaperit	2017	2016
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Jälleenhankintahinta		
Kirjanpitoarvo		
Erotus		
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Jälleenhankintahinta		355 612
Kirjanpitoarvo		355 612
Erotus		0
Muut arvopaperit		
Jälleenhankintahinta	7 198 017	7 056 222
Kirjanpitoarvo	6 552 729	6 383 176
Erotus	645 288	673 046
<i>Yhteensä rahoitusarvopaperit (kirjanpitoarvo)</i>	<i>6 552 729</i>	<i>6 738 787</i>

Vuoden 2017 lopussa rahoitusarvopaperien jälleenhankintahinta (markkina-arvo) oli noin 0,6 milj. euroa suurempi kuin kirjanpitoarvo.

1.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 305.909,48 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

1. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 19.018,56 euroa
2. Tilikauden ylijäämä 305.909,48 euroa lisätään edellisten tilikausien ylijäämään

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110 §). Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa (KuntaL 115 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (KuntaL 121 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

KAUPUNGINHALLITUS / YLEISPALVELUKESKUS

Yleispalvelukeskuksen johtaja: Vs. kaupunginsihteeri

Tulosalueet: Yleishallinto, ruokahuolto, elinkeinojen kehittäminen, maataloushallinto, työllisyyden hoitaminen, sosiaalitoimi ja terveydenhuolto (sisältää maksuosuuden Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle)

YLEISHALLINTO

Vastuuhenkilö: Vs. kaupunginsihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Yleishallinto huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä sekä sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta. Se avustaa ja tukee kaupunkikonsernin johtoa tavoitteellisessa johtamisessa, toimintojen kehittämisessä, organisoinnissa ja rahoittamisessa. Edelleen se tukee ja luo edellytyksiä muiden palvelukeskusten tulokselliselle toiminnalle sekä antaa tietoon ja osaamiseen perustuvia asiantuntijapalveluja.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- 1. Uudistetaan kaupungin hallintosääntö kuntalain (410/2015) 90 §:n edellyttämälle tasolle.**

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2017.

2. Hallintosäännön uudistuksen yhteydessä uudistetaan kaupungin luottamushenkilöorganisaatio. Muutokset on toteutettava 1.6.2017 mennessä.

Hallintosääntöuudistuksen yhteydessä myös luottamushenkilöorganisaatiota uudistettiin jonkin verran, muun muassa opetuslautakunta ja sivistyslautakunta yhdistettiin sivistyslautakunnaksi.

3. Siirrytään pääosin sähköisen kokousmateriaalin käyttöön vuonna 2017.

Kaupunginhallitus ja tarkastuslautakunta ovat siirtyneet sähköiseen materiaaliin, teknisen lautakunnan ja sivistyslautakunnan kokousmateriaali koostuu paperisesta sekä sähköisestä materiaalista. Valtuuston kokousmateriaali koostuu paperisesta materiaalista.

4. Arkiston kuntoon saattamisesta annetaan väliraportti kaupunginhallitukselle syyskuun 2017 loppuun mennessä. Raportissa selvitetään, missä vaiheessa arkiston kuntoon saattamisessa ollaan ja mitä tehdään loppuvuoden aikana.

Kaupunginhallitukselle annettiin väliraportti kaupungin tietohallinnasta ja arkistotoimista keväällä (khal 8.5.2017 § 105). Syksyn 2017 aikana keskusarkiston järjestelytyötä on ollut suorittamassa velvoitetyöllistetty, samoin opetustoimen osalta lakkautettujen koulujen järjestelytyötä on ollut suorittamassa velvoitetyöllistetty. Keskusarkistossa oleva materiaali on nyt saatu kerättyä arkistonmuodostajittain. Kevään ja syksyn 2018 aikana paneudutaan arkistonmuodostajittain materiaalien sisältöjen tarkasteluun, arkistointiin ja palvelukeskuksissa olevien materiaalien siirtämiseen keskusarkistoon, tähän työhön osallistuvat myös palvelualueiden arkistovastaavat.

Vuonna 2017 erityistä haastetta tietohallinnon puolelle toi 25.5.2018 voimaan tuleva EU:n tietosuoja-asetus, jonka valmistelu satoi hyvin paljon tietosuojavastaavana toimivan arkistosihteerin työpanosta. Arkistotoimessa keskityttiin TOS -työhön ja sen edistämiseen sekä uuden asianhallintajärjestelmän hankinnan valmisteluun. Syksyn 2017 aikana keskusarkiston järjestelytyötä vauhdittamassa on ollut velvoitetyöllistetty.

Kaupunginjohtaja Jarmo Muiniekka teki 21.6.2017 viranhaltijapäätöksen historiatyöryhmän perustamisesta Kiuruveden kaupungin historiikin valmistelun loppuun saattamiseksi. Työryhmä valmisteli historian kirjoittajan hakua, joka suoritettiin vuoden 2017 lopulla. Päätös historian kirjoittajasta tehdään vuoden 2018 puolella, jonka jälkeen myös työ pääsee alkamaan.

Ylä-Savon ICT – Palvelut Oy:n hallitus päätti keväällä 2017 tehdä tukipalveluselvityksen SOTE -kuntien talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT-palvelujen organisointivaihtoehtoista. Elokuussa 2017 selvitys laajennettiin koskemaan myös konserniyhtiöitä. Työryhmä esitti toimintamallia, jossa kuntien välistä yhteistyötä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelujen tuottamisen osalta syvennetään. Käytännössä tämä tarkoittaa kirjallisen yhteistyösopimuksen laatimista. Sopimuksessa tulisi sopia muun muassa siitä, miten kunnat tekevät yhteistyötä jatkossa ja miten parannetaan kuntien varautumista häiriötilanteisiin (esim. äkilliset sairaustapaukset). Kiuruveden kaupunginhallitus lausunnossaan yhtyi työryhmän esitykseen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot alittuivat noin 17.700 euroa ja toimintakulut alittuivat noin 37.900 euroa.

YLEISHALLINTO	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	108 004	4 996	113 000	95 303	84,3	118 748
Toimintamenot	-2 185 135	-12 663	-2 197 798	-2 159 876	98,3	-2 128 024
Toimintakate (netto)	-2 077 131	-7 667	-2 084 798	-2 064 573	99	-2 009 276
Poistot ja arvonalentumiset	-68 679	9 386	-59 293	-54 907	92,6	-75 139
Muut laskennalliset kustannukset	-25 834	0	-25 834	-34 355	133	-31 502
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-2 279 648	-3 277	-2 282 925	-2 249 138	98,5	-2 234 665

RUOKAHUOLTO

Vastuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Tulosalueen toimintastrategia

Asiakkaille tuotetaan laadukkaat ja ravitsemuksellisesti täysipainoiset, asiakkaiden hyvinvointia tukevat ateriapalvelut kustannustehokkaasti lähi- ja luomuruuan mahdollisuudet hyödyntäen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Panostetaan kotimaisten raaka-aineiden sekä lähi- ja luomuruuan käyttöön. Kehitetään yhteistyössä lähiruokatoimijoiden kanssa uusia käyttökelpoisia tuotteita, joilla voidaan mahdollistaa lähiruuan käyttö myös jatkossa.

Lähi- ja luomuruuan tunnuslukuja ei ole mahdollista enää kevätlukukauden 2015 eli tuotannon keskittämisen jälkeen kerätä erikseen koulujen osalta. Vuonna 2017 koko elintarvikemäärärahasta on käytetty lähiruokaan 23,8 % (vertailutieto: 2014 22,4 %, 2015 22,36 %, 2016 23,5 %) ja luomuun 3,4 % (aikaisempi vastaava tunnusluku 2,1 %). Luomun käytön lisääntymiseen on merkittävästi vaikuttanut se, että elokuun 2017 alusta lukien on voinut saada päiväkotien, perusopetuksen ja toisen asteen opetuksen oppilaiden ruokajuomana käytettyyn rasvattomaan luomumaitoon korotettua EU-koulujakelutukea. Korotettu tuki on 0,31 euroa/litra, kun tavanomaisesti tuotetulle rasvattomalle maidolle tuki on 0,13 euroa/litra. Tukea voi saada enintään 2,5 dl/oppilas/koulupäivä. Toisaalta koulujakelutukeen oikeutettujen tuotteiden valikoima supistui samalla eli enää tukea saa vain luomutuotetulle tai tavanomaisesti tuotetulle rasvattomalle maidolle tai piimälle.

2. Jatketaan seudullista yhteistyötä ja tiivistetään verkostoitumista ruokapalvelujen kehittämisen tukena.

Uudet IS-Hankinnan ostosopimukset ovat astuneet voimaan porrastetusti 5/2017-9/2018 välisenä aikana. Näillä sopimuksilla on mahdollista hankkia myös lähes kaikki Kiuruveden kaupungin käytössä olevat lähituotteet.

Lokakuussa 2017 alkoi Ympäristövastuullisuuskoulutus Ylä-Savon kunnille, johon osallistuvat Kiuruveden, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän ruokapalvelut. Koulutus on oppisopimuskoulutus, johon Kiuruvedeltä osallistuu yhteensä kuusi opiskelijaa. Koulutus kestää syksyyn 2018 ja siihen sisältyy kehittämistehtäviä, joiden avulla pyritään lisäämään kestävästä kehityksen mukaisen toimintatapoja ruokahuollon toiminnoissa.

3. Tuetaan työssä jaksamista yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota ja sitä edistetään koulutuksen ja esimiestyön kautta sekä muita työhyvinvointiin vaikuttamisen keinoja käyttäen.

Työssä jaksamista on tuettu sekä esimiestyön kautta että muita työntekijöiden hyvinvointia edistäviä keinoja käyttäen. Työn ergonomiaan on kiinnitetty erityistä huomiota ja hankittu uusia, ergonomisempia välineitä. Työntekijätasolle ulottuvia käytännön toimia ovat olleet mm. yksilöidyt tehtäväkuvat ja työnkierto.

4. Kannustetaan henkilöstöä ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Ylä-Savon kuntien kesken tehdään koulutusyhteistyötä ja hyödynnetään oppisopimuskoulutuksia ammattitaidon kehittämisessä ja ylläpitämisessä.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ateriasuoritteita:			
* terveystieteiden keskeinen keittiö	425 554	460 970	414 027

Keskuskeittiössä valmistettavien kouluaterioiden suoritekerroin on 0,75, koulujen keittiöissä valmistettavien aterioiden suoritekerroin on 1,0.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

RUOKAHUOLTO	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	2 523 557	-201 464	2 322 093	2 336 406	100,6	2 464 974
Toimintamenot	-2 403 445	152 448	-2 250 997	-2 238 488	99,4	-2 270 187
Toimintakate (netto)	120 112	-49 016	71 096	97 918	137,7	194 787
Poistot ja arvonalentumiset	-89 373	-3 848	-93 221	-93 221	100	-92 046
Muut laskennalliset kustannukset	-29 715	0	-29 715	-28 868	97,1	-29 308
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-2 522 533	148 600	-2 373 933	-2 360 578	99,4	-2 391 541

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Elinkeinojen kehittämisen tehtävät määräytyvät kaupunkistrategiasta johdetun maaseutu- ja elinkeino-ohjelman 2014 -2017 mukaisesti (kaupunginvaltuusto 16.6.2014). Sen mukaisesti tavoitteena on vahvistaa elinkeinopohjaa kehittää yrittäjyyttä, vahvistaa Kiuruveden asemaa maidon ja lihan tuotannossa sekä jatkojalostuksessa. Elinkeinopalvelu jakautuu yritysneuvontaan ja maaseudun kehittämisyksikköön, joiden lisäksi elinkeinojen kehittämisen alle kuuluvat markkinointi ja oman alan hankkeet.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

YRITYSNEUVONTA

Uusien yritysten perustaminen: 10 kpl
Asiakaskontaktien määrä: 80 kpl

Uusia yrityksiä perustettiin 34 kpl. Edellä mainittu luku sisältää myös maatilat. Huomioitavaa on se, että Kiuruvesi oli valinnanvapauskokeilun edelläkävijöitä ja nopean reagoinnin ansiosta Kunnanlääkärit Kiuruvesi Oy, päättivät sijoittua Kiuruvedelle. Asiakaskontaktien määrä oli noin 90 kpl. Luku ei sisällä yhteistyöneuvotteluita. Merkille pantavaa oli kuitenkin se, että lopettaneita yrityksiä oli vähemmän kuin aiempina vuosina. Useimmissa tapauksissa yritystoiminnan lopettamisen syynä oli eläkkeelle jääminen. Alkuvuosi oli todella vilkasta aikaa, mutta alkusyksy oli rauhallisempaa ja vuoden loppua kohden asiakasyhteydenotot kasvoivat yllättäen.

Alkuvuosi ja loppusyksy olivat todella vilkasta aikaa yritysneuvonnassa. Uusia yrityksiä perustettiin vilkkaasti 34 kpl. Starttirahaa haettiin myös vilkkaasti. Starttirahaa haki 8 yrityksen perustajaa. Yhtään kielteistä päätöstä ei tehty starttirahaa hakeneille. Omistajan-/sukupolvenvaihdoksia oli saman verran kuin vuoteen 2016 verrattuna. Keväällä, kuten myös syksyllä tuli paljon kyselyitä toimitiloista, mutta tällä hetkellä Kiuruveden kaupungilla ei ole kuin muutama kohde tyhjillään, joista toinen on toimistotilaa. Vuonna 2017 kysyttiin vilkkaasti yritystunneita. Valitettavasti osalla yrityksistä ei ole mahdollista saada yritystunneita kilpailutilanteen takia. Kiuruvedellä neljä yritystä on saanut Leader – rahoitusta investointeihinsa.

Huomionarvoista oli myös se, että vuonna 2017 toimivat yritykset olivat myös aktiivisia ja halusivat kehittää toimintaansa. Asiakaskontakteja oli 90 kpl, jotka olivat niin sanottuja ensikontakteja. Käytännössä asiakaskäyntejä on vähintään 2 – 3 kertaa/asiakas esimerkiksi yritystä perustettaessa, tai rahoitusta haettaessa eli asiakasmäärät ovat käytännössä korkeammat. Maaliskuussa 23.3.17 järjestettiin yhteistyössä Kiuruvesi lehden, Kiuruveden kaupungin (mukaan lukien Nuorisotoimi, lukio) ja Kiuruveden Urheilijoiden sekä Kiuruveden yrittäjien kanssa ”Elinvoimaa Kiuruvedellä – Häikäsee illalla” – tapahtuman, jossa oli muun muassa vieraana ministeri Mika Lintilä. Tapahtumassa kävi noin 550 vierasta ja saimme tapahtumasta erittäin hyvän palautteen usealta eri taholta. Lisäksi syksyllä vietettiin perinteisesti 5.10. ”Yrittäjän päivää” yhteistyössä Kiuruveden Urheilijoiden kanssa. Palautteet olivat jälleen positiivisia päivän järjestämisestä, mutta tapahtumaa/päivää pitää edelleen kehittää.

Kiuruvedellä on hevostalouden ympärille syntynyt merkittävää yritystoimintaa, kuten Ratsastuskeskus Lupis. Tässä ”imussa” on muun muassa perustettu kavionhoitoon erikoistunut yritys ja lisää alan yrityksiä on syntymässä toimialan ympärille unohtamatta jo toiminnassa olevia ratsastustalleja.

MAASEUDUN KEHITTÄMISYKSIKKÖ

Varmistaa Yrittäjäpuisto Leivosen hallittu alasajo, mikäli se toteutuu talousarviovuonna ja yhdessä elinkeinotoimen kanssa pyritään löytämään korvaavat tilat Leivosen tiloissa oleville yrityksille.

Maatilakäynnit yhteistoiminta-alueella vähintään 30 kpl (neuvonta, jaksaminen/hyvinvointi, bioenergia, talous, SPV – suunnittelu, investointitarve).

Maatilojen investoinnit tarkasteluvuonna olivat yhteensä 3 milj. euroa ja yhteensä 34 kpl, maitoa tuotettiin 57,2 miljoonaa litraa, jossa kasvua edellisvuoteen verrattuna 4,3 %. Maatilojen taloustilanne kääntyi positiivisempaan suuntaan kuin edellisenä vuonna. Sukupolvenvaihdoskauppoja toteutettiin 5 kpl. Tilakäyntien lukumäärä ylittyi (37) kun tavoite oli 30 kpl yhteistoiminta-alueella. Voimaa-arkeen -hankkeessa on mukana 57 maatilayritystä ja tietyille tilakäynneille osallistui myös kehittämissyöksikkö.

Kehittämisyksiköt maksettiin täysimääräisesti, tuetun lomituksen määräraha loppui kesken. Bioenergiatuotantoon liittyvä tutustumiskäynti tehtiin Suomussalmella, jossa on yrittäjän itsensä rakentama biokaasulaitos. Bioenergiaan liittyvää tiedotusta on tehty ja aktivoitu yrittäjiä mukaan KieRe -hankkeeseen.

Uusi meijeriyritys perustettiin Kiuruvedelle, jossa yhteistyö kehittämissyöksikön kanssa on ollut alusta lähtien tiivistä.

Kylät-sydämellä -hankkeessa on rakennettu Palavelut.fi- portaali, jonne myös palkansaajat voivat tarjota palveluita ilman Y-tunnusta. Pyhäjärven kaupungille tehdystä tutustumiskäynnistä käynnistyi ylimatekunnallinen erikoiskasvit euroiksi hankesuunnitelman suunnittelu ja hankkeen rakentamista on tehty yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan, Siikalatvan, Keski-Suomen ja Kaustisen kehitysyritysten kanssa, tavoitteena lisätä erikoiskasvituotantoa suuralueella.

Leivosen markkinointi aloitettiin Pohjois- Pohjanmaalle, uusia pakkastilojen vuokraajia on tullut muun muassa Pyhäjärveltä. Vuonna 2017 alkoi erään kiuruvetisen YAMK – opiskelijan lopputyön ohjausta, aiheena maitotilan johtaminen.

Tiestön huonosta kunnossapidosta on kirjelmöity ministeri Bernerille ja mahdolliset muutokset tuettuun lomitukseen avustuskäytäntöön viety STM ja MTK:n tietoon.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset) Sitovuustaso on toimintakate eli netto

Toimintakate ylittyi noin 43.200 euroa. Toimintakulut ylittyivät seururahan osalta, sillä vuonna 2017 maksettiin kahden vuoden seururaha (2016 ja 2017). Talousarviossa oli varauduttu ainoastaan vuoden 2017 seururahaan. Samoin YTYÄ -hankkeen rahoitukseen ei osattu varautua, koska asia päätettiin vasta huhtikuussa 2017.

ELINKEINOJEN KEHITTÄM.	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	53 750	0	53 750	46 063	85,7	51 626
Toimintamenot	-565 381	13 758	-551 623	-587 140	106,4	-507 136
Toimintakate (netto)	-511 631	13 758	-497 873	-541 076	108,7	-455 510
Poistot ja arvonalentumiset	-306 640	-150 935	-457 575	-459 440	100,4	-658 240
Muut laskennalliset kustannukset	-5 791	0	-5 791	-6 148	106,2	-5 084
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-877 812	-137 177	-1 014 989	-1 052 727	103,7	-1 170 460

MAATALOUSHALLINTO

Vastuuhenkilö: Maataloussihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Maatalouden tukihallintoyksikkö tuottaa ja turvaa toimintaedellytykset maataloustukijärjestelmän kuntakohtaiseen hoitamiseen, maaseutuväestön tarvitsemiin hallinnon alaan liittyviin palveluihin sekä maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluviin muihin viranomaistehtäviin lähipalveluina yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa. Maaseudun tukihallintoyksikkö huolehtii toimialansa toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Maaseudun tukihallintoyksikön jaettavat kustannukset jaetaan yhteistoiminta-alueen kuntien kesken 1.5.2017 tukea hakeneiden tilojen suhteessa. Tukea hakeneita tiloja oli 1.5.2017 Kiuruvedellä 404, Pielavedellä 186 ja Keiteleellä 70.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- 1. Yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa on oma maataloustoimiston toimipiste**
Yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa on pystytty pitämään oma maataloustoimiston toimipiste. Kiuruveden toimisto on päivittäin auki, Pielaveden toimisto on neljänä päivänä auki ja Keiteleen toimisto on avoinna keskiviikkoisin.
- 2. Maatalousyrittäjille turvataan maatalouspalvelujen hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen palvelu**
Maatalousyrittäjille on pystytty turvaamaan maatalouspalvelujen hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen palvelu, jokaisen kunnan oman maataloustoimiston avulla ja ammattitaitoisen henkilöstön turvin.
- 3. Henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista ylläpidetään ja kehitetään kehityskeskusteluilla, palaverilla ja tiiviillä kanssakäymisellä henkilöstön kesken.**
Henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista on yllä pidetty ja kehitetty palaverilla ja tiiviillä kanssakäymisellä henkilöstön kesken.

Maatalouden tukihallintoyksikkö / tuet

	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele: tukea hakeneet tilat yhteensä kpl	685	685	660
Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele: maataloustuet yhteensä milj. euroa, josta	36,0	36,0	32,3
Kiuruveden osuus	23,0	23,0	23,0

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot alittuivat noin 9.600 euroa ja toimintakulut alittuivat noin 18.700 euroa.

MAATALOUSHALLINTO	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	198 377	0	198 377	188 766	95,2	232 381
Toimintamenot	-426 236	15 250	-410 986	-392 276	95,4	-454 681
Toimintakate (netto)	-227 859	15 250	-212 609	-203 510	95,7	-222 300
Muut laskennalliset kustannukset	-6 855	0	-6 855	-8 005	116,8	-7 270
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-433 091	15 250	-417 841	-400 282	95,8	-461 952

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN

Vastuhenkilö: Vs. kaupunginsihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Kaupungin työllistämistoimien tarkoituksena on alentaa pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyttä, ehkäistä syrjäytymistä sekä parantaa työllistettävien valmiuksia omaehtoiseen koulutuksen hankintaan ja työnsaantiin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Pyritään työllistämään mahdollisimman paljon niitä henkilöitä, joiden työmarkkinatuesta kaupunki joutuu maksamaan puolet

Kaupungin työllistäminen

Tukityöllistämiseen käytettiin noin 110.000 euroa (netto). Vuoden aikana palkkatuella työllistettiin 14 velvoitetyöllistettävää.

Kiuruveden kaupungin ja Kiuruveden Urheilijat ry:n välinen sopimus

Kiuruveden kaupungin työllisyyden hoitaminen on rakentunut pääosin kaupungin ja Kiuruveden Urheilijoiden välisen yhteistyösopimuksen pohjalle. Kiuruveden Urheilijat on vastannut pitkäaikaistyöttömien työllisyyden edistämisestä ja muista tukitoimenpiteistä. Työllisyyden edistämiseksi on Kiuruvedellä ollut käytössä niin sanottu edelleenohjausmalli, jossa Kiuruveden Urheilijat on vastannut palkkatuella palkatun työttömän työnantajavelvoitteista, vaikka itse työ tehdään toisen työnantajan palveluksessa.

Kaupunginhallitus uusi sopimuksen Kiuruveden Urheilijoiden kanssa 19.12.2016. Kaupunki maksoi vuonna 2017 sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamisesta Kiuruveden Urheilijat ry:lle 110.000 euroa. Sopimuksen mukaan vuoden 2017 tavoitteena oli työllistää palkkatuella vähintään 40 henkilöä. Palkkatuella työllistettiin vuoden 2017 aikana 28 henkilöä. Tavoitteesta jäätin huomattavasti, sillä maaliskuussa Kiuruveden Urheilijat saivat TE -toimistolta tiedon, että vuonna 2017 he saavat palkkatuen 20 henkilölle kuuden kuukauden ajaksi. Joten yhteistyösopimukseen kirjattu tavoite ei tältä osin voinut toteutua.

Lisäksi Kiuruveden Urheilijat ry:n ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän yhteinen tavoite oli, että 60 henkilöä osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan. Vuoden aikana paikkoja järjestettiin 49 henkilölle, joten tavoitteeseen ei täysin päästy. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistumisesta tekee päätöksen Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä.

Lisäksi Kiuruveden Urheilijat ry on ohjannut työnhakijoita työhön, työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan muille työnantajille, mm. Etappiin, Toimi-säätiölle, Päiväkeskus Pysäkillä, Työttömien yhdistykselle, Omakotiyhdistykselle, Helluntaiseurakunnalle ja Luotsipajalle.

Kelan tilaston (Kelasto) mukaan kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajien lukumäärä nousi hieman tammikuusta 2017 tammikuuhun 2018. Tammikuussa 2017 työmarkkinatuen saajia oli 115 ja kaupungin osuus oli noin 44.000 euroa. Tammikuussa 2018 työmarkkinatuen saajia oli 121 ja kaupungin osuus oli noin 44.000 euroa. Euromäärän vaihtelu riippuu siitä, onko kyseessä yli 300 päivää työmarkkinatukea saanut henkilö, jolloin työttömyysaika rahoitetaan puoliksi valtion ja kotikunnan varoista. 1000 päivän jälkeen kotikunnan rahoitusvastuu nousee 70 %:iin.

Vuonna 2017 Kiuruveden kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli yhteensä noin 671.000 euroa (vuonna 2016 noin 568.000 euroa).

Yhteistoimintaosuudet:

Yhteistoimintaosuuksia maksettiin Iisalmen kaupungille seuraavasti: Etappi – hanke noin 11.000 euroa ja TYP – verkosto noin 5.000 euroa.

Yhdistysten työllistämisen tukeminen

Työllistämisavustusta maksettiin yhteisöille seuraavasti: Ylä-Savon TOIMI – valmennussäätiö 30.000 euroa, Kiuruveden Urheilijat ry:n (hanke) 20.000 euroa, Kiuruveden Työttömät ry vuokratuki 7.000 euroa, Päiväkeskus Pysäkki 5.000 euroa.

Nuorten kesätyöllistäminen

Nuorten kesätyöllistämiseen käytettiin noin 22.000 euroa. Yhteensä 46 työnantajaa työllisti 108 kiuruvetistä nuorta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset) Sitovuustaso on toimintakate

TYÖLLISYDEN HOITAMINEN	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	15 000	0	15 000	70 022	466,8	27 159
Toimintamenot	-303 334	-17 934	-321 268	-371 447	115,6	-313 008
Toimintakate (netto)	-288 334	-17 934	-306 268	-301 424	98,4	-285 849
Muut laskennalliset kustannukset	-2 243	0	-2 243	-3 192	142,3	-2 007
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-305 577	-17 934	-323 511	-374 639	115,8	-315 015

SOSIAALITOIMI JA TERVEYDENHUOLTO

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Tulosalueen toiminnalliset tavoitteet (kaupungin talousarvio)

- 1. Erikoissairaanhoidon menojen hillitseminen perusterveydenhuoltoa vahvistamalla; lääkärin virat täytetään, ajanvarausvastaanoton toimivuutta parannetaan (vastaanotolle tulee päästä 1-2 viikossa)**

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Kiuruveden kaupungin välille laaditaan vuosittain palvelusopimus palvelujen tuottamisesta, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy.

- 2. Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon lähipalvelujen turvaaminen**

Lähipalvelut ovat lääkärin vastaanotto toiminnan osalta vähentyneet.

Seuraavana esitetään Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän laatima selvitys talousarvion toteutumisesta (vertailu alkuperäiseen talousarvioon):

Aikuispsykososiaaliset palvelut (alitus 96.000 euroa)

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa aikuispsykiatrisia avohoitokäyntejä on toteutunut yhteensä 5.435, joka on lähes 600 käyntiä (12 %) yli tavoitteen. Ryhmätoiminnot ovat lisääntyneet edelleen ja palvelukokonaisuus on monipuolistunut. Osastohoitopäivät ovat alittuneet 222 hoitopäivällä tavoitteesta (87 % tavoitteesta).

Aikuispsykososiaalisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen talousarviomäärärahat ovat alittuneet yhteensä noin 96.000 eurolla. Oman erikoissairaanhoidon alitus on 108.000 eurolla.

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluasumisen ostopalveluiden toteuma oli 92 %. Hoitopäivämaksujen toteuma oli 80 %. Asiakkaita palveluasumisessa oli 28 ja hoitopäiviä 8.582.

Lähi vuosina palveluasumisen tarve tulee säilymään vuoden 2017 tasolla. Palvelutarpeen mukainen sijoittaminen on lisännyt kotiin annettavien palveluiden käyttöä, kuten asumisen tukipalveluita ja kotihoito palveluita. Asumisen tukipalveluita Kiuruvedellä tuottavat Pysäkki ry ja Päiväkeskus Leppäkerttu. Yhdistyksien toimintaa tukevat avustukset siirtyivät kuntayhtymältä Kiuruveden kaupungille vuoden 2017 alusta. Kuntayhtymä osti asumisen tukipalveluita Pysäkki ry:ltä.

Aikuissosiaalityö (alitus 73.000 euroa)

Perustoimeentulotuen toteuma oli 13 %, määrärahoista säästyi 44.000 euroa. Täydentävän kulutus oli 23.000 euroa, vähennystä 32 % vuoteen 2016 nähden. Ehkäisevä toimeentulotuki toteutui suunnitellusti. Toimeentulotukeen varatuista määrärahoista siirrettiin 43.000 euroa kattamaan lastensuojelun laitoshoidon menojen ylitystä.

Sosiaalityössä tehtiin työelämään johtavaa aktivoivaa työtä yhdessä verkoston muiden toimijoiden kanssa. Sosiaalityö järjesti kuntouttavaa työtoimintaa 50 asiakkaalle. Asiakasmäärä vuonna 2016 oli 59 asiakasta. Kuntouttavalla työtoiminnalla on tuettu asiakkaan työllistymismahdollisuuksia ja arjen hallintaa.

Oma erikoissairaanhoido (alitus 27.000 euroa)

Erikoislääkäreiden vastaanottopalvelut

Talousarvion tavoitteiden mukaisesti Terveyskampus – hankkeeseen liittyvät poliklinikoiden siirrot perusterveydenhuollon yhteyteen ITK -kiinteistöön toteutuivat jo vuoden 2016 aikana. Tämä on näkynyt vuoden 2017 aikana tilatehokkuuden parantumisenä sekä avustavan henkilöstön ja koneiden/laitteiden yhteiskäytön lisääntymisenä.

Vuoden aikana on hoitopolkuja ja toimintamalleja kehitetty edelleen siten, että lähetekäytäntöjä ja jonottamista, sekä niiden aiheuttamaa viivettä hoitoon pääsyssä on voitu vähentää. Tässä keskeisenä asiana on ns. läheteettömyys ja perusterveydenhuollolle tarjottavat erikoislääkärikonsultaatiot. Konsultaatioiden määrä oli vuoden aikana yhteensä 3.100 kappaletta. Erikoislääkäripalveluista suurin osa on hankittu ostopalveluna. Korva-, nenä- ja kurkku-tautien vastaanotto aloitti toimintansa hammashoitolan yhteyteen remontoiduissa tiloissa vuoden alussa. Kokonaisuutena erikoislääkäreiden vastaanottopalveluiden tarve lisääntyi edelliseen vuoteen ja talousarvioon verrattuna, mikä näkyy nettokustannusten kasvuna. Toiminta oli järjestetty kustannustehokkaasti ja keskimääräinen yksikkökustannus alitti talousarvion.

Leikkaustoiminnan palvelut

Leikkaustoiminnan painopiste siirtyi tavoitteiden mukaisesti edelleen päiväkirurgian suuntaan ja myös palveluvalikoima laajeni plastiikkakirurgian, käsikirurgian ja jalkateräkirurgian aloille. Kokonaisuutena palveluiden tarve kasvoi, mikä ei kuitenkaan näkynyt kokonaiskustannuksissa. Keskimääräinen yksikkökustannus alitti talousarvion ja toiminta oli järjestetty kustannustehokkaasti. Leikkaustoiminnan ja kirurgisten erikoislääkäreiden vastaanottojen kilpailutus aloitettiin IS -Hankinta Oy:n kanssa markkinapuheenvuoroilla elokuun 2017 lopussa. Tarjouspyyntö julkaistiin lokakuussa 2017 ja hankintapäätös allekirjoitettiin 14.11.2017. Leikkaustoiminnan ja kirurgisten erikoislääkärin vastaanottojen henkilöstön osalta aloitettiin yhteistoimintamenettely syyskuussa 2017. Uudelle palveluntuottajalle (Suomen Terveystalo Oy) siirtyi yhteensä yhdeksän (9) työntekijää. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palveluksessa jatkaa edelleen 13 työntekijää.

Kotisairaala

Henkilöstön ja tilojen yhteiskäyttöä päivystyksen kanssa on toteutettu suunnitellusti. Kotisairaalaissa tuotetun palvelun määrä ylitti ennakoiden talousarvion. Keskimääräinen yksikkökustannus ja kokonaiskustannus alittivat talousarvion.

Ostettu erikoissairaanhoido (ylitys 473.000 euroa)

Vuoteen 2016 verrattuna hoitajakset osastoilla kasvoivat (+9,9 % / +94 hoitajaksoa) samoin kuin hoitopäivät (+12 % / 422 hoitopäivää). Myös poliklinikkakäynnit lisääntyivät (+6,3 % / +767 käyntiä). Leikkaukset koko-naisuutena lisääntyivät (+20,5 % / +54 leikkausta) ja päivystysleikkauksia tehtiin 15 kpl enemmän. Läheteet lisääntyivät (+5,3 % / +99 lähetettä), mutta päivystysläheteiden osuus laski hieman (-1.3 %).

Sairaanhoitopiirin yksiköittäin katsottuna palveluiden tarve ja siten myös kustannukset kasvoivat vuoden takaiseen verrattuna oleellisesti seuraavissa yksiköissä: Kirurgia (+215.000 euroa), lasten ja nuorten klinikka (+109.000 euroa), Medisiininen keskus (+473.000 euroa), Neurokeskus (+186.000 euroa), päivystys ja tehohoito (+61.500 euroa). Palveluiden tarve ja kustannukset laskivat Tuki- ja liikuntaelinsairaudet (-259.000 euroa), Sydänkeskus (+58.000 euroa), Aistinelinsairaudet (-114.000 euroa), Kuntoutus (-15.000 euroa).

Kalliin hoidon tasauksen nettokustannus Kiuruvedelle oli 248.000 euroa.

Hoito ja hoiva (alitus 6.000 euroa)

Omaishoito

Omaishoitajien määrä ei ole kasvanut kuluvan vuoden aikana, mutta peitto on valtakunnallisen suosituksen mukainen. Hoidettavat ovat keskimääräisesti RAVA -luokan mukaan raskaasti hoidettavia, ja kalliimman maksuluokan päätöksiä on useita. Uusia hakemuksia ei ole määrällisesti tullut enempää huolimatta myöntämisperusteiden keventämisestä kesällä 2017.

Kotihoito

Kiuruveden kotihoidossa RAVA -luokkien mukaan on kuntayhtymätasolla raskaimmin hoidettavat asiakkaat. Asiakkaiden hoito vaatii useissa tapauksissa kahden hoitajan työpanoksen. Asiakkuudet toteutuvat lähes suunnitellusti.

Asiakkaiden palvelutarve on kasvanut loppuvuoden aikana ja on tarpeellista miettiä myös henkilökuntaresurssin vahvistamista pysyvästi, jotta pooli jäisi käyttöön kiireellisiä palvelutarpeen muutoksia varten. Kiuruveden kotihoidossa on kustannuksia lisännyt lapsen yöaikainen hoitorinki, saattohoidot ja kotiin annettavat dialyysihoidot. Käyntikohtaiset kustannukset ovat pienet, mutta asiakaskohtaiset keskimääräistä isommat.

Päivätoiminta

Päivätoiminnan suoritteet eivät ole tavoitteen mukaiset. Hoitopäiväkohtaiset kustannukset ovat kasvaneet tämän vuoksi korkeiksi. Asiakkaita on ollut suunnitellusti, mutta heillä on ollut runsaasti poissaoloja.

Tehostettu palveluasuminen (sisältää ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan omana toimintana ja ostopalveluna)

Sosiaalihuoltolain mukaista pitkäaikaislaitoshoitoa purettiin suunnitellusti tehotetuksi palveluasumiseksi 1.5.2017 lukien Kiuruvedellä. Tehostetun palveluasumisen hoitopäivien toteuma vähentyi noin 3.100 hoitopäivää (8,4 laskennallista paikkaa). Koko tehostetun palveluasumisen nettoylitys on 0,6 %, 47.000 euroa (tuotot alittaa 205.000 euroa, kulut alittaa 136.000 euroa), josta ostopalvelujen nettoalitus on 5,8 %, 49.000 euroa. Oman tuotannon kulujen alitukseen vaikuttavat muun muassa henkilöstökulut, sissipalvelut, lääkehuoltopalvelut ja ICT palvelut. Palvelukeskus Virranrannan sprinklaus järjestelmän toteutuminen vähensi yöaikaisen poistumisturvallisuuden vahvistamiseksi varattua määrärahaa – 32.000 euroa.

Pitkäaikaislaitoshoito (terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoido) Sosiaalihuoltolain mukainen laitoshoido on toteutunut lähes suunnitellusti. Hoitokoti Veikkolan 18 sosiaalihuoltolain mukaista laitoshoitopaikkaa muuttui 1.5.2017 lukien tehostetuksi palveluasumiseksi. Hoitokoti Veikkolan asiakaspaikkamäärä muuttui tässä yhteydessä 32:sta 26:n.

Akuutti-, kuntoutus- ja lyhytaikaishoido (sisältää ainoastaan sosiaalihuoltolain mukaisen lyhytaikaishoidon)

Sosiaalihuoltolain mukaisen lyhytaikaishoidon hoitopäivät alittuvat 462 hoitopäivää, 1,3 laskennallista paikkaa. Omaishoitajien lakisääteisille vapaapäiville ei ole ollut suunnitellun mukaista tarvetta lyhytaikaishoidossa.

Osastopalvelut

Hoitopäivät ylittävät talousarvion. Kulut ylittyivät, johtuen pitkistä hoitajaksoista. Lisäksi vaativan leikkaustoiminnan jatkaminen on nostanut osastojen kustannuksia. Kiuruvetisiä potilaita oli lissalmessa erikoissairaanhoidon paikoilla 36 % enemmän kuin oli suunniteltu.

Kuntoutus (alitus 5.000 euroa)

Perhepalvelut (alitus 85.000 euroa)

Perhepalveluiden lastensuojelun laitoshoidon ostopalvelut ylittyivät 58 %. Menot olivat 474.000 euroa, mikä oli 137.000 euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Laitoshuollossa lapsia oli 10, joista Lastenkoti Taskukellossa 2 lasta. Perhehoidossa lapsia oli 16. Lastensuojelun laitoshoido toteutetaan lasten yksilöllisen tarpeen mukaisesti erityyppisissä lastensuojeluyksiköissä. Perhehoito on ensisijaista. Lastensuojelun perhehoidon toimintakate oli 96 %. Avohuollon asiakkaina oli 147 lasta. Talouden toteuman vertailu on tehty alkuperäiseen talousarvioon 2017.

Lastenpsykiatrisia poliklinikkakäyntejä on toteutunut 200, joka on 49 % vuositavoitteesta. Tavoite on ollut ylimitoitettu, koska lääkäripanos on lähes puuttunut koko vuoden ajan. Nuorisopsykiatrisia poliklinikkakäyntejä on toteutunut 936, joka on 72 % tavoitteesta. Perhekotikuntoutukseen talousarviossa varattua 100.000 euron määrärahaa on käytetty vain 35 prosenttisesti, josta syystä viimeisellä kvartaalilla on tehty talousarviomuutos ja määrärahavaraus laskettu 40.000 euroon. Lastenpsykiatrisen poliklinikan talouden toteuma on alittunut 30.000 eurolla ja nuorisopsykiatrisen poliklinikan talousarvio alittunut 55.000 eurolla.

Perhepalveluiden perhesosiaalityössä työskentelee yksi sosiaalityöntekijä ja lastensuojelussa kaksi sosiaali-työntekijää. Heistä kahdella on sosiaalityöntekijän kelpoisuus ja yksi on tutkinnon loppuvaiheen opiskelija.

Suun terveydenhuolto (alitus 163.000 euroa)

Edellisistä vuosista parantuneen hoitoon pääsyn ja paremman henkilöstöresurssin arvioitiin talousarviossa kasvattavan palvelujen kysyntää vuonna 2017, joka kyllä toteutuikin kokonaisuutta katsoen kaikkien ikäryhmien osalta. Käyntimäärät hammaslääkäreillä ja suuhygienisteillä kasvoivat ennakoitua enemmän, mikä ei kuitenkaan näy nettokustannuksien kasvuna. Peittävyys yli 18 -vuotiaiden piirissä pysyi edellisen vuoden tasolla (+2 %), mikä kertoo, ettei siirtymää yksityisen hammashoidon piiristä kuntayhtymän palveluiden piiriin ole tapahtunut.

Työvoiman saatavuus parani vuoden aikana, kuten talousarviossa ennakoitiin, eikä hammaslääkäripalvelua ollut tarpeen ostaa, pois lukien oikojahammaslääkärin palvelut osittain. Valinnanvapauden kasvattaminen palvelusetelin käyttöä lisäämällä ei toteutunut tavoitteiden mukaisesti, vaan se pysyi oleellisesti edellisvuotisella tasolla. Syynä tähän oli pääsääntöisesti parantunut hoitoon pääsy omissa hammashoitoloissa, jolloin palvelusetelille ei ollut kysyntää (yhteensä 56 kpl), eikä sitä todennäköisesti myöskään tarjottu aktiivisesti.

Pohjois-Savon suun terveydenhuollon päivystysjärjestelyt muuttuivat keväällä siten, että sairaanhoitopiiri järjestää ympärivuorokautisen päivystyksen Kuopion yliopistollisessa sairaalassa. Kunnat järjestävät itse hammaslääkärin päivystyspalvelut viikonloppuisin ja arkipyhinä klo 8-16. Arkipyhä- ja viikonloppupäivystys hankittiin vuoden 2017 aikana ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Uusi potilastietojärjestelmä WinHIT otettiin käyttöön 1.1.2018 ja Kanta liittyminen tehtiin 29.8.2017. Hoitoon pääsy ja odotusaika kiirettömään hoitoon toteutuivatkin tavoitteen mukaisesti alle 90 päivässä kaikissa hammashoitoloissa läpi vuoden.

Vammaispalvelut (alitus 66.000 euroa)

Vammaispalvelulain mukaisissa palveluissa henkilökohtaisen avun menojen ylitys oli 95.000 euroa toteuman ollessa 496.000 euroa. Menot säilyivät vuoden 2016 tasolla. Vaikeavammaisten kuljetusmenot alittuivat 21 %, yhteensä 90.000 euroa alkuperäiseen budjettiin nähden, toteuma 340.000 euroa. Menot ovat vähentyneet vuodesta 2016 23 %, 100.000 euroa. Vammaisten asumispalvelujen ostot toteutuivat suunnitellusti. Menot olivat yhteensä 207.000 euroa. Menot ovat 29 % suuremmat kuin vuonna 2016. Vammaispalvelujen asumispalveluille on tyypillistä vuosittainen vaihtelu akuuttien sairauksien aiheuttaman määräaikaisen palvelutarpeen vuoksi.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen ostot alittuivat 45.000 euroa. Menot olivat 913.000 euroa vähentyen 20.000 euroa vuoteen 2016 nähden. Kehitysvammaisten laitoshoidon ostojen toteutuivat lähes suunnitellusti, toteuma 362.000 euroa. Menot ovat vähentyneet vuodesta 2015 36 %, 204.000 euroa.

Kiuruveden ohjatun ja tuetun asumisen yksikössä Pihlajakodilla kehitysvammaiset asuvat Asematien korttelissa omissa vuokra-asunnoissaan. Vuoden 2017 aikana Pihlajakodin palveluja käytti 19 kehitysvammaista. Vuoden lopussa Pihlajakodilla asui 13 kehitysvammaista. Lisäksi Pihlajakodin työntekijät antoivat asumisen ohjausta neljälle itsenäisemmin asuvalle kehitysvammaiselle. Pihlajakodin tilapäishoitopaikkaa käytti vuoden 2017 aikana kaksi asiakasta. Vuonna 2017 Pihlajakodin toimintakate oli 93,8 %, jossa vähennystä vuoteen 2016 oli noin 30.000 euroa. Positiiviseen talouden toteumaan vaikuttivat ennakoitua suuremmat tulot sekä vuoteen 2016 verrattuna pienemmät henkilöstömenot.

Toimintavuonna aloitettiin päiväkeskus Poijun sisällön kehittäminen. Päiväkeskus osallistui SITRA:n ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän järjestämään työpajatoimintaan asiakaslähtöisen palvelun kehittämiseksi. Poijussa paneuduttiin kehitysvammaisten tietokoneen käytön ohjaukseen positiivisin tuloksin. SITRA palkitsi Poijun asiakaslähtöisen toiminnan kehittämisestä 3.000 euron palkinnolla.

Vuonna 2017 päiväkeskus Poijun toimintakate oli 102,3 %. Kokonaiskuluissa nousua vuoteen 2016 oli noin 41.000 euroa, mikä johtuu 50 % ohjaajan tehtävä muuttamisesta kokoaikaiseksi lisääntyneen lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan vuoksi.

Vastaanottopalvelut (ylitys 174.000 euroa)

Kiuruveden terveyskeskuksen remontti valmistui marraskuussa 2017 suunnitelman mukaisesti. Lääkäripalvelua ostettiin talousarvion tavoitteiden mukaisesti tarpeen mukaan riittävien lähipalveluiden turvaamiseksi. Kiuruveden osalta ympärivuorokautisen päivystyksen palveluiden tarve oli ennakoitua suurempaa, minkä vuoksi avohoidon kustannukset ylittivät talousarvion. Enskan käyttö on vähentynyt viikonloppuina. Lääkärikäyntien määrä on lisääntynyt edellisestä vuodesta, selittyen valinnanvapauskokeilulla. Kiuruvedelle kohdistuu valinnanvapauskokeilun netto-osuudesta 80 %. Valinnanvapauskokeilun myötä on sairaanhoitajien resurssia kohdennettu toiminnoissa uudelleen.

Kiuruvedellä äitiysneuvolan asiakas- ja käyntimäärä pysyi ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna, mutta lastenneuvolan asiakas- ja käyntimäärä laski yli 10 prosenttia. Neuvolan ja kouluterveydenhuollon henkilöstössä oli paljon vaihtuvuutta ja sijaisia, mikä on lisännyt henkilöstökuluja. Tilinpäätös ylitti talousarvion noin 7 %, mutta alitti kuitenkin vuoden 2016 tilinpäätöksen. Tilinpäätöksen ylityksen aiheutti henkilöstökulujen ylittyminen.

Vuonna 2017 Kiuruvedellä syntyi vuonna 75 lasta.

Ympäristötoimi (alitus 4.000 euroa)

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kiuruveden palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2017 oli 33,7 milj. euroa, josta Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin osuus (Kys) oli 8,4 milj. euroa. Vuoden 2017 toteutuma oli 33,8 milj. euroa. Ylitys yhteensä oli noin 60.000 euroa.

Kaupunginvaltuusto myönsi 13.12.2017 sote maksuosuuteen 0,5 milj. euron lisämäärärahan. Seuraavassa taulukossa esitetään Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän talousarvion toteutuminen koko kuntayhtymän osalta sekä Kiuruveden kaupungin osalta:

	TA 2017 (+muutokset)	TP 2017	ERO (TP-TA)	TP 2016
KOKO KUNTAYHTYMÄ (euroa)				
Soten oma toiminta	103.430.816	100.873.229	-2.557.587	103.168.554
Kys (ostettu erikoissairaanhoito)	33.619.000	34.873.551	+1.254.551	33.627.576
KIURUVESI (euroa)				
Soten oma toiminta	25.840.000	24.921.669	-918.331	25.688.420
Kys (ostettu erikoissairaanhoito)	8.400.000	8.873.063	+473.063	8.175.915

Kiuruveden osuus Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän menoista ylitti kaupungin alkuperäisen talousarvion noin 60.000 eurolla. Eläkevakuutusmaksut ovat noin 616.000 euroa (liittyvät Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perustamiseen).

SOS.TOIMI JA TERV.HUOLTO	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	165 967	0	165 967	174 151	104,9	169 926
Toimintamenot	-35 254 928	-589 518	-35 844 446	-35 342 356	98,6	-35 493 819
Toimintakate (netto)	-35 088 961	-589 518	-35 678 479	-35 168 205	98,6	-35 323 893
Poistot ja arvonalentumiset	-4 300	0	-4 300	-4 300	100	-4 300
Muut laskennalliset kustannukset	-1 073	0	-1 073	-1 159	108	-1 249
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-35 260 301	-589 518	-35 849 819	-35 347 815	98,6	-35 499 368

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän tilinpäätös 2017

PALVELU	TP 2016	TA 2017	TP 2017	Tot. %
Aikuispsykosos.	2 071 850	2 073 872	1 977 436	95,3
Aikuissosiaalityö	341 739	386 438	313 147	81,0
ESH oma tuoteistettu	2 242 086	1 486 492	1 459 785	98,2
ESH ostettu Kys	8 175 915	8 400 000	8 873 063	105,6
Hoito ja hoiva	10 925 095	11 366 566	11 360 563	99,9
Kuntoutus	291 831	354 655	349 973	98,7
Perhepalvelut	2 068 028	2 074 946	1 990 437	95,9
Suun terveydenh.	567 699	760 055	596 978	78,5
Työterveyshuolto	-42 861			
Vammaispalvelut	3 554 691	3 446 228	3 379 807	98,1
Vastaanotto	2 941 179	2 738 241	2 911 800	106,3
Ympäristötoimi	373 958	392 838	389 246	99,1
PALVELUT YHT	33 511 210	33 480 331	33 602 235	100,4
Hallinto seudulliset	100 614	254 201	192 496	75,7
MAKSUOSUUS ilman YTY:n alijäämää	33 611 824	33 734 532	33 794 731	100,2
ESH ostettu	8 175 915	8 400 000	8 873 063	105,6
YTY:n alijäämä	0	4 889	4 889	100,0
Oma toiminta	25 435 910	25 334 532	24 921 669	98,4

OPETUSLAUTAKUNTA / OPETUS- JA SIVISTYSPALVELU- KESKUS

Opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen johtaja: Sivistystoimen vastaava

Tulosalueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, lukiokoulutus

VARHAISKASVATUS

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuksen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Varhaiskasvatuspalvelut ovat monipuolisia ja laadukkaita palveluja, joissa huomioidaan lapsen ja perheen tarpeet. Kasvatuskumppanuuteen pohjautuvassa yhteistyössä vanhempien kanssa luodaan turvallinen ja myönteinen kasvuympäristö, joka turvaa lapselle mahdollisuuden yksilölliseen kasvuun ja kehitykseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteiden toteutuminen:

1. Liikuntasuosittelujen jalkauttaminen koko varhaiskasvatukseen

Varhaiskasvatus on saanut Itä-Suomen aluehallintoviraston rahoitusta liikunnallisen elämäntavan paikalliseen kehittämiseen. Avustuksen suuruus on 10.000€. Hanke päättyi 31.12.2017. Rahoituksella on hankittu varhaiskasvatukseen luonto- ja ulkoliikuntavälineitä, sekä koulutettu koko varhaiskasvatuksen henkilöstö Metsämörri- toimintaan.

2. Esiopetuksen järjestämisen arviointi yhteistyössä perusopetuksen kanssa

Esiopetuksen toteutumista on arvioitu Satumetsä päiväkodin osalta vanhemmille tehtyjen kyselyjen avulla. Lasten huoltajat ovat pitäneet hyvänä, että esiopetus on järjestetty samassa paikassa täydentävän varhaiskasvatuksen kanssa, jolloin lasten siirtymiset ja kuljetukset eri yksiköiden välillä ovat jääneet pois ja samalla lasten päivittäiset ryhmät ja kontaktien määrät ovat pysyneet lasten kannalta järkevällä tasolla. Opettajan sijaisjärjestelyihin on kiinnitetty erityistä huomiota.

Syksyn aikana on käyty paikallisneuvottelut keskustan alueen esiopetuksen siirtämisestä varhaiskasvatuksen tulosalueelle. Kaupunginhallitus ja -valtuusto ovat hyväksyneet budjettikäsittelyn yhteydessä muutoksen 1.8.2018 alkaen.

3. Vanhempien ja lasten osallisuuden vahvistaminen Osaamisella osallistumiseen – hankkeen avulla

Kiuruvesi on ollut mukana Osaamisella osallistumiseen - hankkeessa, johon on saatu seutukunnallista rahoitusta Opetushallitukselta. Hankkeessa oli mukana Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä. Rahoituksen turvin järjestettiin koulutusta kohdennetusti eri ammattiryhmille uuden varhaiskasvatussuunnitelma perusteiden mukaisesti. Lisäksi kehitettiin seutukunnallisia mittareita lasten ja huoltajien osallisuuden arviointia varten.

4. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto 1.8.2017 alkaen

Kiuruveden kaupungin uusi varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa 21.6.2017. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman sisältöjä ja toimintamalleja on työstetty eri työryhmissä. Syksyn 2017 aikana on erityisesti panostettu lapsen varhaiskasvatussuunnitelman kirjaamiseen.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT		TP 2016	TA 2017	TP 2017
Päiväkotihoido				
	lapsia kokopäivähoidossa	91	110	79
	lapsia osapäivähoidossa	34	25	63
	lapsia esiopetuksessa	13	13	13
Ryhmäperhepäivähoito				
	lapsia kokopäivähoidossa	12	12	7
	lapsia osapäivähoidossa	2	2	18
Perhepäivähoito				
	lapsia kokopäivähoidossa	96	120	60
	lapsia osapäivähoidossa	15	10	13
Lasten määrä leikkitoiminnassa				
	avoimen leikkitoiminnan lapset	110	150	116
	puuhakerho	12	13	13
Esikoululaisten ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta				
	koululaisia APIP -toiminnan piirissä	47	25	48
	esioppilaita kerhotoiminnassa	22	25	14
Lasten kotihoidon tuki				
	tuen piiriin kuuluvien lasten määrä	133	135	120
Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä				
	tuen piiriin kuuluvien lasten määrä	33	35	31

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot alittuivat noin 25.600 euroa ja toimintakulut alittuivat noin 115.100 euroa.

VARHAISKASVATUS	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	345 200	0	345 200	319 441	92,5	310 855
Toimintamenot	-4 377 635	-10 581	-4 388 216	-4 273 147	97,4	-4 318 610
Toimintakate (netto)	-4 032 435	-10 581	-4 043 016	-3 953 706	97,8	-4 007 754
Poistot ja arvonalentumiset	-45 216	-1 885	-47 101	-47 161	100,1	-46 618
Muut laskennalliset kustannukset	-74 752	0	-74 752	-69 816	93,4	-76 390
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-4 497 603	-12 466	-4 510 069	-4 390 124	97,3	-4 441 618

PERUSKOULUTUS

Vastuuhenkilö: Yläkoulun rehtori

Tulosalueen toimintastrategia

Perusopetus järjestää laadukasta ja tuloksellista opetusta yhteistyötä korostavalla tavalla. Opetuksessa painotetaan perustietojen ja – taitojen oppimista, oppilaiden perusturvallisuutta ja itsetunnon myönteistä kehittämistä sekä ryhmässä toimimisen, itsensä ilmaisemisen ja luovuuden valmiuksia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Jatketaan palvelukeskuksen sisäistä yhteistyötä. Tavoitteena on sekä koulujen välisen yhteistyön että palvelukeskuksen sisäisen yhteistyön kehittäminen.

1. Luupuveden uusi koulurakennus otetaan käyttöön

Luupuveden uusi koulurakennus otettiin käyttöön helmikuussa. Sen rakensi nivalalainen yritys Jivaco Oy. Rakennus on tehty kuudesta moduulista sisätiloissa, kuljetettu Luupuvedelle säältä suojattuna ja kasattu tontille Jivacon toimesta. Rakennuksessa on kolme isompaa luokkaa ja yksi pienempi luokka sekä lisäksi yksi pieni jakotila. Koulussa on myös oma valmistuskeittiö ja ruokailutila, jota käytetään ruokailun ulkopuolella myös oppimisympäristönä. Koulussa on myös väljä aulatila, joka toimii myös oppimisympäristönä. Luokista on ikkunalliset ovet aulatilaan ja ovet ja haitariseinän avaamalla koulusta voidaan tehdä yksi avoin oppimisympäristö. Tämä palvelee tilana muun muassa koulun juhlissa ja erinäisissä projekteissa.

Koulun pihan rakentaminen on vielä kesken. Sen toteuttamista lähiliikuntapaikan muodossa on suunniteltu vuodelle 2018. Koulun välituntialue ja lähiliikuntapaikka on tarkoitus rakentaa uuden koulun ja vanhan koulun väliselle alueelle, jolloin koulukuljetukset ja muu liikenne voi rauhassa kääntyä niin sanotulla vanhalla pihalla. Tämä tekee pihasta huomattavasti turvallisemman ja helpommin valvottavan.

2. Opetus- ja sivistystoimen organisaatio uudistetaan vuoden 2017 aikana

Sivistystoimen organisaatiota ja tehtävän jakoa on uudistettu 1.1.2017 alkaen. Sivistysjohtajan tehtäviä on jaettu tulosalueiden johtajille. Palvelukeskuksen toiminnasta vastaa sivistystoimen vastaava.

3. Yhdistetään opetus- ja sivistyslautakunta

Opetus- ja sivistyslautakunta yhdistettiin 1.6.2017 alkaen sivistyslautakunnaksi, jossa on 11 jäsentä.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Oppilaita keskimäärin	898	877	867
Opetustuntien lukumäärä	58 582	59 207	58 097

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot ylittyivät noin 44.000 euroa ja toimintakulut ylittyivät noin 17.400 euroa.

PERUSKOULUTUS	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	483 695	0	483 695	527 721	109,1	594 767
Toimintamenot	-7 906 091	-10 008	-7 916 099	-7 933 515	100,2	-7 937 069
Toimintakate (netto)	-7 422 396	-10 008	-7 432 404	-7 405 794	99,6	-7 342 301
Poistot ja arvonalentumiset	-20 118	-14 079	-34 197	-29 762	87	-17 892
Muut laskennalliset kustannukset	-158 862	0	-158 862	-165 914	104,4	-147 491
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-8 085 071	-24 087	-8 109 158	-8 129 190	100,2	-8 102 451

LUKIOKOULUTUS

Vastuhenkilö: Rehtori

Tulosalueen toimintastrategia

Kiuruveden lukion perustehtävänä on antaa hyvä yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus sekä mahdollisuus yksilölliseen ja sosiaaliseen kasvuun. Kiuruveden lukiossa järjestetään nuorille tarkoitetun opetussuunnitelman ja aikuisille tarkoitetun opetussuunnitelman mukaista koulutusta. Lukiota valmistuu aktiivisia ja rohkeita, oman kulttuuriperintönsä tuntevia aikuisia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- 1. Oppimisympäristöjen uusimista jatketaan ja vanhaa esitystekniikkaa uusitaan. Juhlasalin varustaminen sähköistä ylioppilastutkintoa varten valmistuu. Opiskelija tuo tutkintoon oman kannettavan tietokoneensa. Koulu järjestää muutaman varalaitteen.**

Oppimisympäristöjen uusimista on jatkettu lisäämällä luokkiin ja käytäville latauspistorasioita tietokoneita varten. Juhlasalia on edelleen varustettu sähköistä ylioppilastutkintoa varten. Varustaminen on jatkuvaa tutkinnon laajetessa. Henkilöstö on osallistunut erityisesti sähköisiin kojärjestelmiin liittyviin täydennyskoulutuksiin.

- 2. Tentiakvaario rakennetaan valmiiksi hankerahalla. Lyyti – hankkeessa työelämä ja yrittäjyys tuodaan osaksi koulun toimintakulttuuria. Opettajat osallistuvat täydennyskoulutuksiin**

Tentiakvaarion laitehankinnat tehtiin. Kahta tietokonelaitetta käytetään myös ylioppilastutkinnon palvelimina. Lyyti -hankkeessa edettiin hankesuunnitelman mukaisesti.

- 3. Opiskelijoille järjestetään jatko-opintoihin valmentava kurssi. Varataan riittävä resurssi ei-oppivelvollisten opettamiseen ja ohjaamiseen**

Jatko-opintoihin valmentavaa kurssia ei toteutettu. Ei-oppivelvollisten opettamiseen ja ohjaamiseen ei kevätkaudella tehty suunnitelmaa aikapulan vuoksi.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Oppilaita keskimäärin	148	152	146
Opetustuntien lukumäärä	7 597	9 778	7 492

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot alittuivat noin 12.000 euroa ja toimintakulut alittuivat noin 31.300 euroa.

LUKIOKOULUTUS	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	71 850	0	71 850	59 837	83,3	54 763
Toimintamenot	-1 218 494	4 210	-1 214 284	-1 182 977	97,4	-1 151 616
Toimintakate (netto)	-1 146 644	4 210	-1 142 434	-1 123 140	98,3	-1 096 853
Poistot ja arvonalentumiset	-2 918	-580	-3 498	-3 499	100	-4 286
Muut laskennalliset kustannukset	-31 637	0	-31 637	-28 696	90,7	-27 338
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 253 049	3 630	-1 249 419	-1 215 171	97,3	-1 183 241

**SIVISTYSLAUTAKUNTA / OPETUS- JA SIVISTYSPALVELU-
KESKUS****Sivistyspalvelukeskuksen johtaja: Sivistystoimen vastaava**

Tulosalueet: Sivistyspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

SIVISTYSPALVELUT

Vastuuhenkilö: Kulttuurisihteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Sivistyspalvelujen tulosalue tarjoaa kaupungin asukkaille mahdollisuuden elämänlaajuiseen oppimiseen, itsensä monipuoliseen kehittämiseen ja virkistäytymiseen sekä kulttuurin tuottamiseen sekä kulttuuriperinteen vaalimiseen. Sivistyspalvelut vastaavat osaltaan Kiuruveden vetovoimaisuudesta asuinpaikkana sekä matkailukohteena.

Kansalaisopisto turvaa tasa-arvoista ja elämänlaajuista oppimista lähipalveluna järjestäen yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Kirjasto-kulttuuritaloa kehitetään siten, että se on kaikille avoin tiedon, elinikäisen oppimisen ja elämysten keskus. Monipuolisella yhteistyöllä mahdollistetaan toiminnan laatu. Kirjasto tarjoaa perinteistä ja digitaalista aineistoa. Kirjastopalveluissa painotetaan muun muassa tasa-arvoa, luotettavuutta ja ennakkoluulottomuutta.

Kulttuuritoiminnassa kaupungin asukkaille tarjotaan kulttuuritapahtumia sekä aktivoidaan kaupunkilaisia tuottamaan ja käyttämään kulttuuripalveluja. Lisäksi huolehditaan paikallisen perinteen säilyttämisestä ja esilletuonnista.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Kansalaisopisto toteuttaa opetustoimintaa asiakaslähtöisesti.

Kansalaisopiston opetuksen kokonaistuntimäärä keväällä 2017 oli 4 384 tuntia. Kulttuurialan opetus on ollut laajinta, 3 372 tuntia. Musiikinopetukseen on käytetty kulttuurin kokonaistuntimäärästä 1 425 tuntia ja käsi- ja taideteollisuuteen 1 238 tuntia. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan koulutusta on järjestetty 556 tuntia ja humanistiseen ja kasvatustieteeseen liittyvää 248 tuntia, pääpainon ollessa englannin opetuksella. Tietotekniikkaa on opetettu 33 tuntia. Kevään kokonaisopiskelijamäärästä miehiä oli 223 ja naisia 728 yhteensä 951. Kuntalaisten toiveita kurssien sisältöjen ja tilojen osalta on kuunneltu ja toiveita toteutettu seuraavaa lukuvuotta suunniteltaessa.

Kansalaisopiston kevätmatineaa järjestettiin Kiurusalissa 2.5.2017 ja kevätnäyttely kulttuuritalon näyttelytiloissa 29.4.–2.5.2017. Kansalaisopiston henkilökunta piti kuukausittain henkilöstökokouksia.

2. Kulttuuritoimessa tavoitteena on museon ja kulttuuritalon kävijä- ja tapahtumamäärien pitäminen ennallaan

Kulttuuritalolla oli vuoden aikana useita konsertteja, teatteriesityksiä, elokuvia, näyttelyitä sekä juhlia. Kulttuuritoimi järjesti Kiurusalissa parikymmentä tilaisuutta sekä kesän iltatorit. Yhteistyötä tapahtumien järjestelyissä tehtiin mm. järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Suomi 100 -vuotta tilaisuuksia järjestettiin kulttuuritalolla ja muissa kohteissa. Asiakasmäärät ja pääsylipputulot olivat kasvussa edelliseen vuoteen verrattuna. Teknikon työaikaa kulttuuritoimen puolelle lisättiin syksyllä, mikä on ollut toiminnan kannalta hyvä ratkaisu.

Museolle saatiin Museovirastolta avustusta, jonka avulla pystyttiin palkkaamaan museonhoitaja neljäksi kuukaudeksi. Museolle rakennettiin esinemuseon yläkertaan uusi Koulunpenkillä-näyttely. Museon kesätapahtumat tavoittivat paljon ihmisiä. Koululaisvierailut järjestettiin syksyllä museoharjoittelijan voimin. Museorakennuksista huonossa kunnossa on erityisesti Hyvärilän talo. Esinemuseon ulkomaalaus uusittiin syksyllä. Museon kävijämäärä laski edellisestä vuodesta, mutta pysyi edelleen tavoitetta korkeammalla.

3. Kirjastossa tavoitteena on mahdollisimman pieni muutos asiakaskontaktien määrässä, kun palveluita muutetaan (käynnit, lainat, verkkokäynnit)

Kirjastoauto ajoi keväällä joka toinen viikko syksyllä kirjastoautovirkailijan jäätyä eläkkeelle kirjastoautotoiminta kilpailutettiin. Syksyllä kirjastoauton reittiä supistettiin ja auto ajoi joka toinen viikko kouluilla. Kirjastonjohtajan töitä teki edelleen kulttuurisihteeri 30 % työajastaan. Kirjojen lainaamisen lisäksi asiakkaat kävivät enenevässä määrin hoitamassa kirjastossa myös muita esim. pankkiasioita. Tästä syystä tutkijanhuoneen ja opintolukusalin käyttöaste on nousussa. Kävijä- ja lainausmäärät laskivat edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä johtuu osittain kirjastoautotoiminnan supistamisesta. Tammi-kesäkuussa ollut ”Pelihuone kirjastoon” -hankkeen aikana pelihuoneessa kävi yli 1700 lasta ja nuorta. Rutakon yhteisessä hankkeessa aloitettiin laatukäsikirjan tekeminen koko kirjastoverkolle

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
<i>Kansalaisopisto</i>			
Kansalaisopiston opiskelijoita	1 271	1 500	1 255
Opetustuntien lukumäärä	6 934	6 500	7 129
Taiteen perusopetuksen opiskelijoita			
Musiikkiopetuksen oppilasmaat	28	25	27
<i>Kulttuuri</i>			
Museokäynnit	1 395	700	1 000
Kulttuuritalo/käynnit	21 582	23 000	22 655
<i>Kirjasto</i>			
Lainausten määrä	158 287	168 000	144 127
Käyntikerrat	84 244	110 000	72 620
Verkkokäynnit (laskentatapa muuttunut)	23 550	170 000	23 551

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

SIVISTYSPALVELUT	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	156 854	0	156 854	180 154	114,9	161 846
Toimintamenot	-1 649 888	-19 281	-1 669 169	-1 592 266	95,4	-1 636 635
Toimintakate (netto)	-1 493 034	-19 281	-1 512 315	-1 412 112	93,4	-1 474 789
Poistot ja arvonalentumiset	-18 710	-550	-19 260	-18 801	97,6	-19 313
Muut laskennalliset kustannukset	-37 266	0	-37 266	-40 933	109,8	-35 660
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 705 864	-19 831	-1 725 695	-1 652 001	95,7	-1 691 607

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuhenkilö: Liikuntasihiteeri

Tulosalueen toimintastrategia

Liikunta- ja nuorisopalvelujen päätehtävänä on luoda edellytyksiä vapaa-ajan viettämiselle turvallisessa ja miellyttävässä ympäristössä sekä ohjata ja aktivoida kaikenikäisiä kaupunkilaisia vastuullisiksi ja itsenäisiksi toimijoiksi oman hyvinvointinsa suhteen. Tuetaan nuoria (17 – 25 v.) kokonaisvaltaisesti työ- ja yksilövalmennuksen sekä etsivän nuorisotyön keinoin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Etsivän nuorisotyön avulla pyritään tukemaan nuorta selviytymään arjen asioissa: Etsimään harjoittelupaikkaa, selvittää erilaisia opiskeluvaihtoehtoja, auttaa keskeytymisvaarassa olevia opintoja, tukea etuus, asunto ja raha-asioiden hoitamisessa tai muutoin tukea kiinnittymään alueen olemassa oleviin palveluihin. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Prosessissa edetään pienin askelin ja pienin tavoittein. Selvitetään mahdollisuutta vakinaistaa etsivän nuorisotyön toimintaa

Etsivää nuorisotyön painopistealueita mietittiin ja jatkossa entistä enemmän painotetaan ennaltaehkäisevään työtapaan. Yhteistyötä tiivistettiin yläkoulun kanssa niin, että etsivän nuorisotyön tekijät ovat yläkoululla kerran kuukaudessa.

2. Turvataan Luotsi, nuorten työpajan auto- ja metallipajan, puutyöpajan sekä tekstiili- ja keittiöpajan, yksilövalmennuksen toiminnan resurssit ja riittävät määrärahat toiminnan kehittämiseen ja toimimiseen uusissa tiloissa

Luotsi, nuorten työpajan tekstiili- ja keittiöpaja tekee yhteistyötä kansalaisopiston ja maa- ja kotitalousnaisten kanssa. Nuorten työpajan tekstiili- ja keittiöpajat ja puutyöpaja oli avoinna Iskelmäniittyjen ajan.

3. Panostetaan ikäihmisten liikuntamahdollisuuksiin yhdessä eri yhdistysten, Soten ja Ikäinstituutin kanssa Voimaa Vanhuuteen – hankkeen myötä

Voimaa Vanhuuteen hankkeen avulla Kiuruveden ikäihmisten yhdistyksille pidettiin liikuntaneuvontaluentoja. Lisäksi erityisliikunnanohjaajan kautta sai varata myös henkilökohtaista liikuntaneuvontaa hetkiä. Iäkkäiden ulkoiluystävöimintää saatiin koordinoitua entistä tehokkaammaksi yhteistyöllä Seurakunnan, Soten ja Kiuruveden eri järjestöjen kanssa.

Liikuntakuntapalvelut yhdessä teknisenpalvelukeskuksen olivat mukana Viisaan liikkumisen- hankkeessa, joka on Ylä-Savon yhteinen hanke, jolla pyritään saamaan kuntalaisia ajattelemaan kuinka he itse voisivat liikkua viisaasti esim. pyöräillen, yhteiskyydein tai julkista liikennettä käyttäen.

Uimahallin remonti alkoi 1.8.2017, remonti on arvioitu valmistuvan elokuussa 2018. Kuntosali pidetään auki koko remontin ajan. Uimahallin remontin ajalle on järjestetty uimahalli kyyti Pyhäjärven uimahalliin kerran viikossa.

4. Kehitetään perusnuorisotyötä ja toimintaa sekä mahdollistetaan nuorten kuulluksi tuleminen toiminnan suunnittelussa

Nuorisopalveluilla suunniteltiin keväällä uusi ryhmä "likat liikkuu". Ryhmä on matalankynnyksen liikuntaryhmä 15- 19- vuotiaille tytöille. Ryhmä käynnistyi syksyllä. Ryhmässä voi kokeilla eri liikuntalajeja ja mahdollisesti löytää itselleen uusi juttu. Toive ryhmän perustamisesta on tullut nuorilta. Ryhmän ohjaajana toimivat nuorisopalvelun henkilöstö, lisäksi eri lajien harrastajien / ohjaajien tehtiin yhteistyötä. Lions Club / Helmiinat lahjoittivat Iskelmäniittyjen ruusumyynnillä saadut rahat ”likat liikkuu” ryhmälle.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT		TP 2016	TA 2017	TP 2016
<i>Uimahalli/Kuntosali</i>				
Käyntejä		48 100	50 000	29 500
<i>Jäähalli</i>				
Käyttötunnit		1 723	1 500	1 697
<i>Nuorisotalo</i>				
Käyntejä		28 050	26 000	23 530

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

VAPAA-AIKAPALVELUT	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	456 011	-29 200	426 811	381 123	89,3	464 791
Toimintamenot	-1 607 211	121 980	-1 485 231	-1 445 943	97,4	-1 570 271
Toimintakate (netto)	-1 151 200	92 780	-1 058 420	-1 064 820	100,6	-1 105 480
Poistot ja arvonalentumiset	-74 967	2 897	-72 070	-72 118	100,1	-72 727
Muut laskennalliset kustannukset	-27 682	0	-27 682	-29 906	108	-26 968
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 709 860	124 877	-1 584 983	-1 547 966	97,7	-1 669 966

TEKNINEN LAUTAKUNTA / TEKNINEN PALVELUKESKUS

Teknisen palvelukeskuksen johtaja: Tekninen johtaja

Tulosalueet: Hallinto, rakennusvalvonta, tiet ja alueet, kiinteistöt, vesi- ja viemärilaitos

Toimielimen toimintastrategia

Tekninen lautakunta turvaa kaupunkilaisten kuntatekniset palvelut lakien ja asetusten mukaisesti. Viihtyvyyttä edistetään sopusuhtaisen ja turvallisen kaupunkirakenteen suunnittelulla ja rakentamisella. Kaavoituksella ja ympäristön yleisilmeen kehittämällä tavoitellaan viihtyisää ja luonnonläheistä asumista. Kuntalaisten vesihuolto- ja liikennepalvelut sekä kaupungin kiinteistöomaisuus turvataan rakennus- ja peruskorjaustoiminnoin.

Pelastustoimen palveluiden tuottamisesta on 1.1.2004 alkaen vastannut Pohjois-Savon aluepelastuslaitos ja ympäristönsuojelun palveluista on 1.1.2010 alkaen vastannut Ylä-Savon SOTE – kuntayhtymä.

Kiuruveden osuus pelastustoimen kustannuksista vuonna 2017 oli noin 661.000 euroa (vuonna 2016 noin 654.000 euroa)

HALLINTO (Tekpa)

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Teknisen palvelukeskuksen hallinto huolehtii lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, keskitetysti palvelukeskuksen tulosalueiden toimisto- ja tukipalveluista sekä monipuolisesta ja sujuvasta asiakaspalvelusta. Hallinto mahdollistaa teknisen lautakunnan, sen jaostojen, toimintayksiköiden, viranhaltijoiden ja työntekijöiden sujuvan ja tehokkaan työskentelyn. Hallinto luo osaltaan edellytykset kaupungin yleispalvelukeskuksen ja muun organisaation tulokselliselle toiminnalle ja tukee niitä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Niistä muiden palvelukeskusten hankkeista, joissa tekninen palvelukeskus on osallinen, laaditaan vuoden alussa toteuttamisaikataulu ja todetaan vastuuhenkilöt.

Tavoite toteutui. Tekninen lautakunta hyväksyi vuoden 2017 talousarvion käyttö- ja hanke-suunnitelman vastuuhenkilöineen 14.2.2017. Hankkeiden toteuttamisaikataulut tulosalueittain laadittiin tammi-maaliskuussa (Tekpa:n johtoryhmä 26.1. ja 8.3.).

2. Vesi- ja yleislaskutuksessa minimoidaan maksutappiot.

Laskujen maksusuorituksia seurataan jatkuvasti. Seurannan perusteella lähetetään palvelun-keskeytysilmoituksia, joita kertyy useita kymmeniä laskutuskauden aikana. Tarvittaessa on yhdessä asiakkaan kanssa laadittu tapauskohtainen maksusuunnitelma. Ääritilanteessa on käytetty palvelunkeskeytystä. Maksuvelvollisuuden laiminlyönnit ovat yleistyneet, niitä on lukuisia ja perintätoimet vaativat paljon työaikaa. Veden toimituksen keskeytysuhka on tehokkain perintätoimi. Tavoite toteutui.

3. Tuetaan henkilöstöresursseja käyttämällä sesonkiloonteisesti tilapäisiä opiskelijoita tai työharjoittelijoita.

Lukuisten talonrakennushankkeiden johdosta palkattiin kiinteistöt – tulosalueelle tilapäinen rakennustyönvalvoja. Ratkaisu on osoittautunut oikeaksi sekä resurssien että hankkeiden laadunvarmistamisen kannalta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

HALLINTO /TEKPA	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	850	0	850	1 487	174,9	688
Toimintamenot	-792 786	-7 078	-799 864	-776 925	97,1	-789 057
Toimintakate (netto)	-791 936	-7 078	-799 014	-775 438	97	-788 369
Muut laskennalliset kustannukset	-3 979	0	-3 979	-4 708	118,3	-3 875
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-796 765	-7 078	-803 843	-781 633	97,2	-792 932

RAKENNUSVALVONTA**Vastuhenkilö: Rakennustarkastaja****Tulosalueen toimintastrategia**

Teknisen lautakunnan rakennusvalvontajaosto toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena rakennusvalvontaviranomaisena. Jaoston tavoitteena on luoda terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö edistämällä hyvää rakennustapaa sekä valvomalla rakennustoimintaa ja rakennettua ympäristöä kaupungissa. Jaoston alainen rakennusvalvonta huolehtii maankäyttö- ja rakennuslain ja maa-aineslain mukaisista luvista ja tarkastuksista sekä valvonnasta ja neuvonnasta kestäväen kehityksen mukaisesti.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen**1. Lupien käsittelyaika pidetään kohtuullisena.**

Lupahakemukset on käsitelty mahdollisimman nopeasti. Keskimääräinen käsittelyaika on ollut vain yhdestä kahteen viikkoon. Rakennuslupien määrä putosi yli 20 % edellisvuoteen verrattuna. Sen sijaan muiden lupien määrät pysyivät edellisvuoden tasolla. Lupamäärät ovat yleisesti ottaen olleet selvässä laskussa viime vuosina. Lukumääräisesti rakennuslupia myönnettiin viime vuonna yhteensä 61 kpl (78 kpl vuonna 2016), toimenpidelupia yhteensä 19 kpl (15 kpl) ja toimenpideilmoituksia käsiteltiin yhteensä 40 kpl (41 kpl). Purkamislupia myönnettiin 3 kpl (1 kpl) ja purkamisilmoituksia käsiteltiin 1 kpl (2 kpl).

2. Rakennetun ympäristön katselmuksia tehdään muun katselmustoiminnan ohessa erityisesti keskusta-alueella viihtyvyyden ja maisemakuvan parantamiseksi.

Rakennusten ja ympäristön kunnossapitoa, siisteyttä ja kaavanmukaisuutta on valvottu muun katselmustoiminnan yhteydessä sekä asianosaisten yhteydenottojen perusteella varsinkin keskusta-alueella. Vuoden aikana on annettu muutamia kirjallisia ja suullisia siistimiskehotuksia. Kehotuksia on pääsääntöisesti noudatettu annettuun määräaikaan mennessä.

3. Rakennusvalvontojen yhteistyötä jatketaan muun muassa lakitulkintojen, toimintakäytäntöjen ja asiakirjojen yhtenäistämiseksi Ylä-Savon alueella. Lisäksi Lupapiste -asiointipalvelu otetaan laajemmin käyttöön koko Ylä-Savon alueella.

Rakennusvalvonnan yhteispalavereita pidettiin kolme kertaa vuonna 2017. Palavereissa on keskusteltu ja sovittu mm. yhteisistä tulkinnoista ja käytännöistä lupa-asioissa sekä koulutettu kaikkia yhteisesti ajankohtaisista rakentamismääräysten muutoksista. Yhteiseen käyttöön työstetyt ja hyväksytyt sekä tarvittaessa päivitettävät asiakirjat ovat olleet Ylä-Savon viiden kunnan käytössä jo muutaman vuoden ajan. Yhteisiä asiakirjoja käytetään kunnissa omien kuntakohtaisten rinnalla. Lupapiste – palvelun käyttö on ollut vähäistä.

Rakennusvalvontajaosto kokoontui viime vuonna neljä kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä kuusitoista pykälää.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
rakennusluvut	78	43	61
toimenpideluvat	15	13	19
ilmoitukset	41	32	40

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot alittuivat noin 19.200 euroa ja toimintakulut alittuivat noin 16.500 euroa.

RAKENNUSVALVONTA	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	67 000	0	67 000	47 749	71,3	48 972
Toimintamenot	-153 205	-78	-153 283	-136 800	89,2	-131 428
Toimintakate (netto)	-86 205	-78	-86 283	-89 051	103,2	-82 455
Muut laskennalliset kustannukset	-4 396	0	-4 396	-4 862	110,6	-4 223
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-157 601	-78	-157 679	-141 661	89,8	-135 650

TIET JA ALUEET

Vastuuhenkilö: Ympäristöinsinööri

Tulosalueen toimintastrategia

Tiet ja alueet – tulosalueen tehtävänä on huolehtia kaupungin rakennetun ja luonnon-ympäristön kehittämisestä ja kunnossapidosta siten, että se tarjoaa toimivan, turvallisen ja viihtyisän elin- ja asuin ympäristön sekä tasapuoliset liikkumisolosuhteet koko kunnan alueella.

Yhdyskuntasuunnittelun - vastuualue huolehtii maankäytön suunnittelusta, paikkatieto-järjestelmästä ja mittaustoimesta.

Liikenneväylät ja alueet - vastuualue huolehtii katuverkon ja muiden liikenneväylien sekä yleisten alueiden rakentamisesta ja ylläpidosta. Vastuualueen tehtäviin kuuluvat myös yksityistiehallinto ja kaupungin maa- ja metsätilojen hoito.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Yleiskaavoista Rytlyn seudun rantaosayleiskaava saa lainvoiman, Kalliojärven-Hautajärven rantaosayleiskaava etenee ehdotusvaiheeseen ja taajaman osayleiskaavan päivitys käynnistetään. Vireillä olevat Linja-autoaseman alueen ja Vanhan meijerin asemakaavan muutokset tulevat voimaan ja Kallion alueen asemakaavan muutos etenee luonnosvaiheeseen. Muita asemakaavan muutoksia käynnistetään tarpeen mukaan. Maapoliittisen ohjelman päivitys käynnistetään.

Rytkyen seudun rantaosayleiskaava hyväksyttiin ja kaava saivat lainvoiman. Kalliojärven-Hautajärven seudun rantaosayleiskaavan perusselvityksiä päivitettiin, kartoitettiin maanomistajien toiveita nettikyselyllä ja valmisteltiin kaavan mitoitusta ja luonnosta. Taajaman osayleiskaavan tarkistaminen ja päivitys tuli vireille, ja siihen liittyvät perusselvitysaineistot päivitettiin. Vanhan meijerin asemakaavan muutos sai lainvoiman vuoden 2016 lopulla. Linja-autoaseman alueen asemakaavan muutos hyväksyttiin ja se sai lainvoiman. Kallion alueen asemakaavan muutosta varten tehtiin maaperä- ja hulevesiselvityksiä ja laadittiin kaavaluonnos. Maapoliittisen ohjelman tausta-aineisto päivitettiin.

2. Liikenneväylien ja pihojen talvikunnossapidon hoitomalli ja – ohjelma seuraavalle 3 ... 5 vuoden jaksolle suunnitellaan ja työt kilpailutetaan. Ely-keskuksen ja valtion uuden kunnossapitourakoitsijan kanssa neuvotellaan ja suunnitellaan väylien rajapintojen yhteinen kunnossapito-ohjeistus.

Liikenneväylien ja yleisten alueiden sekä kiinteistöjen pihojen talvihoitotyöt seuraavalle kolmivuotiskaudelle kilpailutettiin syksyn aikana. Sopimuksissa on mahdollisuus kahden vuoden lisäaikaan, jolloin toimintajakso olisi sama kuin valtion teiden alueurakoinnissa. Liikenneväylien hoidossa jatketaan entisellä kolmen hoitoaluekokonaisuuden mallilla. Kaksi aluetta on urakoitsijoiden hoidossa ja yhdestä vastaa kaupungin oma kalusto. Kiinteistöjen hoitoalueet jaettiin kolmelle eri urakoitsijalle. Katu- ja väyläalueita hoidetaan käytännössä pääsääntöisesti kuudella ja kiinteistöjen pihoja viidellä koneyksiköllä. Lumenajossa kalustoa tulee töihin lisää.

Valtion teiden kunnossapitourakoitsija alkavalle viisivuotiskaudelle aloitti työnsä lokakuussa. Hoitoalueiden rajapintoja sekä yhteistyökuvioita käytiin lävitse syksyn aikana. Yhteistyön kehittämistä ja uusia hoitomalleja työstettiin myös liikenneturvallisuuksuunnitelman päivityksen yhteydessä sekä ELY -keskuksen, kaupungin ja maatalousyrittäjien yhteispalavereissa.

Tulotie ja Asematien eteläpää siirtyivät kaupungin haltuun ja ylläpidettäväksi lokakuun alusta.

3. Kirkkokadun perusparannustyötä jatketaan ja tavoitteena on, että hanke on kokonaisuudessaan valmis 2018. Jatkoa varten laaditaan vielä perusparantamattomista kokoojakaduista ja muista liikenteen tai kevyen liikenteen turvallisuuden kannalta erityisen tärkeistä kaduista sitova toteuttamisohjelma. Liikenneturvallisuuksuunnitelman päivitys valmistuu kesäkuussa ja sen pohjalta tehdään pieniä parantamistöitä suoraan sekä laaditaan laajemmista kokonaisuuksista erillisiä suunnitelmia. Katuvalaisimia uusitaan vähemmän energiaa kuluttaviin malleihin ja vanhaa valoverkkoa peruskunnostetaan.

Kirkkokadun perusparannustyö toteutui suunnitellusti. Kestopäällystys ja viimeistely saatiin valmiiksi Piispantien risteykseen saakka. Massanvaihto sekä kunnallistekniikan ja valaistuksen uusiminen tehtiin kadun loppuun venerantaan saakka. Piispantien ja Rantatien välille rakennettiin uusi jalankulku- ja pyöräilyväylä.

Katujen ja väylien kunnostuksen toteuttamisohjelmaa työstettiin talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä. Ylä-Savon liikenneturvallisuuksuunnitelman päivitys on valmis ja sitä esiteltiin syksyn aikana. Erillisinä liikenneturvallisuuksukohteina tehtiin ajohidasteet Kirkkokadulle sekä Niemistenkadulle Ratisentien risteyksen läheisyyteen. Katuvalaistuksen uusimista tehtiin suunnitellusti katujen ja kunnallistekniikan saneerauskohteissa Kirkkokadulla, Ahonpääntiellä ja Antintiellä sekä Museokadun alueella.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tiet ja alueet			
Asemakaavat, ha	584	584	584
Liikenneväylät			
kunnossapidettävät kadut,			
tiet, väylät, km	57	57	58
avustettavat yksityistiet	378	378	378
Puistot ja yleiset alueet			
pinta-ala ha	89	89	89
Maa- ja metsätilat			
peltopinta-ala	89	89	88
metsäpinta-ala	826	826	823
vuokralle annettujen alueiden			
pinta-ala, ha	118	118	115
Konekeskuksen käyttö			
käyttötuntien lkm	3 204	1 878	3 354

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot ylittyivät noin 117.300 euroa ja toimintakulut ylittyivät noin 116.600 euroa. Toimintatuottojen osalla suurin lisäys, noin 83.000 euroa, oli metsän myyntituloissa, mutta vastaavasti metsäpalveluiden ostossa kulut ylittyivät noin 61.000 euroa. Tämän johtuu siitä, että metsänhoitoyhdistyksen kanssa tehdyissä valtakirjakaupoissa kantorahatulot joudutaan kirjaamaan bruttomääräisinä ja korjuukulut menoina. Metsäyhtiöiden kohdalla kirjataan vain suora kantorahatulo nettona. Kilpailutettujen leimikkokuvioiden korjuu-aikataulun vuoksi myös muuta kantorahatuloa tuloutettiin arvioitua enemmän. Muilta osin menojen ylitys johtui pääosin katujen ja alueiden kunnossapitokulujen kasvusta edellisvuosiin verrattuna. Erityisesti keliolosuhteiden kannalta hankala loppuvuosi ja runsas lumentulo sekä normaalia aikaisemmin aloitettu lumenajo lisäsi kustannuksia.

TIET JA ALUEET	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	283 580	0	283 580	390 793	137,8	391 417
Valmistus omaan käyttöön	10 000	0	10 000	20 112	201,1	20 177
Toimintamenot	-1 141 158	7 511	-1 133 647	-1 250 239	110,3	-1 228 598
Toimintakate (netto)	-847 578	7 511	-840 067	-839 334	99,9	-817 005
Poistot ja arvonalentumiset	-681 825	-27 726	-709 551	-704 308	99,3	-678 606
Muut laskennalliset kustannukset	-47 218	0	-47 218	-44 809	94,9	-45 544
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 870 201	-20 215	-1 890 416	-1 999 356	105,8	-1 952 749

KIINTEISTÖT

Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö

Tulosalueen toimintastrategia

Kiinteistöt pidetään kunnossa ja ennakoidaan eri rakennusten käyttäjien tarpeet käyttöasteen mukaisiksi.

Kunnostus- ja korjaustyöt tehdään ostopalveluna. Palveluntuottajat valitaan vuositarjousten perusteella. Isommat rakennusinvestointikohteet kilpailutetaan ja rakentamisen suorittaa urakoitsija. Rakennusinvestointien suunnittelu kilpailutetaan ja ostetaan ulkopuoliselta konsultilta. Rakennuttaminen ja työn valvonta hoidetaan pääosin omana työnä. Osa työmaavalvonnasta ostetaan suunnittelijoilta tai rakennuskonsulteilta.

Toiminnalliset tavoitteiden toteutuminen

1. Kiinteistöjen ylläpitokulut ja – tuotot pidetään tasapainossa

Tulosalueen toimintatuotot alittuivat noin 18.100 euroa ja toimintakulut ylittyivät noin 132.200 euroa (ulkoiset ja sisäiset). Valmistus omaan käyttöön – tulot alittuivat noin 6.700 euroa.

2. Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjiä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Tyhjät kiinteistöt myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan. Hyvänä käyttöasteena pidetään 90 – 100 %

Vanha Säästöpankki myynti toteutui tammikuussa. Puistolan päiväkodin myyntipäätös tehtiin valtuustossa 6.11.2017. Tyhjiä ja käyttämättömiä tiloja on Lassi-Pekassa, Bössilässä, Väressä ja Leivosessa. Rakennusten käyttöaste on 96 %

3. Kiinteistöjen energian kulutusta vähennetään energiasäästöohjelman avulla. Säästötavoitteeksi vuoden 2008 – 2012 keskiarvosta mitattuna asetetaan 9 prosenttia.

Energiasäästöhanke A-vaihe (Esco-hanke)

Toteutunut energiansäästö verrattuna lähtötasoon 1 360 MWh (tavoite 949 MWh)

Toteutunut Sähköenergian säästö 198 MWh (tavoite 201 MWh)

Energiasäästöhanke B-vaihe (Esco-hanke)

Toteutunut energiansäästö verrattuna lähtötasoon 81 MWh (tavoite 290 MWh)

Toteutunut Sähköenergian säästö 206 MWh (tavoite 138 MWh)

Säästö yhteensä 1 845 MWh = 16 % lähtötasosta

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Kiinteistöjä kpl	36	35	35
Rakennuksia	63	62	62
Huoneistoala m ²	56 336	56 238	56 238

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

Toimintatuotot ylittyivät noin 18.100 euroa ja toimintakulut ylittyivät noin 132.200 euroa. Toimintakate (+ merkkinen) alittui noin 120.600 euroa. Toimintakulujen ylitykset: henkilöstökulut 22.900 euroa, palvelujen ostot 98.900 euroa, aineet ja tarvikkeet 12.100 euroa. Henkilöstökulujen ylitys johtuu vakituisen henkilöstön sairauslomien sijaisuuksista, ruokakuljetuksen järjestelyistä ja kesäajan kiinteistöjen piha-alueiden hoidosta.

Ruokakuljetukseen ja kesäajan kiinteistöjen piha-alueiden hoitoon ei saatu työllisyyspalkattuja henkilöitä. Palvelujen ostot ylittyivät ICT-palvelujen, jätehuoltomaksujen, rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalvelujen, alueiden rakentamis- ja kunnossapidon, tavaran kuljetuskustannusten ja muiden palvelujen osalta.

KIINTEISTÖT	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	5 096 176	-146 045	4 950 131	4 968 215	100,4	4 818 120
Valmistus omaan käyttöön	37 000	0	37 000	30 538	82,5	21 833
Toimintamenot	-2 954 143	-185 978	-3 140 121	-3 272 330	104,2	-3 003 169
Toimintakate (netto)	2 179 033	-332 023	1 847 010	1 726 423	93,5	1 836 784
Poistot ja arvonalentumiset	-1 505 224	-157 575	-1 662 799	-1 949 726	117,3	-1 479 607
Korko sitoutuneelle pääomalle	-328 323	0	-328 323	-350 012	106,6	-356 817
Muut laskennalliset kustannukset	-87 449	0	-87 449	-92 406	105,7	-92 404
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-4 546 816	-343 553	-4 890 369	-5 314 462	108,7	-4 575 180

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja

Tulosalueen toimintastrategia

Vesihuoltolaitos jakaa puhdasta talousvettä asiakkailleen sekä vastaanottaa ja käsittelee asiakkaidensa jätevedet ylläpitämällä, saneeraamalla ja rakentamalla verkostojaan sekä niihin liittyviä kunnallisteknisiä laitteita ja rakennelmia.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- Jätevesipuhdistamon ympäristöluvan 20.8.2014 lupamääräyksen nro 9, ja jatkoaikapäätöksen nro 29/2016/1, ISAVI/966/2016, mukaisesti, on 18.2.2016 laadittu käsiteltyjen jätevesien purkupaikkaselvitys, jota täydennetään vesistöolojen kuvauksella ja uudella ympäristövaikutusten arvioinnilla, sekä viimeistään 31.12.2017 pannaan vireille ympäristöluvan muuttamista ja vesilain mukaista lupaa koskeva hakemus jätevesien purkupaikan siirtämiseksi sekoittumissuhteiltaan nykyistä parempaan paikkaan.**

Purkupaikkaselvityksen täydennys valmistui 27.3.2017 ja täydennetty kokonaisuus esiteltiin viranomaisille (AVI, ELY) 29.3.2017. Neuvottelussa jatkotyöksi ympäristölupahakemuksen laatimiselle valittiin selvityksen vaihtoehto 0+, koska valmistuneiden selvitysten ja arvioiden mukaan ympäristöllisesti parempaa vaihtoehtoa ei ole. Vaihtoehdossa 0+ nykyistä purkupaikkaa ei jatketa, vaan vesistöalueen virtausoloja esitetään parannettavaksi ruoppausten ja niittojen avulla. Valitun vaihtoehdon edellyttämät lisäselvitykset valmistuivat marraskuussa. Näitä selvityksiä ovat biologiset selvitykset (ympäristövaikutukset, luontoarvot; tehty kesällä 2017) ja varsinainen kunnostussuunnitelma (ruoppaukset, niitot), jossa huomioidaan veden vaihtuvuuden parantamisen lisäksi Kiuruvesi-järven virkistysarvot, maisemalliset arvot ja luontoarvot sekä vaikutukset veden laatuun. Valmistuvat asiakirjat liitettiin ympäristölupahakemuksen liitteeksi ja hakemus jätettiin lupaviranomaiselle 30.11.2017.

2. Jätevesiviemäreitä saneerataan noudattaen pääsääntöisesti 25.1.2016 laadittua ja vuoteen 2020 ulottuvaa vuotovesiselvityksen saneeraus- / toimenpideohjelmaa (kaupunginvaltuusto 29.3.2016 § 7). Saneeraustoimia suoritetaan katujen perusparannushankkeisiin sovittaen käytettävissä olevan määrärahan puitteissa, mutta kuitenkin niin, että vuotovesien määrä on keskimäärin enintään 30 % puhdistamon tulovirtaamasta vuoteen 2020 mennessä.

Saneeraustoimia (kiireellisyysluokka I) on vuonna 2017 tehty muun muassa seuraavasti:

	Jätevesiviemäriä uusittu (m)	Sadevesiviemäriä uudisrakennettu (m)	Vesijohtoa uusittu (m)	Vesijohtoa uudisrakennettu (m)
Kirkkokatu	252	439	-	290
Antintie	102	153	70	-
Yhtylä	50	-	34	810
Salmisentie	58	50	-	-
Teollisuustie ja muut kohteet	61	105	-	1068
Yhteensä	523	747	104	2168

Yhteensä uusittiin jätevesiviemäriä 523 m ja vesijohtoa 104 m. Jätevesiviemärien tarkastuskaivoja uusittiin 31 kpl ja poistettiin käytöstä 10 kpl. Uutta sadevesiviemäriä rakennettiin 747 m ja samalla sekaviemärien määrä pieneni 523 m. Saneeraus kustannukset olivat noin 304.000 euroa (alv 0 %), mikä täyttää toimenpideohjelman vuositavoitteen 300.000 euroa/a. Vuonna 2015 jätevesiviemäreiden vuotovesiprosentti oli 55,5 %, vuonna 2016 vuotovesiprosentti oli 46,9 % ja kertomusvuonna 49,6 %.

Toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut

TUNNUSLUVUT	TP 2016	TA 2017	TP 2017
<i>Vesi- ja viemärilaitos</i>			
Myyty vesimäärä, m ³	671 727	720 000	678 589
Vesijohtoa, m	447 929	448 000	450 087
Kulutuspaikkoja, lkm (vesi)	2 879	2 840	2 887
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	241 671	259 000	229 529
Jätevesiviemäriä, m	40 549	39 610	41 270
Sadevesiviemäriä, m	20 462	20 315	21 080
Sekaviemäriä, m	11 554	12 100	11 031
Kulutuspaikkoja, lkm (jätevesi)	1 112	1 112	1 117

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset)

- Myydystä vesimäärästä jäi toteutumatta noin 41.000 m³. Syynä on pidettävä sateista kesää, jolloin karjan käyttämä vesimäärä jää keskiarvovuotta pienemmäksi. Lisäksi kuluttajat käyttävät enenevässä määrin vähemmän vettä käyttäviä vesikalusteita, mikä toisaalta ympäristön kannalta on myönteinen asia.
- Laskutetusta jätevedestä jäi toteutumatta noin 29.000 m³. Syynä on edellä todetun lisäksi pidettävä kuluttajien ikärakennetta. Kun perhekuntien nuorten lukumäärä pienenee, laskutetun jäteveden määrä pienenee. Laskutetun jäteveden määrä on pienentynyt vuodesta 2006 alkaen, nyt se pieneni edelliseen vuoteen verraten noin 10.000 m³.
- Arvioidut liittymismaksutulot (30.000 euroa) toteutuivat 135 prosenttisesti (41.000 euroa). Uudisrakentaminen on kuitenkin hiljaista, jolloin uusien toimitettavien liittymien lukumäärä jää pieneksi.
- Verkostojen kunnossapitokulut olivat arvioitua suuremmat.
- Toimintakate parani hieman, vaikka tuotot eivät toteutuneet arvioidusti.

*Toimintatuotot ylittyivät noin 9.400 euroa ja toimintakulut ylittyivät noin 19.400 euroa.
Toimintakate (+ merkinen) alittui siis noin 10.000 euroa*

VESI- JA VIEMÄRILAITOS	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatulot	1 916 480	-108 900	1 807 580	1 816 959	100,5	1 830 491
Valmistus omaan käyttöön	13 000	0	13 000	13 013	100,1	13 036
Toimintamenot	-1 152 540	48 492	-1 104 048	-1 123 435	101,8	-1 177 298
Toimintakate (netto)	776 940	-60 408	716 532	706 537	98,6	666 230
Poistot ja arvonalentumiset	-484 123	-8 425	-492 548	-492 745	100	-484 582
Tulosalueen kokonaiskustannukset	-1 636 663	40 067	-1 596 596	-1 616 179	101,2	-1 661 879

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

KÄYTTÖTALOUS 2017 / TULOSALUEET (valtuustoon nähden sitova taso)

(ulkoiset ja sisäiset)	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Yleishallinto						
Tuotot	108 004	4 996	113 000	95 303	84,3	118 748
Kulut	-2 185 135	-12 663	-2 197 798	-2 159 876	98,3	-2 128 024
Netto	-2 077 131	-7 667	-2 084 798	-2 064 573	99	-2 009 276
Ruokahuolto						
Tuotot	2 523 557	-201 464	2 322 093	2 336 406	100,6	2 464 974
Kulut	-2 403 445	152 448	-2 250 997	-2 238 488	99,4	-2 270 187
Netto	120 112	-49 016	71 096	97 918	137,7	194 787
Elinkeinojen kehittäminen						
Tuotot	53 750	0	53 750	46 063	85,7	51 626
Kulut	-565 381	13 758	-551 623	-587 140	106,4	-507 136
Netto	-511 631	13 758	-497 873	-541 076	108,7	-455 510
Maataloushallinto						
Tuotot	198 377	0	198 377	188 766	95,2	232 381
Kulut	-426 236	15 250	-410 986	-392 276	95,4	-454 681
Netto	-227 859	15 250	-212 609	-203 510	95,7	-222 300
Työllisyyden hoitaminen						
Tuotot	15 000	0	15 000	70 022	466,8	27 159
Kulut	-303 334	-17 934	-321 268	-371 447	115,6	-313 008
Netto	-288 334	-17 934	-306 268	-301 424	98,4	-285 849
Sos.toimi ja terv.huolto						
Tuotot	165 967	0	165 967	174 151	104,9	169 926
Kulut	-35 254 928	-589 518	-35 844 446	-35 342 356	98,6	-35 493 819
Netto	-35 088 961	-589 518	-35 678 479	-35 168 205	98,6	-35 323 893
Varhaiskasvatus						
Tuotot	345 200	0	345 200	319 441	92,5	310 855
Kulut	-4 377 635	-10 581	-4 388 216	-4 273 147	97,4	-4 318 610
Netto	-4 032 435	-10 581	-4 043 016	-3 953 706	97,8	-4 007 754
Peruskoulutus						
Tuotot	483 695	0	483 695	527 721	109,1	594 767
Kulut	-7 906 091	-10 008	-7 916 099	-7 933 515	100,2	-7 937 069
Netto	-7 422 396	-10 008	-7 432 404	-7 405 794	99,6	-7 342 301

	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Lukiokoulutus						
Tuotot	71 850	0	71 850	59 837	83,3	54 763
Kulut	-1 218 494	4 210	-1 214 284	-1 182 977	97,4	-1 151 616
Netto	-1 146 644	4 210	-1 142 434	-1 123 140	98,3	-1 096 853
Sivistyspalvelut						
Tuotot	156 854	0	156 854	180 154	114,9	161 846
Kulut	-1 649 888	-19 281	-1 669 169	-1 592 266	95,4	-1 636 635
Netto	-1 493 034	-19 281	-1 512 315	-1 412 112	93,4	-1 474 789
Vapaa aikapalvelut						
Tuotot	456 011	-29 200	426 811	381 123	89,3	464 791
Kulut	-1 607 211	121 980	-1 485 231	-1 445 943	97,4	-1 570 271
Netto	-1 151 200	92 780	-1 058 420	-1 064 820	100,6	-1 105 480
Hallinto Tekpa						
Tuotot	850	0	850	1 487	174,9	688
Kulut	-792 786	-7 078	-799 864	-776 925	97,1	-789 057
Netto	-791 936	-7 078	-799 014	-775 438	97	-788 369
Rakennusvalvonta						
Tuotot	67 000	0	67 000	47 749	71,3	48 972
Kulut	-153 205	-78	-153 283	-136 800	89,2	-131 428
Netto	-86 205	-78	-86 283	-89 051	103,2	-82 455
Tiet ja alueet						
Tuotot	293 580	0	293 580	410 905	140	411 594
Kulut	-1 141 158	7 511	-1 133 647	-1 250 239	110,3	-1 228 598
Netto	-847 578	7 511	-840 067	-839 334	99,9	-817 005
Kiinteistöt						
Tuotot	5 133 176	-146 045	4 987 131	4 998 753	100,2	4 839 953
Kulut	-2 954 143	-185 978	-3 140 121	-3 272 330	104,2	-3 003 169
Netto	2 179 033	-332 023	1 847 010	1 726 423	93,5	1 836 784
Vesi ja viemärlaitos						
Tuotot	1 929 480	-108 900	1 820 580	1 829 972	100,5	1 843 527
Kulut	-1 152 540	48 492	-1 104 048	-1 123 435	101,8	-1 177 298
Netto	776 940	-60 408	716 532	706 537	98,6	666 230
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Tuotot	12 002 351	-480 613	11 521 738	11 667 852	101,3	11 796 572
Kulut	-64 091 610	-489 470	-64 581 080	-64 079 159	99,2	-64 110 606
Netto	-52 089 259	-970 083	-53 059 342	-52 411 307	98,8	-52 314 034

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TULOSLASKELMA 2017 (ulkoiset ja sisäiset)

	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatuotot	11 942 351	-480 613	11 461 738	11 604 189	101,2	11 741 526
Myyntituotot	5 457 737	-311 764	5 145 973	5 302 287	103	5 434 093
Maksutuotot	733 378	0	733 378	629 424	85,8	665 651
Tuet ja avustukset	345 707	-13 882	331 825	439 418	132,4	502 912
Muut toimintatuotot	5 405 529	-154 967	5 250 562	5 233 060	99,7	5 138 871
Vuokrat	4 282 647	-199 162	4 083 485	4 060 190	99,4	3 943 645
Muut	1 122 882	44 195	1 167 077	1 172 870	100,5	1 195 225
Valmistus omaan käyttöön	60 000	0	60 000	63 663	106,1	55 046
Toimintakulut	-64 091 610	-489 470	-64 581 080	-64 079 159	99,2	-64 110 606
Henkilöstökulut	-15 095 024	91 757	-15 003 267	-14 997 579	100	-15 618 872
Palkat ja palkkiot	-11 232 555	27 056	-11 205 499	-11 258 497	100,5	-11 218 950
Henkilösivukulut	-3 862 469	64 701	-3 797 768	-3 739 082	98,5	-4 399 923
Eläkekulut	-3 228 186	63 269	-3 164 917	-3 190 826	100,8	-3 669 986
Muut henkilösivukulut	-634 283	1 432	-632 851	-548 256	86,6	-729 937
Palvelujen ostot	-39 543 625	-488 744	-40 032 369	-39 787 116	99,4	-39 611 071
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 116 443	39 608	-3 076 835	-2 983 743	97	-3 056 438
Avustukset	-2 018 100	-141 434	-2 159 534	-1 983 202	91,8	-1 849 146
Muut toimintakulut	-4 318 418	9 343	-4 309 075	-4 327 519	100,4	-3 975 080
Vuokrat	-4 299 538	78 069	-4 221 469	-4 227 103	100,1	-3 884 085
Muut	-18 880	-68 726	-87 606	-100 416	114,6	-90 995
Toimintakate	-52 089 259	-970 083	-53 059 342	-52 411 307	98,8	-52 314 034
Verotulot	23 550 000	0	23 550 000	24 490 330	104	23 555 632
Valtionosuudet	31 500 000	-245 000	31 255 000	31 245 538	100	31 263 369
Rahoitustuotot ja -kulut	341 352	467 793	809 145	911 336	112,6	387 129
Korkotuotot	19 919	-600	19 319	19 319	100	20 622
Muut rahoitustuotot	871 699	388 803	1 260 502	1 360 163	107,9	862 100
Korkokulut	-285 000	82 500	-202 500	-203 626	100,6	-213 146
Muut rahoituskulut	-265 266	-2 910	-268 176	-264 520	98,6	-282 447
Vuosikate	3 302 093	-747 290	2 554 803	4 235 897	165,8	2 892 096
Poistot ja arvonalentumiset	-3 321 111	-353 320	-3 674 431	-3 949 006	107,5	-3 652 427
Suunnitelman muk. poistot	-3 020 111	-209 485	-3 229 596	-3 502 171	108,4	-3 003 727
Arvonalentumiset	-301 000	-143 835	-444 835	-446 835	100,4	-648 700
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	55 868
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	275 475
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	-219 607
Tilikauden tulos	-19 018	-1 100 610	-1 119 628	286 891	-25,6	-704 463
Poistoeron muutos	19 018	0	19 018	19 019	100	19 071
Tilikauden yli-/alijäämä	0	-1 100 610	-1 100 610	305 909	-27,8	-685 392

TULOSLASKELMA 2017 (ulkoiset)

	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toimintatuotot	6 857 901	-380 602	6 477 299	6 596 664	101,8	6 890 028
Myyntituotot	4 107 880	-313 508	3 794 372	3 928 450	103,5	4 049 321
Maksutuotot	681 210	0	681 210	576 050	84,6	607 653
Tuet ja avustukset	343 607	-13 882	329 725	437 318	132,6	500 812
Muut toimintatuotot	1 725 204	-53 212	1 671 992	1 654 845	99	1 732 241
Vuokrat	1 700 444	-60 834	1 639 610	1 616 670	98,6	1 611 925
Muut	24 760	7 622	32 382	38 175	117,9	120 316
Valmistus omaan käyttöön	60 000	0	60 000	63 663	106,1	55 046
Toimintakulut	-59 007 160	-589 481	-59 596 641	-59 071 634	99,1	-59 259 108
Henkilöstökulut	-15 095 024	91 757	-15 003 267	-14 997 579	100	-15 618 872
Palkat ja palkkiot	-11 232 555	27 056	-11 205 499	-11 258 497	100,5	-11 218 950
Henkilösivukulut	-3 862 469	64 701	-3 797 768	-3 739 082	98,5	-4 399 923
Eläkekulut	-3 228 186	63 269	-3 164 917	-3 190 826	100,8	-3 669 986
Muut henkilösivukulut	-634 283	1 432	-632 851	-548 256	86,6	-729 937
Palvelujen ostot	-38 221 514	-468 692	-38 690 206	-38 423 292	99,3	-38 251 793
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 036 529	21 300	-3 015 229	-2 920 355	96,9	-2 972 871
Avustukset	-2 016 000	-141 434	-2 157 434	-1 981 102	91,8	-1 847 046
Muut toimintakulut	-638 093	-92 412	-730 505	-749 305	102,6	-568 525
Vuokrat	-619 213	-23 686	-642 899	-648 889	100,9	-477 530
Muut	-18 880	-68 726	-87 606	-100 416	114,6	-90 995
Toimintakate	-52 089 259	-970 083	-53 059 342	-52 411 307	98,8	-52 314 034
Verotulot	23 550 000	0	23 550 000	24 490 330	104	23 555 632
Valtionosuudet	31 500 000	-245 000	31 255 000	31 245 538	100	31 263 369
Rahoitustuotot ja -kulut	341 352	467 793	809 145	911 336	112,6	387 129
Korkotuotot	19 919	-600	19 319	19 319	100	20 622
Muut rahoitustuotot	681 433	388 803	1 070 236	1 169 897	109,3	671 835
Korkokulut	-285 000	82 500	-202 500	-203 626	100,6	-213 146
Muut rahoituskulut	-75 000	-2 910	-77 910	-74 254	95,3	-92 181
Vuosikate	3 302 093	-747 290	2 554 803	4 235 897	165,8	2 892 096
Poistot ja arvonalentumiset	-3 321 111	-353 320	-3 674 431	-3 949 006	107,5	-3 652 427
Suunnitelman muk. poistot	-3 020 111	-209 485	-3 229 596	-3 502 171	108,4	-3 003 727
Arvonalentumiset	-301 000	-143 835	-444 835	-446 835	100,4	-648 700
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	55 868
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	275 475
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	-219 607
Tilikauden tulos	-19 018	-1 100 610	-1 119 628	286 891	-25,6	-704 463
Poistoeron muutos	19 018	0	19 018	19 019	100	19 071
Tilikauden ylijäämä (alij.)	0	-1 100 610	-1 100 610	305 909	-27,8	-685 392

2.3.3 Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2017 (valtuustoon nähden sitova taso on merkitty huomiovärillä)

		TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%
150	Khall maa-alueet					
2001	Maan hankinta	-15 000	31 878	16 878	16 878	100,0%
Menot		-25 000	11 520	-13 480	-13 480	100,0%
Tulot		10 000	20 358	30 358	30 358	100,0%
150	Khall maa-alueet yhteensä	-15 000	31 878	16 878	16 878	100,0%
Menot		-25 000	11 520	-13 480	-13 480	100,0%
Tulot		10 000	20 358	30 358	30 358	100,0%
165	Khall kiinteät rakenteet					
2903	Nivan yritysala ja liikennöinti	-254 650	2 703	-251 947	-234 575	93,1%
Menot		-509 300	42 000	-467 300	-449 928	96,3%
Tulot		254 650	-39 297	215 353	215 353	100,0%
165	Khall kiinteät rakenteet yhteensä	-254 650	2 703	-251 947	-234 575	93,1%
Menot		-509 300	42 000	-467 300	-449 928	96,3%
Tulot		254 650	-39 297	215 353	215 353	100,0%
170	Khall koneet ja laitteet					
2301	Ict-investoinnit	-51 854	34 854	-17 000	-15 831	93,1%
Menot		-51 854	34 854	-17 000	-15 831	93,1%
2329	Ruokapalvelut Yläkoulu	-43 000	-13 535	-56 535	-56 535	100,0%
Menot		-43 000	-13 535	-56 535	-56 535	100,0%
2337	Ruokahuolto Luupuveden koulu	-33 000	33 000	0	0	
Menot		-33 000	33 000	0	0	
170	Khall koneet ja laitteet yhteensä	-127 854	54 319	-73 535	-72 366	98,4%
Menot		-127 854	54 319	-73 535	-72 366	98,4%
180	Sijoitukset ja muut pitkävaik. Menot					
2401	Laajakaistahanke	-100 000	272 491	172 491	172 491	100,0%
Menot		-100 000	272 491	172 491	172 491	100,0%
2455	Osakkeiden osto ja myynti	0	-6 925	-6 925	-6 925	100,0%
Menot		0	-6 925	-6 925	-6 925	100,0%
180	Sijoitukset ja muut pitkävaik. menot	-100 000	265 566	165 566	165 566	100,0%
Menot		-100 000	265 566	165 566	165 566	100,0%
310	Opetusltk kiinteät rakenteet ja laitt.					
3501	Yläkoulu, Nivan valvontakamerat	-10 000	0	-10 000	-5 366	53,7%
Menot		-10 000	0	-10 000	-5 366	53,7%
3505	Koulujen ja päiväkotien piha-alueet	-20 000	0	-20 000	-3 529	17,6%
Menot		-20 000	0	-20 000	-3 529	17,6%
3519	Yläkoulun ja Nivan pyöräkatos	-20 000	0	-20 000	-15 470	77,4%
Menot		-20 000	0	-20 000	-15 470	77,4%
310	Opetusltk kiinteät rakenteet ja laitt.	-50 000	0	-50 000	-24 365	48,7%
Menot		-50 000	0	-50 000	-24 365	48,7%

		TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%
320	Opetusltk koneet ja laitteet					
3605	Luupuveden koulun kalusteet	-25 000	0	-25 000	-25 000	100,0%
Menot		-25 000	0	-25 000	-25 000	100,0%
3607	Yläkoulun ATK-luokan kalusteet	-15 000	0	-15 000	-14 490	96,6%
Menot		-15 000	0	-15 000	-14 490	96,6%
3609	Päiväkotien kalusteet	-10 000	0	-10 000	-9 625	96,2%
Menot		-10 000	0	-10 000	-9 625	96,2%
320	Opetusltk koneet ja laitteet yhteensä	-50 000	0	-50 000	-49 115	98,2%
Menot		-50 000	0	-50 000	-49 115	98,2%
410	Sivistysltk kiinteät rakenteet					
4103	Kiurusalin videotykki ym	-20 000	0	-20 000	-9 231	46,2%
Menot		-20 000	0	-20 000	-9 231	46,2%
4529	Valaistun kuntopolun valaisim.	-20 000	0	-20 000	-18 193	91,0%
Menot		-20 000	0	-20 000	-18 193	91,0%
410	Sivistysltk kiinteät rakenteet	-40 000	0	-40 000	-27 424	68,6%
Menot		-40 000	0	-40 000	-27 424	68,6%
500	Kiinteistöt					
5103	Kiinteistöjen sisäilma- ja kun	-20 000	0	-20 000	-19 340	96,7%
Menot		-20 000	0	-20 000	-19 340	96,7%
5105	Uuden paloaseman rakentaminen	-100 000	0	-100 000	-67 396	67,4%
Menot		-100 000	0	-100 000	-67 396	67,4%
5113	Kaupungintalon korjaukset(sisä)	-20 000	0	-20 000	-20 371	101,9%
Menot		-20 000	0	-20 000	-20 371	101,9%
5119	Lassi-Pekan paikoitusl.rakentaminen	-20 000	20 000	0	0	
Menot		-20 000	20 000	0	0	
5191	Ennalta arvaamattomat korjaukset	-50 000	0	-50 000	-20 531	41,1%
Menot		-50 000	0	-50 000	-20 531	41,1%
5301	Tkn ensiapu ja vast.ottotilat	-550 000	-300 000	-850 000	-864 306	101,7%
Menot		-550 000	-300 000	-850 000	-864 306	101,7%
5321	Virranrannan korjaukset	-50 000	0	-50 000	-46 782	93,6%
Menot		-50 000	0	-50 000	-46 782	93,6%
5323	Virranrannan sisätilat korjaus	-100 000	50 000	-50 000	-45 886	91,8%
Menot		-100 000	50 000	-50 000	-45 886	91,8%
5331	Leivosen toimenpiteet	-100 000	100 000	0	0	
Menot		-100 000	100 000	0	0	
5401	Yläkoulun sisäpintojen korjaus	-10 000	0	-10 000	-1 244	12,4%
Menot		-10 000	0	-10 000	-1 244	12,4%
5403	Yläkoulun keittiö ja ruokasali	-100 000	0	-100 000	-106 079	106,1%
Menot		-100 000	0	-100 000	-106 079	106,1%
5421	Jäähalli kunn.esiluokat kahvio	-45 000	0	-45 000	-56 089	124,6%
Menot		-45 000	0	-45 000	-56 089	124,6%
5423	Nivan koulun kunnostus	-10 000	-50 000	-60 000	-54 692	91,2%
Menot		-10 000	-50 000	-60 000	-54 692	91,2%

		TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%
5433	Lukion korjaustyöt	-10 000	5 000	-5 000	-4 674	93,5%
Menot		-10 000	5 000	-5 000	-4 674	93,5%
5441	Kyläkoulujen kunnostus	-100 000	-260 000	-360 000	-365 224	101,5%
Menot		-100 000	-260 000	-360 000	-365 224	101,5%
5501	Uimahalli allastilat laatoitus	-330 000	0	-330 000	-419 391	127,1%
Menot		-480 000	0	-480 000	-596 391	124,2%
Tulot		150 000	0	150 000	177 000	118,0%
5533	Jää-, liikunta-, uimahalli, nuori	-35 000	0	-35 000	-31 558	90,2%
Menot		-35 000	0	-35 000	-31 558	90,2%
5537	Nuorisotalon muutostyöt	-32 000	27 000	-5 000	-2 845	56,9%
Menot		-32 000	27 000	-5 000	-2 845	56,9%
5601	Kiinteistöhoitajan huoltoauto	-34 000	17 625	-16 375	-16 375	100,0%
Menot		-34 000	17 625	-16 375	-16 375	100,0%
5901	Pankinmäen myynti	0	68 499	68 499	68 499	100,0%
Tulot		0	68 499	68 499	68 499	100,0%
500	Kiinteistöt yhteensä	-1 716 000	-321 876	-2 037 876	-2 074 283	101,8%
Menot		-1 866 000	-390 375	-2 256 375	-2 319 782	102,8%
Tulot		150 000	68 499	218 499	245 499	112,4%
510	Tiet ja alueet					
6010	Yleinen kaavatiesuunnittelu	-10 000	0	-10 000	-7 740	77,4%
Menot		-10 000	0	-10 000	-7 740	77,4%
6013	Nivan kiertoliittymä	-150 000	0	-150 000	-217 877	145,3%
Menot		-150 000	0	-150 000	-217 877	145,3%
6015	Tulotien kunnostus	-60 000	0	-60 000	-31 680	52,8%
Menot		-60 000	0	-60 000	-31 680	52,8%
6131	Katupäällysteiden uusiminen	-20 000	0	-20 000	-19 380	96,9%
Menot		-20 000	0	-20 000	-19 380	96,9%
6141	Asuntokatuojen korj. (viem.saneeraus)	-50 000	0	-50 000	-23 265	46,5%
Menot		-50 000	0	-50 000	-23 265	46,5%
6154	Sahan teoll. alueen kadut	0	0	0	-5 606	
Menot		0	0	0	-5 606	
6161	Lystimetsäntie	-25 000	0	-25 000	-11 318	45,3%
Menot		-25 000	0	-25 000	-11 318	45,3%
6165	Kala-Pekantie Tukkitie Jussintie	-25 000	0	-25 000	-16 045	64,2%
Menot		-25 000	0	-25 000	-16 045	64,2%
6167	Kirkkokatu	-380 000	0	-380 000	-414 934	109,2%
Menot		-380 000	0	-380 000	-414 934	109,2%
6169	Museokatu	0	0	0	-244	
Menot		0	0	0	-244	

		TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%
6211	Kevyt liikenne	-40 000	0	-40 000	-35 401	88,5%
Menot		-40 000	0	-40 000	-35 401	88,5%
Tulot		0	0	0	0	
6215	Liikenneturvallisuus	0	0	0	-365	
Menot		0	0	0	-365	
6251	Yksityistiet	-60 000	0	-60 000	-64 855	108,1%
Menot		-60 000	0	-60 000	-64 855	108,1%
6285	Tievalaistus	-80 000	0	-80 000	-81 650	102,1%
Menot		-80 000	0	-80 000	-81 650	102,1%
6316	Työkoneet/tiet ja alueet	-25 000	0	-25 000	-24 950	99,8%
Menot		-25 000	0	-25 000	-24 950	99,8%
6351	Puistot	-30 000	0	-30 000	-21 189	70,6%
Menot		-30 000	0	-30 000	-21 189	70,6%
6411	Leikkikentät	-20 000	0	-20 000	-5 879	29,4%
Menot		-20 000	0	-20 000	-5 879	29,4%
6459	Muut alueet	-10 000	0	-10 000	-11 385	113,8%
Menot		-10 000	0	-10 000	-11 385	113,8%
6501	Kunnostushankkeiden suunnittelu	-10 000	0	-10 000	0	0,0%
Menot		-10 000	0	-10 000	0	0,0%
6505	Veneilyreitti ja satamat	-10 000	0	-10 000	-242	2,4%
Menot		-10 000	0	-10 000	-242	2,4%
6509	Uimarannat talviuintipaikka	-10 000	0	-10 000	-6 940	69,4%
Menot		-10 000	0	-10 000	-6 940	69,4%
6515	Niemisjärven kunnostus	-70 000	0	-70 000	-208	0,3%
Menot		-70 000	0	-70 000	-208	0,3%
8101	Kiuruveden yleiskaavat	-25 000	0	-25 000	0	0,0%
Menot		-25 000	0	-25 000	0	0,0%
8105	Asemakaavan saneeraus	-10 000	0	-10 000	-17 821	178,2%
Menot		-10 000	0	-10 000	-17 821	178,2%
8111	Rytlyn rantakaava	0	0	0	-1 012	
Menot		0	0	0	-1 012	
8115	Kallioj-Toiviaisj.rantakaava	0	0	0	-7 061	
Menot		0	0	0	-7 061	
8119	Taajaman osayleiskaava	-15 000	0	-15 000	-21 064	140,4%
Menot		-15 000	0	-15 000	-21 064	140,4%
510	Tiet ja alueet yhteensä	-1 135 000	0	-1 135 000	-1 048 112	92,3%
Menot		-1 135 000	0	-1 135 000	-1 048 112	92,3%

		TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%
600	Vesi- ja viemärlaitos					
6611	Vesihuollon suunnittelu	-15 000	0	-15 000	-4 820	32,1%
Menot		-15 000	0	-15 000	-4 820	32,1%
6623	Toukkamäen vesilinja	-10 000	0	-10 000	-13 855	138,6%
Menot		-10 000	0	-10 000	-13 855	138,6%
6651	Sadevesiviemärit	-30 000	0	-30 000	-33 002	110,0%
Menot		-30 000	0	-30 000	-33 002	110,0%
6681	Taloliittymät	-60 000	0	-60 000	-60 484	100,8%
Menot		-60 000	0	-60 000	-60 484	100,8%
6691	Vesiverkoston saneeraus vuosittai	-20 000	0	-20 000	-23 515	117,6%
Menot		-20 000	0	-20 000	-23 515	117,6%
6693	Vesimittareiden uusiminen	-12 000	0	-12 000	-12 392	103,3%
Menot		-12 000	0	-12 000	-12 392	103,3%
6700	Jätevesiviemärit	-300 000	0	-300 000	0	0,0%
Menot		-300 000	0	-300 000	0	0,0%
6705	Yhtylä,Kirkkokadun puol.jv	0	0	0	-35 353	
Menot		0	0	0	-35 353	
6709	Pienet jv-työt	0	0	0	-55 342	
Menot		0	0	0	-55 342	
6727	Tukkitie vh	0	0	0	-78 234	
Menot		0	0	0	-78 234	
6737	Piispantie-Salmisentie24 jv	0	0	0	-16 084	
Menot		0	0	0	-16 084	
6739	Kirkkokatu33-Salmisentie24 jv	0	0	0	-119 366	
Menot		0	0	0	-119 366	
6810	Jätevedenpuhdistamon saneeraus	-30 000	0	-30 000	-29 526	98,4%
Menot		-30 000	0	-30 000	-29 526	98,4%
6901	Vesihuoltoavustukset	-10 000	0	-10 000	-1 057	10,6%
Menot		-10 000	0	-10 000	-1 057	10,6%
600	Vesi- ja viemärlaitos yhteensä	-487 000	0	-487 000	-483 030	99,2%
Menot		-487 000	0	-487 000	-483 030	99,2%
	INVESTOINNIT NETTO	-3 975 504	32 590	-3 942 914	-3 830 825	97,2%
	Investoinnit menot yhteensä	-4 390 154	-16 970	-4 407 124	-4 322 035	98,1%
	Investoinnit tulot yhteensä	414 650	49 560	464 210	491 210	105,8%
	Rahoitusosuudet yhteensä	404 650	-39 297	365 353	392 353	107,4%
	Pysyvien vastaavien myynnit yhteensä	10 000	88 857	98 857	98 857	100,0%

2.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 2017

	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	TOT-%	TP 2016
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	3 302 093	-747 290	2 554 803	4 235 897	165,8%	2 892 096
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0,0%	55 868
Tulorahoituksen korjauserät	0	83 726	83 726	41 804	49,9%	-2 075
	3 302 093	-663 564	2 638 529	4 277 701	162,1%	2 945 889
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-4 390 154	-16 970	-4 407 124	-4 322 035	98,1%	-3 434 231
Rahoitusosuudet investointeihin	404 650	-39 297	365 353	392 353	107,4%	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 000	88 857	98 857	15 494	15,7%	330 985
	-3 975 504	32 590	-3 942 914	-3 914 188	99,3%	-3 103 246
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-673 411	-630 974	-1 304 385	363 513	-27,9%	-157 357
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten vähennykset	73 451	0	73 451	73 451	100,0%	40 234
	73 451	0	73 451	73 451	100,0%	40 234
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	2 000 000	5 000 000	5 000 000	100,0%	5 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 995 014	0	-2 995 014	-2 995 014	100,0%	-2 953 332
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-300 000	-300 000	200 000	-66,7%	-2 800 000
	4 986	1 700 000	1 704 986	2 204 986	129,3%	-753 332
Oman pääoman muutokset	0	0	0	35 568		
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	-4 026		-1 934
Saamisten muutos	10 000	0	10 000	-988 855		87 536
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	-1 647 054		185 263
	10 000	0	10 000	-2 639 936		270 865
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	88 437	1 700 000	1 788 437	-325 931	-18,2%	-442 233
RAHAVAROJEN MUUTOS	-584 974	1 069 026	484 052	37 582	7,8%	-599 590
RAHAVARAT 31. 12.	6 943 859					
1. 1.	6 906 277			37 582		

3. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

3.1 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

3.1.1 Vesi- ja viemärilaitos / taseyksikkö

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 2017 (ulkoiset ja sisäiset)

	TA 2017	TA MUUT.	TA +MUUT	TP 2017	TOT-%	TP 2016
LIIKEVAIHTO	1 912 680	-108 900	1 803 780	1 815 157	100,6 %	1 828 856
Valmistus omaan käyttöön	13 000		13 000	13 013	100,1 %	13 036
Muut tuet ja avustukset	3 800		3 800	1 802	47,4 %	1 636
Materiaalit ja palvelut	-752 589	43 597	-708 992	-740 079	104,4 %	-761 898
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-525 420	28 097	-497 323	-530 137	106,6 %	-527 382
Ostot tilikauden aikana	-525 420	28 097	-497 323	-530 137	106,6 %	-527 382
Palvelujen ostot	-227 169	15 500	-211 669	-209 941	99,2 %	-234 516
Henkilöstökulut	-348 423	357	-348 066	-336 804	96,8 %	-357 332
Palkat ja palkkiot	-275 815		-275 815	-268 619	97,4 %	-278 933
Henkilösivukulut	-72 608	357	-72 251	-68 185	94,4 %	-78 399
Eläkekulut	-57 059	357	-56 702	-55 420	97,7 %	-60 169
Muut henkilösivukulut	-15 549		-15 549	-12 765	82,1 %	-18 229
Poistot ja arvonalentumiset	-484 123	-8 425	-492 548	-492 745	100,0 %	-484 582
Suunnitelman mukaiset poistot	-484 123	-8 425	-492 548	-492 745	100,0 %	-484 582
Liiketoiminnan muut kulut	-51 528	4 538	-46 990	-46 552	99,1 %	-58 068
LIKEYLIJÄÄMÄ YHTEENSÄ	292 817	-68 833	223 984	213 792	95,4 %	181 648
Rahoitustuotot ja rahoituskulut	-186 266	-957	-187 223	-187 230	100,0 %	-187 170
Muut rahoitustuotot	4 000	-957	3 043	3 036	99,8 %	3 095
Korvaus peruspääomasta	-190 266		-190 266	-190 266	100,0 %	-190 266
Alijäämä ennen satunnaisia eriä	106 551	-69 790	36 761	26 563	72,3 %	-5 523
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	106 551	-69 790	36 761	26 563	72,3 %	-5 523
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
Sijoitetun pääoman tuotto, %				2,6		2,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %				2,6		2,2
Voitto, %				1,5		-0,3

Sijoitetun pääoman tuotto:

Tunnusluku kertoo taseyksikköön sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa taseyksikön suhteellista kannattavuutta.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto:

Tunnusluku kertoo kaupungin taseyksikköön sijoittaman pääoman tuoton. Kaupungin sijoittaman pääoman tuotto prosentti ei ole sama kuin korvaus peruspääomasta tai sisäinen lainakorko.

Voitto, %

Tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden taseyksikön yli-/alijäämä ennen varauksia ja veroja muodostaa liikevaihdosta. Jos prosentti luku on negatiivinen, taseyksikön toiminta on tappiollista.

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 2017 (ulkoiset ja sisäiset)

	TA 2017	TA MUUT	TA+MUUT	TP 2017	TOT-%	TP 2016
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikeylijäämä	292 817	-68 833	223 984	213 792	95,4 %	181 648
Poistot ja arvonalentumiset	484 123	8 425	492 548	492 745	100,0 %	484 582
Rahoitustuotot ja rahoituskulut	-186 266	-957	-187 223	-187 230	100,0 %	-187 170
	590 674	-61 365	529 309	519 307	98,1 %	479 059
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-487 000		-487 000	-483 030	99,2 %	-489 052
	-487 000		-487 000	-483 030	99,2 %	-489 052
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN	103 674	-61 365	42 309	36 277	85,7 %	-9 993
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutos muilta				12 359		-2 322
Korottomien velkojen muutos kunnalta				-33 081		-3 676
Korottomien velkojen muutos muilta				-15 555		15 990
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				-36 277		9 993
RAHAVAROJEN MUUTOS	103 674	-61 365	42 309	0	0,0 %	0
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
Investointien tulorahoitus, %				107,5		98,0
Quick ratio				0,1		0,1
Current ratio				0,1		0,1

Investointien tulorahoitus:

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu varsinaisella tulorahoituksella.

Quick ratio eli maksuvalmiussuhde:

Tunnusluku kertoo, miten hyvin lyhytaikaisesti sidotuilla varoilla pystytään kattamaan lyhytaikaiset velat. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 1, tyydyttävä: 0,5 -1, heikko: alle 0,5

Current ratio eli käyttöpääomasuhde:

Tunnusluku kertoo nopeakiertoisen omaisuuden ja nopeakiertoisten velkojen suhteen. Tunnusluvun luokitusasteikko: hyvä: yli 2, tyydyttävä: 1-2, heikko: alle 1

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU 2017 (ulkoiset ja sisäiset)

	TA 2017	TA MUUT	TA+MUUT	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä	-487 000		-487 000	-483 030	99,2 %	-489 052
Menot	-487 000		-487 000	-483 030	99,2 %	-489 052
Tulot	0		0	0		0
Rahoitusosuudet	0		0	0		0
Pysyvien vastaavien myynnit	0		0	0		0

Tarkempi erittely investoinneista on toimintakertomuksen sivulla 86.

TASE 2017

VASTAAVAA	TP 2017	TP 2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	39 546	57 904
Aineettomat oikeudet	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	39 546	57 904
Aineelliset hyödykkeet	8 173 944	8 165 300
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 134 766	8 114 936
Koneet ja kalusto	39 178	50 363
Sijoitukset	778 677	778 677
Osakkeet ja osuudet	767 520	767 520
Muut saamiset	11 157	11 157
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	8 992 167	9 001 881
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset	91 891	104 250
Lyhytaikaiset saamiset	91 891	104 250
Myyntisaamiset	89 644	100 976
Siirtosaamiset	2 247	3 273
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	91 891	104 250
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 084 057	9 106 131
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	6 342 186	6 342 186
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 644 225	1 649 747
Tilikauden yli-/alijäämä	26 563	-5 523
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	8 012 973	7 986 411
POISTOERO JA VAP.EHT.VARAUKSET		
Vapaaehtoiset varaukset	300 000	300 000
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen	771 084	819 720
Ostovelat	72 099	96 018
Korottomat velat kunnalta	550 401	583 483
Muut velat ja liittymismaksut	81 150	67 305
Siirtovelat	67 434	72 914
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	771 084	819 720
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 084 057	9 106 131
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	91,5	91,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,5	44,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa	1 644 225	1 644 224
Lainakanta 31.12., euroa	0	0
Lainasaamiset 31.12., euroa	0	0

Vesi- ja viemärlaitos

Hulevedet / laskennallisesti eriytetty taseyksikkö

HULEVEDEN TULOSLASKELMA 2017 (ulkoiset ja sisäiset)

	TA 2017	TA MUUT	TA+MUUT	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-550		-550	-4 924	895,3	-570
Palvelujen ostot	-7 823		-7 823	-4 598	58,8	-7 178
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-2 100		-2 100	-659	31,4	-564
Henkilöstösivukulut	-477		-477	-146	30,5	-133
Henkilöstökulut yhteensä	-2 577		-2 577	-804	31,2	-697
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 461	-952	-11 413	-11 495	100,7	-10 192
Liiketoiminnan muut kulut						
Tilikauden alijäämä	-21 411	-952	-22 363	-21 821	97,6	-18 637

HULEVEDEN RAHOITUSLASKELMA 2017

	TA 2017	TA MUUT	TA+MUUT	TP 2017	TOT-%	TP 2016
Toiminnan rahavirta						
Liikeylijäämä(-alijäämä)	-21 411		-21 411	-21 821	101,9	-18 637
Poistot ja arvonalentumiset	10 461	952	11 413	11 495	100,7	10 192
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-30 000		-30 000	-33 002	110,0	-19 068
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-40 950		-39 998	-43 328	108,3	-27 514
Vaikutus kaupungin kassavaroihin	-40 950	0	-39 998	-43 328	108,3	-27 514
Rahoituslaskelmassa eliminoidaan sisäiset tuotot ja kulut. Hulevedellä ei ole omia kassavaroja.						

HULEVEDEN INVESTOINTIOSA 2017

	TP 2016	TA 2017	TA MUUT.	TA+MUUT.	TP 2017	Tot-%
Sadevesiviemärit	-19 068	-30 000	0	-30 000	-33 002	110,0
Menot	-19 068	-30 000	0	-30 000	-33 002	110,0
Tulot	0	0	0	0	0	

HULEVEDEN TASE 2017 (sisältää ulkoiset ja sisäiset)

V A S T A A V A A	TP 2017	TP 2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	201 677	180 170
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	201 677	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Muut saamiset	373	
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	373	
V A S T A A V A A	202 050	0
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	221 955	198 726
Huleveden alijäämä)	-21 821	-18 637
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	200 134	180 089
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 916	81
Muut velat		
Siirtovelat		
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 916	81
V A S T A T T A V A A	202 050	180 170
Jäännöspääoma muodostetaan vähentämällä omaisuus- ja saatavaeristä vieraan pääoman erät, varaukset ja oman pääoman muut erät. Jäännöspääoma muuttuu vuosittain muiden tase-erien muuttuessa.		
Laskennallisessa eriytyksessä ei tasejatkuvuus toteudu, kumuloitavaa edellisten tilikausien yli-/alijäämää ei muodostu. Tilikauden alijäämä sisältää myös sisäiset erät.		

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot

Liitetiedot 1-5

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu seuraavia arvostusperiaatteita ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteita ja – menetelmiä:

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Taseessa ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Kuntarahoitus Oyj:n kanssa solmittiin koronvaihtosopimus 18.3.2011 alkaen. Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa. Nimellispääoma on 2.000.000 euroa. Sopimus päättyy 18.3.2021. Koronvaihtosopimuksen kustannukset vuonna 2017 olivat 57.616 euroa.

Lomapalkkajaksotus

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on lomapalkkajaksotuksessa otettu huomioon kilpailukykysovimuksen mukaisen lomarahojen leikkaus.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus:

Oikaisut edellisten tilikauden tietoihin

Muutettu liitetieto on ilmoitettu ko. liitetiedon yhteydessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus:**Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot**

Aikaisempiin tilikausiin ei kohdistu oleellisia tuottoja.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat kulut ja hyvitykset

Aikaisempiin tilikausiin ei kohdistu oleellisia kuluja ja hyvityksiä.

Valuuttamääräiset erät

Valuuttamääräisiä erä ei sisälly kirjanpitoon.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**Liitetieto 6**

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	168 144	143 652	24 114	36 373
Sosiaali- ja terveystalvet	35 905 244	35 634 896	499 523	490 273
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 469 583	2 361 867	1 106 620	1 202 856
Yhdyskuntapalvelut	3 008 806	3 005 374	3 498 297	3 503 479
Muut palvelut	5 612 080	5 820 540	1 531 772	1 712 092
Toimintatuotot yhteensä	47 163 857	46 966 329	6 660 327	6 945 074

Muut palvelut sisältävät seuraavat tulosalueet: ruokahuolto, elinkeinojen kehittäminen, maataloushallinto sekä tytäryhtiöt. Tuloslaskelman toimintatuotot sisältäen, valmistus omaan käyttöön.

Liitetieto 7

Verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta ja kiinteistöveroon:

Verotulojen erittely verolajeittain		
	2017	2016
Kunnan verotulo	20 787 484	20 093 233
Osuusyhteisöveron tuotosta	1 985 726	1 779 704
Kiinteistövero	1 717 119	1 682 695
Verotulot yhteensä	24 490 330	23 555 632

Tuloslaskelman verotulot.

Liitetieto 8

Valtionosuuksien erittely	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Kaupungin peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	23 280 113	23 847 949	23 280 113	23 847 949
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	8 554 956	8 271 780	8 554 956	8 271 780
Järjestelmämuutoksen tasaus				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-589 531	-856 360	-589 531	-856 360
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Yksikköhintarahoitukseen perustuvat ym. valtionosuudet	3 486 969	4 039 165		
Valtionosuudet yhteensä	34 732 507	35 302 534	31 245 538	31 263 369

Tuloslaskelman valtionosuudet.

Liitetieto 9

Palvelujen ostot eriteltyinä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin:

Palvelujen ostojen erittely	2017		2016	
Asiakaspalvelujen ostot	34 717 564		34 816 062	
Muiden palvelujen ostot	3 705 729		3 435 731	
<i>Kaupungin palvelujen ostot yhteensä</i>	38 423 292		38 251 793	

Tuloslaskelman palvelujen ostot.

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelman mukaisista poistojen perusteista ja niiden muutoksista:

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöön mukaan.

Tilikaudella 2017 on tehty seuraavat lisäpoistot:

- Puistolan päiväkoti rakennus	110.414
- Vanha kirjastorakennus	25.298
- Paloaseman väistötilat	44.709
- Leivosen rakennus	200.000
yhteensä	380.421

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ja poistomenetelmät:

	Poisto aika	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 – 20 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset	15 – 50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, sillat	20 – 25 vuotta	Tasapoisto
Puistot, tori, urheilualueet	20 – 30 vuotta	Tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkosto	40 vuotta	Tasapoisto
Muut rakenteet ja laitteet	10 – 50 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3 – 10 vuotta	Tasapoisto
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit	Ei poistoa	
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	Ei poistoa	

Liitetieto 12

Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista:

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Keskusvaraston lakkauttamiseen liittyvät maisemointikustannusvaraus 1.1. Vähennykset tilikaudella Maisemointivaraus 31.12.			

Ympäristöriskivaraus 1.1. Vähennykset tilikaudella Ympäristöriskivaraus 31.12.				
Vahingonkorvaukset 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Vahingonkorvaukset 31.12.	45 471 -40 000 5 471	6 887 40 000 -1 737 45 150	40 000 -40 000 0	40 000 40 000
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. Lisäykset tilikaudella Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	504 010 20 770 524 780	480 684 23 326 504 010		
Muut pakolliset varaukset 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Muut pakolliset varaukset 31.12.	9 650 53 101 -9 650 53 101	141 834 9 084 -141 834 9084		

Tuloslaskelman tuotot ja kulut: pakollisten varausten muutokset.

Savon koulutuskuntayhtymän omistusosuuden muutos aiheuttaa epäjatkuvuuden kohdassa vahingonkorvaukset ja muut pakolliset varaukset.

Liitetieto 13

Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappioista:

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja – tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Muut toimintatuotot			
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 559	13 983	1 559	13 983
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	7 654	41 619	363	28 092
Luovutusvoitot yhteensä	9 213	55 602	1 922	42 075
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen luovutustappiot	83 726		83 726	
Osakehuoneistojen luovutustappiot		6 744		
Muut luovutustappiot		221		
Luovutustappiot yhteensä	83 726	6 965	83 726	0

Tuloslaskelman tuotot: muut toimintatuotot: luovutusvoitot.

Tuloslaskelman kulut: muut toimintakulut: luovutustappiot.

Liitetieto 14

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät:

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Satunnaiset tuotot			
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	3 795			
Osakkeiden myyntivoitot		66 801		
Muut myyntivoitot		131		
Savonia-amk ky purkaminen		275 475		275 475
Satunnaiset tuotot yhteensä	3 795	342 406		275 475

Satunnaiset kulut				
Kiinteistöjen myyntitappiot				
Osakkeiden myyntitappiot				
Muut myyntitappiot				
Savonia-amk ky purkaminen		219 607		219 607
Satunnaiset kulut yhteensä	2 902	219 607		219 607
Satunnaiset erät yhteensä	893	122 799	0	55 868

Tuloslaskelman satunnaiset erät.

Liitetieto 15

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisällyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä:

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä *	654 898	280 600
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	75 933	81 052
Yhteensä	730 831	361 652

*) Osinkotulo Savon energiaholding-yhtiöstä 647.027,75 (vuonna 2016 osinkotulo oli 275.820,00)

Tuloslaskelman rahoitustuotot.

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista		
	2017	2016
Investointivarauksen liittyvä poistoeron muutos	19 019	19 071
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus		
Poistoeron muutos yhteensä	19 019	19 071

Tuloslaskelman poistoeron lisäys tai vähennys.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 18

Arvonkorotukset	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	81 942	81 942		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	81 942	81 942	0	0
Rakennukset				
Arvo 1.1.	186 802	305 388		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku		-118 587		
Arvo 31.12.	186 802	186 802	0	0
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	268 744	268 744	0	0

Taseen erät: pysyvät vastaavat ja aineelliset hyödykkeet sekä oman pääoman tili arvonkorotusrahasto.

LIITETIETO 19

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET
2017 (Taseen pysyvät vastaavat)
Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	56 973,06	1 816 307,09	0,00	1 873 280,15
Lisäykset tilikauden aikana		32 000,00		32 000,00
Rahoitusosuudet tilikaudella		-215 352,78		-215 352,78
Korjaukset/vähennykset		-204 490,86		-204 490,86
Siirrot erien välillä		600 761,95		600 761,95
Tilikauden poisto	-25 758,90	-266 420,70		-292 179,60
Arvonlennukset ja niiden palautukset				0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	31 214,16	1 762 804,70	0,00	1 794 018,86
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	31 214,16	1 762 804,70	0,00	1 794 018,86

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 607 629,59	22 935 965,87	15 367 945,41	1 079 577,83	0,00	6 000,00	42 997 118,70
Lisäykset tilikauden aikana	13 479,84		232 557,74	193 203,99		4 054 358,96	4 493 600,53
Rahoitusosuudet tilikaudella						-177 000,00	-177 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-28 799,25	-68 498,96					-97 298,21
Siirrot erien välillä		1 609 919,98	1 180 546,34			-3 397 228,27	-606 761,95
Tilikauden poisto		-1 764 589,16	-1 118 751,25	-326 650,92			-3 209 991,33
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 592 310,18	22 712 797,73	15 662 298,24	946 130,90	0,00	486 130,69	43 399 667,74
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 592 310,18	22 712 797,73	15 662 298,24	946 130,90	0,00	486 130,69	43 399 667,74

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistus- yht.yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 083 606,00	1 410 203,89	5 295 884,87	1 953 603,67	10 743 298,43
Lisäykset				6 925,00	6 925,00
Vähennykset					
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	2 083 606,00	1 410 203,89	5 295 884,87	1 960 528,67	10 750 223,43
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-446 835,01				-446 835,01
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 636 770,99	1 410 203,89	5 295 884,87	1 960 528,67	10 303 388,42

Jvk-,muut laina-ja muut saamiset

	Jvk-lainasaami- set	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	1 033 457,54	30 000,00	0,00	180 859,25	1 244 316,79
Lisäykset						0,00
Vähennykset		-73 451,01				-73 451,01
Siirrot erien välillä						0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	960 006,53	30 000,00	0,00	180 859,25	1 170 865,78
Arvonlennukset ja niiden palautukset						
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	960 006,53	30 000,00	0,00	180 859,25	1 170 865,78

Omistukset muissa yhteisöissä

Liitetiedot 20 -22

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt					
	Kaupunki omist.%	Konserni omist.%	Kuntakonsernin osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt					
As Oy Kiuruveden Ruotu	76,85	76,85	80 242	62 926	0
Kiint.Oy K-veden Kiurunkulma	100,00	100,00	226 382	11 882 543	-300
K-veden Yrityskiinteistöt Oy	99,80	99,82	490 177	5 653 650	-856 913
Kiurunportti Oy	0,00	52,84	55 210	7 449	-423
Kuntayhtymät					
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	1,73276		32 103	8 508	1 371
P-Savon sairaanhoitopiirin ky	2,5887		2 992 803	9 837 819	127 066
Savon koulutuskuntayhtymä	2,188319		1 305 710	361 906	30 375
Pohjois-Savon liitto	3,40		30 819	54 190	4 314
Vaalijalan ky	1,96596		194 472	464 227	2 063
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	16,09		3 472 697	739 091	3 302
Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymä	16,6108535		1 870 951	3 986 231	-9 650
Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt					
Ylä-Savon ICT-palvelut Oy	15,00		8 532	81 071	7
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	17,00		142 808	351 123	33 067
Ylä-Savon Vesi Oy	11,04		843 455	719 162	20 404
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	17,83		625 967	540	14 782
Savon Eläinsairaala Oy	37,93		-20 306	39 615	12 352
Yhdistelemättömät yhteisöt					
Virranniemi-säätiö	50,00	100,00	10 531	0	-358
(Kiint.Oy K-veden Kiurunkulma omistaa säätiöstä 50 %)					
Asunto Oy Kiuruveden Pakastiainen		100,00	2 499	0	0

Olellaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset	Tasearvo 1.1.	Lisäykset/ Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kaupungin/ konsernin osuus peruspääomasta	Ero
P-Savon sairaanhoitopiirin ky	2 815 667		2 815 667	2 643 555	172 111
Savon koulutuskuntayhtymä	28 171		28 171	250 359	-222 188

Taseen pysyvät vastaavat: sijoitukset: osakkeet ja osuudet.

Liitetieto 23

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä:

Saamisten erittely				
	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		20 138		10 033
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	20 138	0	10 033
Saamiset kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		95 385		137 473
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		74 124		73 989
Yhteensä	0	169 509	0	211 462
Saamiset osakkuus- sekä muita yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		30 655		36 935
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	30 655	0	36 935
Saamiset yhteensä	0	220 302	0	258 430

Taseen vaihtuvat vastaavat: saamiset.

Liitetieto 24

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Vuokravakuudet	121	69		
Muut siirtosaamiset	315			
Pitkäaikaiset muut saamiset yhteensä	436	69	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	64 824	66 699	73 429	73 429
Kelan korvaus työterveyshuollosta	192 225	207 085	85 324	87 134
Kelan korvaus ensihoidosta	10 204	16 976		
Kelan korvaus sv-päivärahat	19 874		19 874	
Valtionavustukset / Eu-tuet	196 995	16 540		
Pelastuslaitoksen palautus	29 022	22 363	18 110	19 516
Koulutuskorvaus	27 188		7 925	
Lisäkanto jäsenkunnilta	12 163			
Sähköveron palautukset	130 588			
Eläkemaksu- ja henkilösivukulujen saatavat	22 707	58 957	14 448	48 332
Työllistämistuet	31 606		31 606	
Muut tulojäämät	250 297	224 746	22 459	
Tulojäämät yhteensä	987 693	693 003	273 176	262 963
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	987 693	693 003	273 176	262 963

Taseen vaihtuvat vastaavat: lyhytaikaiset saamiset: siirtosaamiset.

Rahoitusarvopaperit tase-erittäin jälleenhankintahintojen ja aktivoitujen hankintamenojen erotus:

Rahoitusarvopaperit	2017		2016	
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin				
Jälleenhankintahinta				
Kirjanpitoarvo				
Erotus				
Joukkovelkakirjalainasaamiset				
Jälleenhankintahinta				355 612
Kirjanpitoarvo				355 612
Erotus				0
Muut arvopaperit				
Jälleenhankintahinta		7 198 017		7 056 222
Kirjanpitoarvo		6 552 729		6 383 176
Erotus		645 288		673 046
Yhteensä rahoitusarvopaperit (kirjanpitoarvo)		6 552 729		6 738 787

Taseen vaihtuvat vastaavat: rahoitusarvopaperit.

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 25

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana:

Oman pääoman erittely	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Peruspääoma 1.1.	29 511 822	29 511 822	29 511 822
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	29 511 822	29 511 822	29 511 822	29 511 822
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1.	653	653		
Lisäykset				
Vähennykset				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	653	653		
Arvonkorotusrahassto 1.1.	268 744	441 272		
Lisäykset				
Vähennykset		-172 528		
Arvonkorotusrahassto 31.12.	268 744	268 744		
Muut omat rahastot 1.1.	4 040 912	4 027 688		
Siirrot rahastoon	20 169	16 447		
Siirrot rahastosta	-17 049	-3 223		
Omistusosuuksien muutokset ja korjaukset	15 167			
Muut omat rahastot 31.12.	4 059 199	4 040 912		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät 1.1.	2 094 729	1 057 462	1 047 376	1 732 768
Siirto tilikauden yli-/alijäämien tililtä	159 416	1 026 795		
Kirjaukset tilikauden yli-/alijäämien tilille	373 906		35 568	
Kuntayhtymien muutokset ja korjaukset	-217 607	63 959		
Tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiöiden muutokset/korjaukset		-53 484		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 410 444	2 094 729	1 082 944	1 732 768

Tilikauden ylijäämä/alijäämä	212 305	159 416	-305 909	-685 392
Oma pääoma yhteensä	36 463 166	36 076 275	30 900 675	30 559 198

Taseen vastattavaa: oma pääoma.

Liitetieto 26

Erittely poistoerosta	2017	2016
	Investointivaraukseen liittyvä poistoero	68 455
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero	0	0
Poistoero yhteensä	68 455	87 473

Taseen vastattavaa: poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

Liitetieto 27

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua:

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 225 004	6 441 670
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	8 225 004	6 441 670

Taseen vastattavaa: pitkäaikainen vieras pääoma.

Liitetieto 29

Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä:

Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Muut pakolliset varaukset			
Kiinteistön purkamisen / alaskirjauksen varaus	53 101	9 084		
Vahingonkorvausvaraus	5 471	45 150		40 000
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	524 780	504 010		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	583 352	558 244	0	40 000

Taseen vastattavaa: pakolliset varaukset.

Liitetieto 30

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille:

Vieras pääoma	2017		2016	
	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkäaikainen	Lyhyt-aikainen
	Velat tytäryhteisöille			
Saadut ennakot				
Ostovelat		2 843		3 045

Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	2 843	0	3 045
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		77 325		1 017 848
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	77 325	0	1 017 848
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		17 832		24 423
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	17 832	0	24 423
Vieras pääoma yhteensä	0	98 000	0	1 045 316

Taseen vastattavaa: vieras pääoma.

Liitetieto 32

Erittely Muut velat – erän jakautumisesta liittymismaksuihin ja muihin velkoihin:

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut			0	0
Muut velat	691 895	484 952	206 200	230 533
Muut velat yhteensä	691 895	484 952	206 200	230 533

Taseen vastattavaa: vieras pääoma: lyhytaikaiset muut velat.

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	158 739	210 281	87 569	130 244
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	4 222 114	4 318 209	1 422 716	1 397 823
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	235 527	211 820		
Jäsenkuntien peruspääoman korot	70 953	70 571		
Korkojaksotukset	108 604	108 822	57 931	49 939
Hankkeet	87 717	31 453		
Muut menojäämät	886 437	582 230	338 891	368 394
Lyhyt aikaiset siirtovelat yhteensä	5 770 091	5 533 386	1 907 107	1 946 400
Siirtovelat yhteensä	5 770 091	5 533 386	1 907 107	1 946 400

Taseen vastattavaa: vieras pääoma: lyhytaikaiset siirtovelat.

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 38

Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut:

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma.

Vuokravastuut (ilman arvonlisäveroa)	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Vuokravastuut			
Vuokravastuut yhteensä voimassa 31.12.2052 asti	1 353 477	1 490 357	885 600	984 000
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	163 053	160 110	98 400	94 300
-sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Leasingvastuut yhteensä	2 287 068	2 489 263	2 009 988	2 210 666
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	396 519	402 625	274 218	281 092
-kiinteistöjen rahoitusleasingvastuut 31.12.2029 asti	1 827 464	2 019 665	1 826 240	2 018 442
Yhteensä	3 640 546	3 979 620	2 895 588	3 194 666

Konsernin vuoden 2016 tietoja muutettu kohdassa Leasingvastuut yhteensä (entinen tieto 2.513.498, seuraavalla tilikaudella maksettavat 402.405) ja kohdassa Vuokravastuut yhteensä (entinen tieto 1.499.767) sekä kaikki yhteensä (entinen tieto 4.013.265).

Kiinteistöjen rahoitusleasingvastuisiin sisältyvät seuraavat lunastusehdot (ilman arvonlisäveroa)	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Eräpäivä 1.1.2026	56 671	56 671	56 671
Eräpäivä 1.4.2026	3 838	3 838	3 838	3 838
Eräpäivä 1.7.2026	19 372	19 372	19 372	19 372
Eräpäivä 1.4.2029	84 115	84 115	84 115	84 115
Yhteensä	163 996	163 996	163 996	163 996

Liitetieto 40

Kaupungin antamat vastuusitoumukset:

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
	Takaukset tytäryhteisöjen puolesta			
Alkuperäinen pääoma			23 944 234	23 944 234
Jäljellä oleva pääoma			16 088 331	16 887 070
Takaukset osakkuusyhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 673 700	1 697 500	1 673 700	1 697 500
Jäljellä oleva pääoma	967 526	1 075 892	967 526	1 075 892
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 302 508	2 080 785	1 302 509	2 080 785
Jäljellä oleva pääoma	314 844	1 194 415	314 844	1 194 415

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2017	2016
	Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	47 270 862
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	31 242	30 954

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Osuus Ylä-Savon Terveystieteiden ky:n alijäämästä 31.12.2009. Alijäämä maksetaan Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle kahtena eränä vuosina 2016-2017.	0	4 889		4 889
Osuus Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämästä (KILA:n lausunto nro 110)	77 661	77 661	51 774	77 661
Maankäyttö- ja rakennuslain kunnalle aiheutuvat velvoitteet (Niemisjärvi kunnostushanke 2015-2017)	100 000	100 000	100 000	100 000
Arvonlisäveron palautusvastuu*				

*Kiinteistön mahdollisen myynnin tai käyttötarkoituksen muuttumisen yhteydessä kaupungilla saattaa olla velvollisuus maksaa valtiolle takaisin 1.1.2008 alkaen valmistuneista kiinteistöjen rakentamis- ja perusparannuskustannuksista kirjatut arvonlisäveron vähennykset ja palautukset sekä suorittaa oman käytön vero itse tehdyistä rakennustoista.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2017	2016	2017	2016
Koronvaihtosopimuksella KSWAP005/11 suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 18.3.2021				
- Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
- Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-166 324	-241 698	-166 324	-229 826
Koronvaihtosopimuksella 67447 suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 24.5.2021				
- Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	2 000 000	2 000 000		
- Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-187 593	-249 269		
Koronvaihtosopimukset 32046 ja 32050 joilla suojataan yksittäistä lainaa. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimukset erääntyvät 18.4.2023 ja 15.5.2023				
- Lainapääomaa vastaavat nimellisarvot yhteensä	268 353	292 396		
- Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-14 819	-20 412		

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12. palvelukeskuksittain (pl. työllistetyt)		
	2017	2016
Yleispalvelukeskus (ml. ruokahuolto)	59	56
Projektit		
Opetus- ja sivistyspalvelukeskus (ml. varhaiskasvatus)	264	265
Tekninen palvelukeskus	56	52
Yhteensä	379	373

Liitetieto 43

Henkilöstökulut		
	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	14 997 579	15 618 872
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	246 115	246 286
Henkilöstökulut yhteensä	15 243 695	15 865 158

Liitetieto 44

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Keskusta	6 980	5 264
Kokoomus	3 919	3 655
Ylä-Savon Kristillisdemokraatit	128	76
Vasemmistoliitto	3 071	2 318
Perussuomalaiset ry	475	434
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	14 574	11 747

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot		
	2017	2016
TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy ja KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot (lakisääteinen tilintarkastus)	9 555	12 338
Muut tilintarkastajalle kuuluvat työt	1 299	873
Tarkastuslautakunnan avustaminen	2 325	291
Muut palkkiot		2 520
Palkkiot yhteensä	13 179	16 022

Tilintarkastusyhteisön palkkiot esitetään tilinpäätöksessä ja liitetiedoissa suoriteperusteisesti siten, että ne sisältävät palkkiot kussakin tilinpäätöksessä esitetyn tilikauden 1.1. - 31.12. aikana tapahtuneista työsuoritteista.

4.2 **Konsernitilinpäätöksen liitetiedot**

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet:

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta 10.6.2015 perustettu Asunto Oy Kiuruveden Pakastiainen ja Virranniemi-säätiötä, koska yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Ylä-Savon SOTE – kuntayhtymä on tehnyt konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty kuntayhtymän 100 % omistama Terveyspalvelut Verso Oy, mutta Ylä-Savon Sairaanhoidon tukisäätiö on jätetty yhdistelemättä vähäisen merkityksen vuoksi.

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä on tehnyt konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty kuntayhtymän 100 % omistama 14.9.2015 perustettu EduSavo Oy.

Savon koulutuskuntayhtymä on tehnyt konsernitilinpäätöksen, johon on yhdistelty kuntayhtymän 100 % omistama 8.12.2016 perustettu Savon Koulutus Oy.

Yllä mainittujen kuntayhtymien konsernitilinpäätökset on yhdistelty kaupungin konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Olellaisia pysyviin vastaaviin sisältyviä eliminoitavia sisäisiä katteita ei ole.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa. Kaupungin osakkuusyhtiöiden taseessa ei ole vapaaehtoisia varauksia eikä poistoeroja.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Kaupungin tekemät arvonalennukset Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n tytäryhteisöosuuksiin on peruutettu konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Valtionosuudet

Koulutuskuntayhtymien valtionosuudet, ammattikoulutuksen yksikköhintarahoitus, esitetään konsernin valtionosuudet rivillä tuloslaskelmassa. Kuntayhtymien omassa tuloslaskelmassa valtionosuudet sisältyvät toimintatuottoihin.

Vaalijalan kuntayhtymän opetustoimen valtionosuus on siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi. Suunnitelmapoistojen oikaisu on tehty ennen kuin vähemmistöosuus on erotettu.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n poisto-oikaisua konsernitilinpäätökseen ei ole enää tehty, koska tytär on tehnyt poistosuunnitelman muutoksen vuodesta 2014 alkaen.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Konsernin ja osakkuusyhteisöjen välisiä eliminoitavia sisäisiä katteita ei ole.

Tilikaudet

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tilikausi oli 1.1. -31.12.2017

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen vaikutus rahoituslaskelman rahavaroihin +168.380 ja investointimenoihin +64.880 sekä tulokseen -9.650 euroa.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän omistusosuus on muuttunut 16,61085 % (ennen 16,71046 %).

Savon koulutuskuntayhtymän konsernitilinpäätöksen vaikutus rahoituslaskelman rahavaroihin +9.237 ja vaikutus tulokseen on pieni.

Savon koulutuskuntayhtymän omistusosuus on muuttunut 2,18832 % (ennen 2,06 %).

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän konsernitilinpäätöksen vaikutus rahoituslaskelman rahavaroihin +16.457 euroa. Vaikutus konsernin tulokseen on pieni.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin konsernitilinpäätöksessä yritysjärjestelyssä siirtyneiden rahavarojen vaikutus konsernin rahoituslaskelmaan on +6.950 euroa.

4.3 Vesi- ja viemärlaitoksen liitetiedot

Liitetiedot 1-5

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu seuraavia arvostusperiaatteita ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteita ja – menetelmiä:

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Ylä-Savon Vesi Oy:n osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenon määräisenä. Osakkeiden arvo poikkeaa vain 157,44 euroa vesi- ja viemärlaitoksen omistusosuudesta (11,04 %) osakkuusyhteisön peruspääomasta.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Taseessa ei ole vaihto-omaisuutta.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vesi- ja viemärlaitoksella ei ole omia rahavaroja.

Lomapalkkajaksotus

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on lomapalkkajaksotuksessa otettu huomioon kilpailukyky sopimuksen mukaisen lomarahojen leikkaus.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus:

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus:

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot, kulut ja hyvitykset

Aikaisempiin tilikausiin ei kohdistu oleellisia tuottoja, kuluja hyvityksiä.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Liitetieto 7

Toimintatuottojen erittely (ulkoiset ja sisäiset)	Vesi- ja viemärlaitos	
	2017	2016
Vesimaksut	1 023 342	1 011 517
Jätevesimaksut	400 841	415 235
Perusmaksut	247 218	252 864
Muut liiketoiminnan tuotot	100 512	110 376
Liittymismaksut	40 542	36 163
Valmistus omaan käyttöön	13 013	13 036
Muut korvaukset	4 504	4 337
Toimintatuotot yhteensä	1 829 972	1 843 527

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelman mukaisista poistojen perusteista ja niiden muutoksista:

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ja poistomenetelmät:

	Poisto aika	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 – 20 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	

Rakennukset	15 – 50 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, sillat	20 – 25 vuotta	Tasapoisto
Puistot, tori, urheilualueet	20 – 30 vuotta	Tasapoisto
Vesi- ja viemäriverkosto	40 vuotta	Tasapoisto
Muut rakenteet ja laitteet	10 – 50 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3 – 10 vuotta	Tasapoisto
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit	Ei poistoa	
Muut pitkäaikaiset sijoitukset	Ei poistoa	

Liitetieto 13-14

Muihin toimintatuottoihin ei sisälly pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoittoja eikä muihin toimintakuluihin sisälly pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioita.

Satunnaisia tuottoja ja kuluja ei ole vesi- ja viemärlaitoksella.

LIITETIETO 19

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET
2017

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	57 904,43	0,00	57 904,43
Lisäykset tilikauden aikana				
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä		4 819,70		4 819,70
Tilikauden poisto		-23 178,37		-23 178,37
Arvonlennukset ja niiden palautukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	39 545,76	0,00	39 545,76
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	39 545,76	0,00	39 545,76

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesi- alueet	Rakennukset	Kiinteät raken- teet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.			8 114 936,44	50 363,35	0,00	0,00	8 165 299,79
Lisäykset tilikauden aikana				5 906,09		477 123,86	483 029,95
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana							
Siirrot erien välillä			472 304,16			-477 123,86	-4 819,70
Tilikauden poisto			-452 474,87	-17 091,45			-469 566,32
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	8 134 765,73	39 177,99	0,00	0,00	8 173 943,72
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	8 134 765,73	39 177,99	0,00	0,00	8 173 943,72

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistus- yht.yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osak- keet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1. Lisäykset Vähennykset Siirrot erien välillä	0,00	767 520,00	0,00	0,00	767 520,00
Hankintameno 31.12.	0,00	767 520,00	0,00	0,00	767 520,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	767 520,00	0,00	0,00	767 520,00

Jvk-,muut laina-ja muut saamiset

Jvk-lainasaami- set	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1. Lisäykset Vähennykset Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	11 157,23
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	11 157,23
Arvonlennukset ja niiden palautukset Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	11 157,23

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Omistukset muissa yhteisöissä

Liitetiedot 22 -24

Osakkuusyhteisöt	Kaupunki omist.%	Konserni omist.%	Kuntakonsernin osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt					
Ylä-Savon Vesi Oy	11,04		843 455	719 162	20 404

Liitetieto 23

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset vesi- ja viemärlaitoksen osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä:

Saamisten erittely	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
	Saamiset osakkuus- sekä muita yhteisyhteisöiltä			
Myyntisaamiset				7 099
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	7 099
Saamiset yhteensä	0	0	0	7 099

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 25

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana:

Oman pääoman erittely	Vesi- ja viemärlaitos	
	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	6 342 186	6 342 186
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	6 342 186	6 342 186
Edellisten tilikausien ylijäämät 1.1.	1 644 225	1 649 747
Lisäykset		
Vähennykset		
Tilikauden yli-/alijäämä	26 563	-5 523
Oma pääoma yhteensä	8 012 973	7 986 411

Liitetieto 30

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat vesi- ja viemärlaitoksen osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille:

Vieras pääoma	2017		2016	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		40 694		40 185
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	40 694	0	40 185
Vieras pääoma yhteensä	0	40 694	0	40 185

Liitetieto 32

Muiden velkojen erittely	Vesi- ja viemärlaitos	
	2017	2016
Muut velat		
Liittymismaksut	0	0
Muut velat	81 150	67 305
Muut velat yhteensä	81 150	67 305
Korottomat velat kaupungilta		
Lyhytaik.sisäiset muut velat	550 401	583 483
Korottomat velat kaupungilta	550 401	583 483

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Vesi- ja viemärlaitos	
	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Tuloennakot		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	59 584	65 459
Muut menojäämät	7 850	7 456
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	67 434	72 914
Siirtovelat yhteensä	67 434	72 914

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Vesi- ja viemärlaitos	
	2017	2016
Jäteveden käsittelyn uudistaminen ja rakennustekniset muutokset ympäristöluvan mukaisesti 31.12.2021 mennessä	2 900 000	2 900 000
Vuotovesien vähentämisen toimenpiteet ympäristöluvan (ehto nro 8) mukaisesti 2018-2019	600 000	1 100 000

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12. (pl. työllistetyt)		
	2017	2016
Vesi- ja viemärlaitos	7	7
Yhteensä	7	7

Liitetieto 43

Henkilöstökulut		
	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	336 804	357 332
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	99 749	95 689
Henkilöstökulut yhteensä	436 553	453 020